

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1934 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om allmänna vägar m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 3 januari 1934 dagtecknad proposition, nr 21, vilken hänvisats till särskilda utskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till

1. lag om allmänna vägar;
2. lag om vägdistrikt; samt
3. lag angående ändring i vissa delar av lagen den 13 juni 1919 (nr 287) om ödebygdsvägar.

Med anledning av sagda proposition hava inom riksdagen väckts följande motioner, som jämväl hänvisats till särskilda utskottet, nämligen

inom första kammaren:

- nr 191 av herrar *Lindgren* och *Åkerberg*,
- nr 286 av herr *Johanson*, *Karl August*,
- nr 287 av herr *Reuterskiöld*,
- nr 288 av herrar *Norman* och *Forsslund*,
- nr 289 av herr *Svensson*, *Martin*, *m. fl.*,
- nr 290 av herr *Pettersson*, *Anton*, *m. fl.*, och
- nr 291 av herr *Gustafson*, *Fritiof*, samt

inom andra kammaren:

- nr 141 av herr *Olsson* i *Ramsta*,
- nr 362 av herr *Lundén*,
- nr 363 av herr *Holmström*,
- nr 364 av herr *Holmgren*,
- nr 365 av herr *Paulsen* *m. fl.*,
- nr 460 av herr *Hilding*,
- nr 506 av herr *Bengtsson* i *Kullen*,
- nr 507 av herrar *Törnkvist* i *Bjuv* och *Paulsen*,
- nr 508 av herr *Werner* i *Hultsfred* *m. fl.*,
- nr 512 av herrar *Andersson* i *Rasjön* och *Andersson* i *Ovanmyra*,
- nr 513 av herr *Osberg*,
- nr 514 av herr *Karlsson* i *Grängesberg* *m. fl.*,
- nr 515 av herr *Westman* *m. fl.*,
- nr 516 av herr *Pettersson* i *Rosta* *m. fl.*,
- nr 517 av herr *Gustafsson* i *Välsnäs* *m. fl.*,

- nr 518 av herrar *Johanson* i Hallagården och *Bengtsson* i Kullen,
 nr 519 av herr *Bäcklund m. fl.*,
 nr 520 av herr *Andersson* i Höör *m. fl.*,
 nr 521 av herr *Skoglund m. fl.*,
 nr 522 av herrar *Andersson* i Dunker och *Johansson* i Bro,
 nr 523 av herr *Hällgren*, och
 nr 524 av herr *Pettersson* i Hällbacken.

Vad motionärerna hemställt återgives här nedan i samband med utskottets yttrande i de ämnen, som motionerna avse. I fråga om de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, tillåter sig utskottet att, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till motionerna.

Gällande bestämmelser.

Nu gällande lagbestämmelser om det allmänna vägväsendet innefattas, såvitt angår landsbygden, i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet. Beträffande vägväsendet i städerna gälla fortfarande stadgandena i 25 kapitlet byggningsbalken, vilka före tillkomsten av nämnda lag ägde tillämpning även rörande landsbygden.

Såsom av den i propositionen lämnade redogörelsen framgår, har 1891 års väglag gång efter annan i skilda avseenden undergått förändringar. Enligt lagens nuvarande lydelse i de delar, som äga tillämplighet å nu rådande förhållanden, samt enligt andra vägväsendet på landsbygden rörande författningar gäller för närvarande i huvudsak följande.

Allmän väg är enligt väglagen av två slag, nämligen landsväg och bygdeväg, varjämte i de flesta avseenden under allmän väg inbegripes även ödebygdeväg. Särbestämmelser om sådan väg återfinnas i lagen den 13 juni 1919 om ödebygdevägar. Vissa författningar bygga på en ytterligare indelning av de nämnda slagen av allmän väg, exempelvis vanliga bygdevägar och enkla sådana. Det ankommer på länsstyrelsen att besluta om byggande av allmän väg, om indragning därav samt om förändring av enskild väg till allmän. I fråga om skyldigheten att bygga och underhålla allmän väg utgör i regel varje härad en gemensamhet för sig (väghållningsdistrikt). Väghållningen besörjes av en utav distriktets beslutande organ, vägstämman, utsedd vägstyrelse bestående av minst tre ledamöter. Vinterväghållningen utföres dock i vissa fall av särskilt inrättade ploglag. Inom köping eller annat samhälle på landet, för vilket vad i stadsplanelagen är stadgat för stad äger tillämpning, åligger det samhället att mot ersättning av distriktet ombesörja väghållningen med avseende å allmän väg, som på grund av nämnda lag skall vara upplåten för allmänt begagnande såsom gata. Samhället är berättigat att jämväl i vidare mån än nu sagts för distriktets räkning mot ersättning ombesörja väghållningen inom samhället. Kunna parterna icke träffa överenskommelse om ersättningen, skall denna bestämmas av tre gode män, av vilka en utses av länsstyrelsen, en av vägstyrelsen och en av samhället. Enligt väglagen tillkommer det länsstyrelsen att övervaka vägarnas behöriga underhåll

och vidtaga därför erforderliga åtgärder. Närmast under länsstyrelsen utövas tillsynen över vägväsendet av vederbörande landsfiskal med biträde av fjärdingsmän. Jämlikt kungörelsen den 16 maj 1930 (nr 160) angående den statliga vägorganisationen i länen skola länsstyrelserna utöva uppsikten över och bestyret med vägväsendet med biträde av vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörsassistenter. Enligt den för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gällande instruktionen åligger det styrelsen bland annat att utöva den centrala tekniska uppsikten över vägväsendet.

Till bestridande av kostnaderna för vägunderhållet utgår enligt väglagen statsbidrag med 30 procent, men därutöver utgå jämlikt andra författningar ytterligare bidrag till sagda kostnader ävensom bidrag till kostnaderna för byggande av väg. Sammanlagda bidraget uppgår i regel till minst 75 procent. I den mån distriktet tillkommande bidrag av statsmedel, huvudsakligen automobilskattemedel, och andra inkomster, exempelvis färjavgifter, icke förslå till bestridande av distriktets utgifter, täckas dessa genom uttaxering av vägs katt. Sådan skatt påföres praktiskt taget all jordbruksfastighet, för vilken fastighetsskatt enligt kommunalskattelagen utgöres, all annan fastighet, för vilken sådan fastighetsskatt utgöres, därest taxeringsvärdet uppgår till minst 800 kronor, samt till kommunal inkomstskatt beskattningsbar inkomst, därest den taxerade inkomsten uppgår till minst 1,000 kronor. Vägs katten utgår efter vägfyrk med iakttagande, att en vägfyrk påföres fastighet för varje 200 kronor av taxeringsvärdet samt inkomst för varje 15 kronor därav. Vid vägstämman beräknas röstvärdet efter vägfyrktal. Omfattar distriktet mer än en kommun, äga de väghållningsskyldiga låta sin talan å vägstämman föras genom av dem kommunvis å kommunalstämma efter vägfyrktal utsedda ombud. Sådant ombud skall rösta för sin kommuns hela vägfyrktal, enskilda väghållningsskyldiga obetaget att vid vägstämman utöva rösträtt för eget vägfyrktal, som i ty fall avräknas från det, för vilket kommunombudet skall äga rösta. Ordinarie vägstämman hålles årligen i augusti månad.

Vad angår innebörden och tillämpningen av de beträffande väghållningen i städerna gällande bestämmelserna, vilka äro i hög grad föråldrade och oklara, får utskottet hänvisa till den i propositionen omförmälda, av kammarrådet Erik Schalling verkställda utredningen, vilken såsom bilaga fogats vid de s. k. 1929 års vägsakkunnigas betänkande.

Frågan om revision av gällande bestämmelser.

Frågan om ny väglagstiftning har sedan länge varit aktuell. Redan år 1911 ansågs tiden inne att låta väglagen, vari år 1905 och de därpå följande åren vidtagits en del ändringar, bliva föremål för fullständig omprövning. Särskilda sakkunniga, den s. k. *vägkommissionen*, tillkallades med uppdrag att verkställa utredning angående de åtgärder, som kunde finnas nödiga för åvägbringande av en jämnare fördelning av väghållningsbesväret, samt utarbета det förslag till förändringar av väglagen m. m., vartill utredningen kunde föranleda, ävensom i samband därmed underkasta väglagstiftningen revision jämväl i andra avseenden. Kommissionen framlade år 1916 förslag till lag om

allmänna vägar på landet samt följande år förslag till lag om vägkommunal styrelse på landet och förslag till övergångslag till båda lagarna.

Med anledning av framställda anmärkningar mot kommissionens förslag uppdrogs åt särskilt tillkallade sakkunniga, de s. k. 1920 års vägsakkunniga, att verkställa granskning och omarbetning av förslagen. Sedan dessa sakkunniga under år 1921 avgivit betänkande med förslag till lag om allmänna vägar på landet, utarbetades på grundval av detta förslag proposition i ämnet till 1922 års riksdag (nr 100). Vid frågans behandling inom riksdagen vann det framlagda förslaget i stort sett allmänt gillande, men enighet kunde icke uppnås om grunderna för vägs kattens utgörande och beräkningen av statsbidraget till väghållningen, varför propositionen icke blev av riksdagen antagen. Vid 1923 års riksdag väcktes inom båda kamrarna motioner i ämnet (I:124 och II:160), vilka emellertid ej heller ledde till något positivt resultat.

Emellertid hava under senare år, i avbidan på en fullständig revision av väglagen, ändringar gång efter annan däri vidtagits, delvis åsyftande en reglering av vägs kattebördan till lättnad för fastigheterna samt i övrigt mestadels betingade av behovet att med hänsyn till den allmer tilltagande automobiltrafiken åstadkomma bättre vägunderhåll och ökad trafiksäkerhet. De viktigaste förändringarna innebära, att möjlighet beretts väghållningsdistrikt att — med frångående av systemet med vägunderhåll in natura av jordbruksfastigheternas innehavare — övertaga samtliga allmänna vägar inom distriktet till underhåll medelst vägkassan, att statsbidraget till vägunderhållet inom distrikt, som begagnat sig av denna möjlighet, skall beräknas å distriktets verkliga kostnader för underhållet och icke, såsom förut, å uppskattad kostnad samt att statsbidrag skall utgå även till vinterväghållningen. I väghållningens och samfärdselns intresse hava de stadganden, som avse borthuggande av skymmande träd och buskar samt förekomsten av grind, stängsel och annan dylik anordning å eller utmed väg, ändrats eller kompletterats. Vidare hava beträffande väghållningen inom stadsliknande samhälle tillkommit bestämmelser för reglering av rättsförhållandet mellan samhället och väghållningsdistriktet.

Den rastlösa utveckling, som vägväsendet under senare år undergått, har emellertid till stor del reglerats vid sidan av väglagen genom i olika författningar meddelade bestämmelser, särskilt sådana varigenom föreskrivits villkor för åtnjutande av statsbidrag utöver dem, vartill väglagens stadganden berättiga. Sålunda hava dylika bestämmelser verksamt främjat den nu allmänt genomförda, synnerligen betydelsefulla övergången till vägunderhåll medelst vägkassan.

Då sistnämnda förändring, vilken inom de flesta vägdistrikt kom till stånd under 1920-talets senare år, medförde, att stora delar av 1891 års väglag, vilken bygger på principen om vägunderhåll in natura av en viss grupp väghållningsskyldiga, saknade tillämpning, syntes tiden vara inne att ånyo upptaga frågan om en allmän revision av lagen. Även av andra skäl ansågs en sådan revision då påkallad. Sålunda förelågo hos Kungl. Maj:t ett betydande antal framställningar, därav flera från riksdagens sida, angående ändringar i väg-

lagen, över vilka framställningar erforderliga yttranden inhämtats. Därtill kom, att statsmakterna år 1929 i syfte bland annat att främja en rationell planläggning och kontroll av vägarbetena fattat beslut om en genomgripande förändring av den statliga lokala vägorganisationen. I samband med denna ändring av själva organisationen genomfördes vad angår vägärendenas behandling en långt gående decentralisering från Kungl. Maj:t samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till länsstyrelserna i syfte att förenkla och påskynda ärendenas handläggning. Sålunda överflyttades till länsstyrelserna bland annat en stor del av ärendena rörande beviljande av statsbidrag till vägföretag.

År 1929 hade även frågan om städernas vägväsende bragts på dagordningen, i det att riksdagen i skrivelse den 24 maj 1929 (nr 191) anhållit om skyndsamt utredning angående revidering av bestämmelserna rörande städernas allmänna vägar.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 november 1929 tillkallades den 4 december samma år sju personer att i egenskap av sakkunniga inom kommunikationsdepartementet verkställa revision av bestämmelserna om väghållningsbesvärets utgörande på landet samt om städernas allmänna vägar. Dessa sakkunniga, de s. k. 1929 års vägsakkunniga, avlämnade den 31 augusti 1932 betänkande med förslag till lag om allmänna vägar och lag om vägdistrikt jämte därmed sammanhängande förslag till ändringar i vissa lagar (statens offentliga utredningar 1932:21).

Kort tid efter avlämnandet av 1929 års vägsakkunnigas betänkande förelåg ytterligare ett av tillkallade sakkunniga avgivet betänkande rörande vägväsendet. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande hade chefen för finansdepartementet år 1929 tillkallat sakkunniga att biträda med utredning av frågan om rationell utjämning av skattetrycket inom kommunerna ävensom andra därmed sammanhängande spørsmål. Dessa sakkunniga, vilka antogo namnet *skatteutjämningsberedningen*, avlämnade i början av 1933 ett den 12 december 1932 dagtecknat betänkande, benämnt »Skatteutjämningsberedningen III. Principbetänkande med förslag till skatteutjämnande åtgärder genom överflyttning till staten eller till större kommunala utdebiteringsområden av kostnaden för kommunala förvaltningsuppgifter» (statens offentliga utredningar 1933:4), vilket betänkande innehåller förslag angående, bland annat, vägdistriktens omfattning och organisation.

Sedan vederbörliga yttranden inhämtats över såväl de vägsakkunnigas som skatteutjämningsberedningens berörda förslag, har frågan om ny väglagstiftning varit föremål för beredning inom kommunikationsdepartementet och hava därvid, på grundval av de vägsakkunnigas förslag, utarbetats de vid propositionen fogade lagförslagen.

Översikt över förslagens innehåll.

Enligt de föreliggande förslagen är lagstiftningen angående vägväsendet utformad i två särskilda lagar, nämligen lagen om allmänna vägar och lagen om vägdistrikt. Den förra, vilken i likhet med den nuvarande väglagen har

karaktären av allmän civillag, innehåller stadganden om vad som är att hänföra till allmän väg, om byggande och underhåll av väg, om tillsyn å väghållning samt om enskildas av väghållningen berörda förhållanden m. m. Den föreslagna lagen om vägdistrikt, vilken har kommunallags natur, inrymmer bestämmelser om rikets indelning i vägdistrikt, om sådant distrikts beslutande, verkställande och kontrollerande organ, om utgifts- och inkomststat samt om medel till bestridande av vägdistriktets utgifter.

Den egentliga väglagen avser såväl land som stad. Den vägkommunala lagen däremot har begränsats till att avse allenast landsbygden, vilket sammanhänger med det förhållandet, att medan väghållningsenheterna på landsbygden, vägdistrikten, äro för väghållningens ombesörjande särskilt bildade kommunala samfälligheter nämnda förvaltningsuppgift i stad utgör endast en — och en förhållandevis obetydlig — uppgift vid sidan av alla de andra stadskommunen åliggande.

Vad angår den föreslagna lagstiftningens sakliga innebörd må i fråga om förslaget till *lag om allmänna vägar* framhållas följande: De allmänna vägnarnas nuvarande indelning i landsvägar, bygdevägar och ödebygdsvägar ersättes med en indelning i landsvägar och ödebygdsvägar. Till landsväg hänföres väg, som prövas nödig för allmänna samfärdseln. Med ödebygdsväg förstås, liksom enligt gällande lag, sådan väg, som till avsevärd längd sträcker sig över fjäll, genom skogar eller genom glest befolkade trakter och som, ehuru den icke prövas nödig för allmänna samfärdseln, likväl finnes vara till gagn för det allmänna såsom ägnad att främja landets uppodlande och bebyggande. I olikhet med nuvarande väglag anger den föreslagna vad som är att hänföra till väg. Dit räknas icke blott själva vägbanan utan även de områden därinvid, som stadigvarande tarvas för vägbanans bestånd och underhåll, såsom slänt, bankett, dike och upplagsplats, ävensom trumma, skyddsvärn, vägmärke och annan för vägens bestånd eller brukande utförd anordning. Såsom väg skola anses bro, färja och för den allmänna samfärdseln allenast vintertiden avsedd körled, som prövas nödig (särskild vinterväg). Föreskrifter om viss bredd m. m. å olika slag av vägar hava icke införts i lagen, utan denna innehåller i stället den allmänna bestämmelsen, att väg med avseende å fasthet, bredd, lutningsförhållanden och beskaffenhet i övrigt skall vara lämpad efter samfärdsels behov. Begreppet väghållning omfattar byggande av väg, vägunderhåll och vinterväghållning. Anmärkas må, att med byggande av väg förstås icke blott anläggning av ny väg utan även omläggning och förbättring av väg. Lagen anger tillika vilka slag av åtgärder äro att hänföra till vägunderhåll respektive vinterväghållning.

Skyldigheten att svara för väghållningen skall åligga på landet vederbörande vägdistrikt och inom stads område staden. Väghållningens utförande skall besörjas av distriktets vägstyrelse respektive den stadskommunala styrelse eller nämnd, som därtill utsetts. Bortsett från det förhållandet att vinterväghållningen å landet, om och i den mån vägstyrelsen så finner erforderligt, skall utföras genom särskilt inrättade ploglag, har systemet med naturavväghållning av enskilda väghållningsskyldiga helt slopats. Då, såsom förut

nämnts, vägarna på landet numera allmänt övertagits till underhåll medelst väggkassan, innebär förslaget i denna del för landsbygdens vidkommande allenast ett stadfästande av redan bestående förhållanden. I vissa städer däremot, varest väghållningsskyldigheten fortfarande är knuten till fastigheterna, utgöres vägunderhållet av deras ägare in natura. För dessa städers del kommer ett genomförande av förslaget alltså att i berörda avseende innebära en förändring. Förslaget innehåller icke någon föreskrift i fråga om underhållssystem, utan skall det stå vägstyrelsen fritt att ombesörja underhållet i egen regi eller genom entreprenader eller med tillämpande av såväl det ena som det andra systemet.

I fråga om de stadsliknande samhällenas förhållande till det allmänna väghållningsbesväret ansluter sig förslaget i stort sett till gällande väglag; dock skall samhälle tillkommande ersättning för väghållning bestämmas av länsstyrelsen, och detta oavsett huruvida tvist i ersättningsfrågan föreligger mellan samhället och distriktet. Länsstyrelsen äger, om så anses lämpligt, utse gode män att efter syn å marken avgiva yttrande med förslag till ersättning.

I likhet med vad som gäller enligt 1891 års lag skall beslutanderätten i vägbyggnadsfrågor tillkomma länsstyrelsen. För städernas del kommer detta att innebära en förändring i den nu tillämpade ordningen, i det att städerna för närvarande utöva en praktiskt taget oinskränkt självbestämmanderätt i sina vägbyggnadsfrågor. Denna ordning grundar sig emellertid på en utveckling, som gått vid sidan av gällande rätt. Det föreliggande lagförslaget innehåller i fråga om behandlingen av vägbyggnadsfrågor den undantagsbestämmelsen, att sådan väg i stad, som enligt fastställd stadsplan, stomplan eller avstyckningsplan skall ingå i gata eller annan allmän plats, må omläggas eller förbättras utan länsstyrelsens prövning. Angående proceduren vid vägbyggnadsfrågors behandling innehåller förslaget detaljerade bestämmelser. Är fråga om omläggning eller förbättring av väg, må efter länsstyrelsens beprövande kunna tillämpas en enklare procedur än vid ärende rörande anläggning av ny väg.

Liksom nuvarande väglag innehåller lagförslaget bestämmelser om förbud mot att inom visst avstånd från väg uppföra byggnad eller att där hava upplag eller annan anordning, som kan hindra vägens avvattning, skymma utsikten över vägbanan eller eljest innebära fara för trafiksäkerheten. De i sådant avseende nu gällande förbuden hava emellertid enligt förslaget skärpts samt stadgandena givits en mera detaljerad utformning. En nyhet är, att länsstyrelsen må kunna, då fråga väckts om anläggning eller omläggning av väg, meddela förbud att uppföra byggnad inom visst område, som kan beräknas bliva taget i anspråk för vägen eller komma att ligga i omedelbar närhet av densamma. Dyligt förbud må dock meddelas endast för viss tid. Gällande förbud mot förekomsten av annonstavlor, reklamskyltar och dyligt utmed väg har enligt förslaget väsentligt skärpts.

Förslaget innehåller vidare ett uttryckligt stadgande därom, att tillträde till fastighet icke må vägras, då på offentlig myndighets föranstaltande skall verkställas stakning av väg, undersökning av grund eller annan dylik för-

beredande åtgärd. Å andra sidan hava föreskrifter intagits i syfte att vid sådan åtgärds företagande hindra onödig skadegörelse å växande gröda samt skog. En annan nyhet i förslaget är, att länsstyrelsen tillerkänts befogenhet att under viss förutsättning besluta om upplåtelse av nyttjanderätt till mark för tillfällig väg.

I fråga om tillsynen å väghållningen stadgas, att den centrala tekniska och ekonomiska uppsikten skall utövas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, medan däremot den närmaste uppsikten skall ankomma på länsstyrelsen. Underlåter väghållare att verkställa beslut om byggande av väg eller yppas brist i vägunderhåll eller vinterväghållning, skall länsstyrelsen, där rättelse ej sker, förelägga väghållaren viss tid, inom vilken erforderliga åtgärder skola hava företagits vid äventyr, om den tid försittes, att åtgärderna bliva vidtagna genom länsstyrelsens försorg på väghållarens bekostnad. Vägsyn i den betydelse detta uttryck har i 1891 års väglag skall icke förekomma.

Den nuvarande vägsynenämndens uppgift att i händelse av behov meddela beslut om borttagande av träd, buskar, upplag eller andra anordningar utmed väg, om utbyte av snösamlade stängsel, om tillstånd för väghållare att uppsätta snöskärm samt om ersättning till jordägare för skada i anledning av sådana åtgärder ankommer enligt förslaget på en av länsstyrelsen tillsatt vägnämnd, som tillagts även andra uppgifter. Så t. ex. äger vägnämnd att under viss förutsättning meddela väghållare tillstånd att å annan än kronan tillhörig mark för vägs underhåll taga grus eller andra väghållningsämnen, en befogenhet som enligt gällande väglag tillkommer häradsrätt.

Vad härefter angår den föreslagna *lagen om vägdistrikt* må först framhållas, att lagen såväl till uppställning som innehåll nära ansluter sig till gällande kommunallagar; dock föreligga betydelsefulla avvikelser i flera viktiga hänseenden.

Indelningen i vägdistrikt skall bestämmas av Kungl. Maj:t. Därvid skall iakttagas, att delar av samma kommun icke förläggas till olika distrikt samt att distrikt icke må omfatta kommuner inom skilda län. I övrigt innehåller själva lagtexten icke några direktiv angående de normer, efter vilka indelningen skall verkställas. Vägdistrikts beslutanderätt skall utövas å vägstämman, som emellertid i olikhet med den nuvarande blir en ren representantförsamling, sammansatt av valda ombud för de till distriktet hörande kommunerna. Ombuden jämte deras suppleanter skola väljas å kommunalstämma med tillämpande av de vanliga kommunala rösträttsreglerna. I kommun, där kommunalfullmäktige finnas, skall emellertid valet förrättas av dessa. Antalet ombud bestämmes i förhållande till folkmängden sålunda, att en var kommun utser ett ombud för varje påbörjat befolkningstal av 2,000 eller det lägre tal, som må erfordras för att antalet ombud för hela vägdistriktet skall uppgå till minst 15. Ombud för kommun, som utsett endast ett ombud, skall å vägstämman rösta för kommunens hela rösttal enligt den under nästföregående året upprättade kommunala röstlängden. Det rösttal, som skall tillkomma ombud för annan kommun, skall bestämmas sålunda, att kommunens hela rösttal delas med siffran för antalet av kommunen utsedda ombud. Två

ordinarie vägstämmor skola årligen hållas, en före april månads utgång och en under senare hälften av augusti. För deltagande i stämma skall ombud åtnjuta dagtraktamente med åtta kronor för varje dag stämma hålles samt, där väglängden mellan ombudets hemvist och stället för stämmans hållande överstiger tio kilometer, jämväl resekostnadsersättning.

Vägdistriktets förvaltande och verkställande organ, vägstyrelsen, som skall bestå av minst tre högst fem ledamöter, har enligt förslaget till uppgift bland annat att ombesörja utförandet av distriktet åliggande väghållning, förvalta de för distriktets vägväsende avsedda medlen (vägkassan), verkställa vederbörande myndighets och vägstämmans beslut rörande vägväsendet samt bereda de ärenden, som skola behandlas å vägstämma.

Förslaget innehåller en hel del bestämmelser, avsedda att öka det statliga inflytandet å den vägkommunala förvaltningen. En direkt representation i vägstyrelsen föreslås. Länsstyrelsen skall sålunda utse en ledamot jämte en suppleant. För vägstyrelse skall finnas ett av länsstyrelsen efter vägstämmans hörande utfärdat reglemente. Länsstyrelsen äger förordna om hållande av sammanträde med vägstyrelsen. Vägingenjören äger att vara tillstädes vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Avskrift av vid vägstyrelsens sammanträde hållet protokoll skall, därest någon i sammanträdet deltagande ledamot eller ock vägingenjören så yrkar, ofördröjligen insändas till länsstyrelsen. Såväl förslaget till utgifts- och inkomststat som den sedermera fastställda staten skall i avskrift tillställas länsstyrelsen. Denna myndighet skall vidare utse en av de tre revisorer, som skola granska vägstyrelsens förvaltning, och revisorerna äga att när som helst inventera vägkassan samt taga del av räkenskaper och andra handlingar, som beröra förvaltningen. Skulle länsstyrelsen finna ansvarsfrihet för vägstyrelsens förvaltning icke böra meddelas, äger länsstyrelsen förordna om vidtagande av därav påkallade åtgärder.

Med avseende å vägstämman innefattar förslaget icke någon motsvarande statlig representation. Emellertid skall länsstyrelsen underrättas om stämma och äger själv förordna om hållande av extra sådan. Landshövdingen eller den han i sitt ställe förordnar ävensom vägingenjören äga att vara tillstädes och deltaga i överläggningarna men ej i besluten, och protokollsavskrift skall tillställas länsstyrelsen.

I förslaget har intagits den bestämmelsen, som återfinnes i gällande väglag, att beslut om upptagande av lån skall för att vinna bindande kraft underställas Konungens prövning och fastställelse, där fråga är om lån, ställt på längre återbetalningstid än två år. Under upptagande av lån inbegripes även ingående av borgen. Vidare innehåller förslaget föreskrift — vartill motsvarighet saknas i gällande väglag — om underställning hos länsstyrelsen av andra lånebeslut, därest vägdistriktets sammanlagda upplåning överstiger viss gräns. Underställning hos länsstyrelsen skall även ske av beslut, som avse årsarvode till ledamot av vägstyrelse eller till revisor, därvid länsstyrelsen äger jämka på arvodets belopp; en föreskrift av sistnämnda innehåll finnes sedan år 1931 införd i nu gällande väglag. I överensstämmelse med vad som finnes stadgat

i kommunallagarna har därjämte föreskrivits underställning till länsstyrelsen beträffande beslut, som avse utgifter, vilka erfordra uttaxering under längre tid än fem år.

Såsom en betydelsefull nyhet ingå i lagförslaget stadganden om underställning i vissa fall jämväl av vägstyrelsens beslut. Sålunda skall beslut, som avser upplåtande av vägarbete på entreprenad, så framt arbetet innefattar en väsentlig del av väghållningen å den vägsträcka arbetet avser, underställas länsstyrelsens prövning och fastställelse. Detsamma gäller om beslut, som avser tillsättande av befattningshavare för tillsyn å eller ledning av väghållningen. Därjämte skall underställning av beslut ske, då den av länsstyrelsen utsedde ledamoten av vägstyrelsen låtit till protokollet anteckna från beslutet avvikande mening. I samtliga dessa fall äger länsstyrelsen förordna i saken efter ty prövas lämpligast.

Vidare må i detta sammanhang nämnas stadganden av annan innebörd men dock huvudsakligen tillkomna i syfte att begränsa vägdistriktens utgifter eller möjliggöra en effektiv kontroll å desamma. I förstnämnda hänseende märkas normerande bestämmelser rörande dagarvoden, rese- och traktamentsersättning m. m. till vägstyrelseledamöter och revisorer, vilka bestämmelser ansluta sig till de år 1931 i gällande väglag införda. Beträffande räkenskapsföringen har stadgats, att densamma skall ske enligt av Konungen meddelade föreskrifter. Penningar eller värdehandlingar, som för vägdistriktets räkning innehavas av vägstyrelsen, skola så förvaras, att de icke sammanblandas med andra penningar eller värdehandlingar. Penningmedel, som ej erfordras för verkställande av nära förestående utbetalningar, skola för vägdistriktets räkning insättas hos bank eller å postgirokonton.

Beträffande statsbidrag till väghållningskostnadernas bestridande innehåller förslaget endast, att dylika bidrag utgå enligt vad därom är särskilt stadgat.

Vad slutligen angår frågan om vägskatten må först påpekas, att med förslaget icke åsyftas att rubba nu rådande fördelning av vägskattebördan på de olika beskattningsföremålen, jordbruksfastighet, annan fastighet och inkomst. Däremot innebär förslaget viktiga tekniska ändringar, som gå ut på borttagande av vägfyrktalssättningen och införande av begreppet vägskatte-kronor. Vägskatten anknytes närmare till den kommunala taxeringen genom att antalet vägskatte-kronor bestämmas i förhållande till antalet kommunal-skatte-kronor. Vägskatt skall utgöras i förhållande till antalet påförda vägskatte-kronor. För varje skatte-krona, som enligt kommunalskattelagen påförts skattskyldig såsom underlag för fastighetsskatt, skola påföras honom såvitt angår jordbruksfastighets jordbruksvärde samt tomt- och industrivärde så ock annan fastighet en och en halv vägskatte-krona samt såvitt angår jordbruksfastighets skogsvärde en och tre fjärdedels vägskatte-krona. För varje skatte-krona, som enligt kommunalskattelagen påförts skattskyldig såsom underlag för kommunal inkomstskatt, skall påföras honom en vägskatte-krona; dock skall i fråga om fysisk person, som för kommunal inkomstskatt i hemortskommunen påförts mindre än tre skatte-kronor, sådan påföring därstädes icke äga rum. Sistnämnda bestämmelse är avsedd att ersätta nu gällande

stadgande, att *taxerad* inkomst, som understiger 1,000 kronor, är fri från vägskatt. Förslaget innebär däremot, att frihet från sådan skatt skall åtnjutas, om vederbörandes till kommunal inkomstskatt *beskattningsbara* inkomst understiger 300 kronor. Den i de flesta vägdistrikt nu tillämpade ordningen, att vägskattens debitering, uppbörd, indrivning och redovisning ske på sätt om landstingsmedel är stadgat, skall enligt förslaget bli obligatorisk. Nuvarande väglags bestämmelse om rätt för vägstämman att överlämna skattens debitering m. m. åt kommunalnämnd eller särskilt utsedda förtroendemän har sålunda icke bibehållits.

Beträffande förslaget till *lag angående ändring i vissa delar av lagen om ödebygdsvägar* må anmärkas, att den föreslagna lagen om allmänna vägar utom i ett par mindre viktiga avseenden saknar särskilda stadganden om ödebygdsvägar. Sålunda återfinnes däri icke den i lagen om ödebygdsvägar nu förekommande bestämmelsen, att anläggning av sådan väg skall ske genom statens försorg. Då det syntes angeläget, att ändringen med avseende å ödebygdsvägs byggande m. m. kommer till stånd tidigare än den 1 januari 1937, vid vilken tidpunkt den nya väglagen föreslagits träda i kraft, har i det nu framlagda ändringsförslaget upptagits ett stadgande av innebörd, att särbestämmelserna i lagen om ödebygdsvägar upphävas och att 1891 års väglag under den tid densamma ännu skall gälla göres tillämplig även med avseende å ödebygdsväg.

Uti motionen nr 522 i andra kammaren hava herrarna *Andersson* i Dunker och *Johansson* i Bro hemställt, att riksdagen måtte besluta avslå förevarande proposition samt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville till 1935 års riksdag framlägga nytt förslag till lag om allmänna vägar m. m. jämväl innefattande förslag om ett slutgiltigt ordnande av vägbeskattningen efter mera rättvisa grunder än de nu gällande.

Yrkande om avslag å propositionen.

Ehuru 1891 års väglag, såsom av den av utskottet lämnade redogörelsen framgår, i åtskilliga avseenden tid efter annan undergått förändringar för att bättre motsvara de ändrade förhållandena inom vägväsendet, kan den likväl icke anses uppfylla de krav, som böra ställas på en modern väglag. Endast partiella ändringar i lagen torde icke bli tillfyllest, utan läser en fullständig revision vara av behovet påkallad. Då nydaningsprocessen inom vägväsendet alltjämt pågår, kan emellertid den frågan uppstå sig, huruvida tidpunkten för en sådan åtgärd ännu är inne. Utskottet finner dock denna fråga böra besvaras jakande och får till stöd för denna sin åsikt framhålla, att efter den nu allmänt genomförda övergången till vägkasseunderhåll och efter den genomgripande förändringen av den statliga lokala vägorganisationen en viss stabilisering av förhållandena inom vägväsendet inträtt. Med hänsyn härtill och då en fortsatt sund utveckling på hithörande område i viss mån torde vara avhängig av en efter det nya läget avpassad lagstiftning, synes anledning icke föreligga att dröja med en revision av den för landsbygden gällande mer än fyrtioåriga väglagen. Vad nu sagts därom, att nämnda lag såsom i flera avseenden föråldrad bör ersättas av lagbestämmelser, som äro

Utskottet.

bättre anpassade efter nuvarande förhållanden inom vägväsendet, gäller givetvis i än högre grad om de beträffande städernas allmänna vägar fortfarande gällande stadgandena i 25 kapitlet byggningabalken med därtill hörande författningar.

De nu föreliggande lagförslagen, som äro resultatet av ett långvarigt och grundligt utredningsarbete, synas utskottet vara i sina huvudsakliga delar väl avvägda för ernående av en rationell och ekonomisk väghållning. De under senare tid på hithörande område vunna erfarenheterna i fråga om bristerna i gällande lagstiftning hava vid förslagens utformande omsorgsfullt tillvaratagit och har tillika behörig hänsyn tagits till vad nuvarande bestämmelser innefatta av beprövat värde. Förslagen, som synas innebära en på samma gång tidsenlig och försiktig reformering, äro enligt utskottets mening väl ägnade att läggas till grund för den nya väglagstiftningen. Vad angår dennas uppställning finner utskottet den föreslagna uppdelningen i två lagar, en av civillags och en av kommunallags natur, synnerligen lämplig såsom ägnad att bidra till ökad reda och överskådlighet. Utskottet har icke något att erinra mot det sätt, varpå de föreslagna stadgandena fördelats mellan de båda lagarna.

Av det nu sagda följer, att utskottet anser sig icke kunna tillstyrka den i motionen nr 522 gjorda hemställan, att riksdagen måtte avslå förevarande proposition.

Utskottet, som enligt vad nyss sagts anser förslagen i stort sett väl avvägda, kan dock icke tillstyrka desamma i oförändrat skick, utan har utskottet vid granskningen av förslagen funnit sig böra föreslå vissa ändringar. Med anledning av dessa har utskottet vidtagit vissa jämkningar i uppställningen av förslaget till lag om vägdistrikt. För dessa jämkningar lämnas redogörelse i samband med behandlingen av de särskilda bestämmelserna i Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet övergår nu till granskning av dessa bestämmelser. Vid denna granskning följer utskottet paragraferingen i de av utskottet utarbetade förslagen. I den mån denna paragrafering skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, angivas motsvarande paragrafer i sistnämnda förslag inom parentes.

Förslaget till lag om allmänna vägar.

3 §.

Motion
II: 513.

Uti motionen nr 513 i andra kammaren av herr *Osberg* hemställas, att riksdagen måtte besluta, att vid stakning av allmänna vägar vägnämnden skall jämte vederbörande förrättningsman besluta om sträckningen på marken, samt att utskottet måtte vidtaga de ändringar i lagförslaget, som denna framställning påkallade.

Utskottet.

I anledning av vad sålunda yrkats må framhållas, att förrättningsmannen, som företager stakning av en ifrågasatt väg, icke har beslutanderätt i fråga

om vägens sträckning. Beslutanderätten i detta avseende tillkommer nämligen länsstyrelsen och stakningen, som kan avse flera olika sträckningar, är att betrakta endast som en förberedande åtgärd. En föreskrift av innebörd att vägnämnden i en eller annan form skall taga befattning med stakningsförrättningar torde icke vara lämplig och finner sig utskottet därför icke kunna förorda bifall till motionärens hemställan.

9 §.

Enligt denna paragraf är till vägunderhåll att räkna i första rummet »åtgärd för vägs vidmakthållande i ett för samfärdseln tillfredsställande skick» och som exempel på dylik åtgärd nämnes bland annat »ombyggnad av trumma». Då härav skulle kunna dragas den slutsatsen att byggande av trumma å ställe, där sådan förut icke funnits, icke i något fall skulle kunna anses som vägunderhåll, vill utskottet som sin mening uttala, att jämväl nybyggnad av någon enstaka mindre trumma understundom kan ingå som ett led i vägs vidmakthållande och förty bör hänföras till vägunderhåll.

Utskottet.

10 §.

Uti motionen nr 191 i första kammaren av herrar *Lindgren* och *Akerberg* samt i motionen nr 364 i andra kammaren av herr *Holmgren* hemställs, att i väglagen måtte inrymmas, att vinterväghållning även skall omfatta sandning av vägbanan, där detta kan vara nödvändigt för trafik säkerhetens tryggnad.

Motioner
I: 191 samt
II: 364.

För undvikande av trafikolyckor är det, såsom motionärerna framhållit, av betydelse att vägbanan vid isigt och slirigt väglag är sandad. Av ekonomiska skäl kan det dock givetvis icke ifrågakomma att sanda alla vägar och icke ens de mera trafikerade till hela deras längd. Av vikt är emellertid, att sandning sker i backar, kurvor och å andra för trafiken farliga ställen, helst om vägen är försedd med permanentbeläggning. Vägar inom samhällena böra likaledes sandas. Till kostnaderna härför bör statsbidrag utgå i vanlig ordning. I anledning av motionärernas hemställan må emellertid påpekas, att enligt förevarande paragraf i förslaget vinterväghållning omfattar bland annat »arbete för att hålla vägbanan till erforderlig bredd fri från hinder av snö och is». Till sådant arbete är sandning att hänföra. Att låta detta förhållande komma till uttryck genom ett tillägg i själva lagtexten finner utskottet icke erforderligt och skulle måhända giva anledning till framställande från trafikanters sida av alltför långt gående anspråk på sandning. Utskottet finner sig därför böra förorda, att paragrafen lämnas orubbad.

Utskottet.

11 §.

Uti motionen nr 286 i första kammaren har herr *Johanson, Karl August*, hemställt, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i 11 §, att köping liksom ock annat samhälle på landet, för vilket stadsplanelagens bestämmelser

Motioner
I: 286 och
I: 288 samt
II: 365 och
508.

angående stad äga tillämpning, skall vara väghållare inom sitt område, ävensom de övriga ändringar i föreliggande lagförslag, som härav kunde betingas.

I motionen nr 365 i andra kammaren har herr *Paulsen m. fl.* föreslagit, att köpingar, municipalsamhällen och andra samhällen på landet, för vilka stadsplanelagens bestämmelser angående stad äga tillämpning, måtte enligt samma grunder, som gälla i fråga om städerna, vara befriade från skyldighet att deltaga i väghållningen på landet.

Uti motionen nr 288 i första kammaren av herrar *Norman* och *Forslund* samt i motionen nr 508 i andra kammaren av herr *Werner* i Hultsfred *m. fl.* yrkas, att riksdagen måtte besluta, att till köping eller annat samhälle på landet, för vilket stadsplanelagens bestämmelser angående stad äga tillämpning, vägdistriktet skall restituera 50 procent av från sådant samhälle influten vägskatt att användas till gatukostnader, som ej enligt lag bestridas av vägdistriktet.

Såsom huvudskäl för de i motionerna gjorda yrkandena har åberopats det orättvisa och oegentliga i det förhållandet, att, medan städerna äro befriade från deltagande i den allmänna väghållningen på landet, de stadsliknande samhällena, ehuru i avseende å gatuhållningen jämställda med städerna, i fullt mått äro underkastade jämväl väghållningsbesväret på landet och därigenom betungade av en verklig dubbelbeskattning.

Utskottet. Den omständigheten, att stadsplanelagens bestämmelser angående stad förklarats skola äga tillämpning för visst område å landet, bör enligt utskottets åsikt icke föranleda till att området utbrytes ur vägdistriktet. Genomförandet av stadsplan betingas företrädesvis av lokaltrafikens krav samt hygieniska och andra på den allmänna samfärdseln icke beroende förhållanden. En utbrytning av ett stadsplanlagt område skulle för dess beskattningsföremål i regel medföra en avsevärd ekonomisk lättnad, medan vägbördan så mycket hårdare skulle trycka beskattningsföremålen i återstoden av distriktet. Syftet med de gång efter annan och senast av föregående års riksdag beslutade ändringarna beträffande grunderna för vägskattens utgörande har varit att bereda jordbruksfastigheterna skälig lindring i väghållningsbesväret genom överflyttning av en del av den på desamma vilande, alltför tryckande skattebördan på de andra mera gynnade beskattningsföremålen. Då dessa senare ofta äro mest anhopade just i nu ifrågavarande samhällen, skulle syftet med de ändrade vägskattegrunderna givetvis i väsentlig mån förfelas, därest samhällena skulle vinna befrielse från deltagande i väghållningsbesväret på landet. Detta så mycket hellre som en dylik befrielse skulle ej allenast föranleda en ytterligare inflyttning av inkomsttagare till de nuvarande samhällena utan även leda till att nya stadsplanlagda samhällen av huvudsakligen denna anledning bildas. De framhållna sannolika verkningarna av de stadsliknande samhällenas utbrytande ur vägdistrikten torde inträda även för det fall, att, såsom i några av de berörda motionerna föreslås, samhällena skulle berättigas till restitution av hälften av den från desamma influtna vägskatten.

Det beträffande förevarande spörsmål ofta åberopade skälet, att samhällena

i fråga om gatuväsendet blivit likställda med städerna och att samhällena följaktligen borde liksom städerna befrias från deltagande i väghållningen utom sina egna områden, kan utskottet icke godtaga. Såsom av departementschefen i propositionens motivering uttalats, skulle en sammankoppling av stad och landsbygd i väghållningsavseende bliva förbunden med så betydande olägenheter, att man, ehuru vissa skäl tala för en dylik sammankoppling, torde böra stanna vid ett bibehållande av den historiskt givna åtskillnaden mellan stad och land i nu ifrågavarande hänseende. Frånsett de så väsentligt olika historiska förutsättningarna föreligger dessutom i allmänhet en icke obetydlig skillnad mellan samhällenas och städernas, särskilt de störres, gatu- och väghållning.

På nu anförda skäl finner sig utskottet icke kunna biträda de i motionerna gjorda yrkandena.

Frågan om vilka gator i ett samhälle skola såsom för den allmänna samfärdseln nödiga erhålla karaktär av allmän väg giver ofta anledning till stridigheter mellan samhället och vägdistriktet. Givetvis kan det mången gång särskilt i större samhällen möta svårigheter att härutinnan träffa avgörande. Detta ankommer på länsstyrelsen och prövningen skall ske i den ordning, som gäller för prövning av ärenden angående byggande av allmän väg samt om övertagande av enskild väg till allmänt underhåll. I de mindre samhällena torde ofta endast de gator, som motsvara de från början befintliga allmänna vägarna, böra anses nödiga för den allmänna samfärdseln. I och med utvecklingen komma emellertid ofta flera gator, som ursprungligen varit att likställa med enskilda utfartsvägar på den rena landsbygden, så småningom att förmedla så stor trafik mellan olika delar av samhället, att de böra såsom för den allmänna samfärdseln nödiga förklaras för allmänna vägar och underhållas på vägdistriktets bekostnad. Att i berörda hänseende utforma några bestämda regler, som den beslutande myndigheten skall följa, låter sig icke gärna göra. Då emellertid en del länsstyrelser enligt vad det vill synas utskottet visat sig alltför återhållsamma i fråga om beslut om gators övertagande till underhåll på vägdistriktets bekostnad, vill utskottet framhålla, att utskottet icke har något att erinra emot att olika huvudleder genom och inom samhällen intagas till allmänt underhåll. Så torde exempelvis inom samhälle befintlig gata, som utgör förbindelseled till järnvägsstation, hamn, kyrka, skola, tingshus, sjukhus, apotek, salutorg eller idrottsplats, i de flesta fall böra erhålla karaktär av allmän väg.

17 §.

Bestämmelserna i denna paragraf, vilka hava sin motsvarighet i 9 § fjärde stycket i gällande väglag, torde, enligt vad det vill synas utskottet, i en del fall komma att verka i viss mån obilligt mot samhällena eller de enskilda tomtägarna i dem. Såsom av propositionen (sid. 117) framgår, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen givit uttryck åt den åsikten, att Kungl. Maj:t eller länsstyrelsen bör tillerkännas befogenhet att, i händelse väg bygges inom sam-

Utskottet.

hålle utan dess önskan, helt eller delvis befria samhället från skyldigheten att utan ersättning tillhandahålla mark, som erfordras för vägens byggande.

Då emellertid för ändring av den uti ifrågavarande paragraf gjorda regleringen av samhälles och tomtägares skyldigheter torde krävas en mera ingående utredning än den utskottet varit i tillfälle åstadkomma, anser utskottet sig icke kunna föreslå någon ändring i paragrafens lydelse.

20 §.

Utskottet.

Från huvudregeln att vägbyggnadsfråga skall prövas av länsstyrelsen innehåller förevarande paragraf en undantagsbestämmelse i så måtto, att i stad väg, som enligt fastställd stadsplan, stomplan eller avstyckningsplan skall ingå i gata eller annan allmän plats, må omläggas eller förbättras utan sådan prövning. Enligt utskottets åsikt torde detta undantag lämpligen kunna utvidgas att omfatta jämväl nyanläggning av väg, som här avses. I detta sammanhang må erinras därom, att, innan stadsplan eller stomplan fastställs av Kungl. Maj:t, länsstyrelsen skall avgiva utlåtande över planen och att jämkning däri må fastställas av länsstyrelsen. Utskottet vill tillika understrika, att undantagsstadgandet i nu behandlade paragraf icke lägger hinder i vägen för länsstyrelsen att vare sig efter ansökning eller av eget initiativ upptaga och efter vederbörlig utredning avgöra ärende om byggande av sådan väg, som undantagsbestämmelsen avser.

21 §.

Motion
II: 363.

Herr *Holmström* har i motionen nr 363 i andra kammaren föreslagit, att i 21 § första stycket efter ordet »ansökningen» skall införas en ny mening av följande lydelse: »Angår saken kronan tillhörig fastighet eller berör den eljest något statens intresse, skall statsmyndighet, som har att förvalta sådan fastighet eller företräda dylikt intresse, i god tid före sammanträdet särskilt kallas till detsamma», samt att i andra stycket av paragrafen efter ordet »allmänheten» skall införas en ny mening, så lydande: »Berör företaget kronan tillhörig fastighet eller eljest något statens intresse, skall yttrande över förenämnda plan och förslag inhämtas från den myndighet, som har att förvalta sådan fastighet eller företräda dylikt statens intresse.»

Utskottet.

Enligt förevarande paragraf i förslaget äger länsstyrelsen vid behandling av väganläggningsfråga kalla trafikanter samt övriga, vilka saken kan angå, att vid sammanträde inför länsstyrelsen eller den länsstyrelsen förordnar yttra sig i frågan. Angående sättet för kallelse till sammanträdet innehåller förslaget intet stadgande, men torde kunna förutsättas, att kallelse kommer att ske genom tillkännagivande i länskungörelserna och i en eller flera ortstidningar, eventuellt även genom kungörelses uppläsande i kyrkorna. Angår saken kronomark eller berör den eljest något statens intresse, läser det understundom komma att visa sig lämpligt att särskilt kalla den statens myndighet eller tjänsteman, som har att företräda statens intresse i saken. Att på sätt i motionen föreslagits i lagen intaga stadgande om sådan särskild kallelse finner utskot-

tet sig emellertid icke kunna förorda, enär en dylik mången gång icke torde vara av behovet påkallad. Ej heller anser sig utskottet böra biträda motionärens förslag om skyldighet för länsstyrelsen att från statlig myndighet inhämta särskilt yttrande över plan och kostnadsförslag beträffande vägföretag, som angår kronomark eller eljest berör något statens intresse. Föreskrift därom skulle säkerligen i de flesta fall komma att medföra besvär och tidsutdräkt utan motsvarande nytta.

Med anledning av erinringar, som svenska stadsförbundets styrelse gjort mot innehållet i förslaget 3 §, har departementschefen vid sagda paragraf i sitt anförande vid remissen till lagrådet betonat, att om väg skall byggas inom område, för vilket stadsplan fastställts, åt vägen skall givas en sträckning, som står i överensstämmelse med stadsplanen, samt uttalat att om vid vägbyggnadsfrågans behandling skulle visa sig att vägen lämpligen bör läggas över mark, som enligt stadsplanen icke är avsedd till gata utan exempelvis till byggnadskvarter, beslut om vägens sträckning över sådan mark likväl icke kan meddelas innan planen blivit ändrad. Departementschefen har tillika anført, att vad nyss sagts om stadsplan torde äga motsvarande tillämpning i fråga om andra dylika planer, samt framhållit att de oegentligheter, som möjligen förekommit därutinnan att väg inom samhälle på landet utlagts i strid mot fastställda planer, uppenbarligen berott på förbiseende från vägmyndigheternas sida och att något dylikt för städernas del icke vore att befara.

Vad departementschefen sålunda anført har föranlett olika yttranden av lagrådets ledamöter. Utskottet vill emellertid för sin del uttala sin anslutning till departementschefens uppfattning.

I syfte att förebygga att väg av förbiseende utlägges i strid mot fastställd stadsplan eller annan dylik plan har på hemställan av lagrådet i förevarande paragraf av propositionsförslaget intagits ett stadgande av innehåll att, där ett planerat vägföretag berör område, för vilket stadsplan, stomplan, byggnadsplan eller avstyckningsplan fastställts, skall från byggnadsnämnd, där sådan finnes, inhämtas yttrande, huruvida ur plansynpunkt något är att erinra mot företaget. Utskottet anser emellertid denna föreskrift icke vara tillfyllest. Även för det fall att väg skall framdragas över mark, som icke ingår i planlagt område men är belägen därinvid, synes yttrande böra inhämtas från vederbörande byggnadsnämnd. Härigenom torde i regel kunna förebyggas, att väg gives en sträckning, som förhindrar eller försvårar ytterområdes framtida rationella planläggande och bebyggande.

Beträffande behandlingen av vägbyggnadsfrågor vill utskottet slutligen understryka angelägenheten av att sådan fråga, som direkt eller indirekt berör två eller flera vägdistrikt eller sådant distrikt och därintill gränsande stad, beredes under samarbete mellan dessa väghållningsenheter. I händelse länsstyrelsen kallar »trafikanter samt övriga, vilka saken kan angå», till särskilt sammanträde, beredes därigenom möjlighet för medlemmar av vägdistrikt eller stad, som företaget endast indirekt berör, att framföra sina synpunkter och detta redan på ett tidigt stadium. Är frågan av större omfatt-

ning eller betydelse, bör emellertid enligt utskottets uppfattning länsstyrelsen icke meddela beslut i saken utan att dessförinnan hava lämnat samtliga de berörda väghållningsenheternas beslutande och verkställande organ tillfälle att yttra sig. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att det enligt förevarande paragraf i förslaget ankommer på länsstyrelsen att före ärendets avgörande icke blott vidtaga vissa i lagrummet särskilt angivna åtgärder utan även föranstalta om »den utredning i övrigt, som kan anses erforderlig».

22 §.

Utskottet. Enligt denna paragraf i Kungl. Maj:ts förslag skola, då fråga uppstår om anläggning av ny väg i stad, bestämmelserna i 21 § med viss jämkning alltid äga motsvarande tillämpning. Därest 20 § undergår den av utskottet föreslagna ändringen, innebärande att även nyanläggning av väg i stad under viss förutsättning må kunna ske utan att frågan därom underkastas länsstyrelsens prövning, bör nu förevarande paragraf jämkas i enlighet därmed. Den i 21 § föreskrivna proceduren förutsätter nämligen vägbyggnadsärendets handläggning av länsstyrelsen.

I anslutning till stadgandet, att plan och kostnadsförslag skola, där ej länsstyrelsen annorlunda beslutar, upprättas genom stadens försorg, vill utskottet uttala önskvärdheten av ett varsamt utnyttjande av länsstyrelsens berörda beslutanderätt. Givetvis bör den dock användas, om stadens myndigheter tredskas eller staden saknar tekniskt sakkunnig personal, som på nöjaktigt sätt kan utföra arbetsuppgiften i fråga.

23 §.

Utskottet. Enligt Kungl. Maj:ts förslag har länsstyrelsen beträffande frågor angående omläggning och förbättring av väg rätt att väsentligt förenkla den för behandling av väganläggningsfrågor föreskrivna proceduren. En sådan förenkling bör emellertid kunna ifrågakomma, endast då ärendet är av mindre omfattning och betydelse, exempelvis avser smärre förbättringsarbeten. Utskottet finner, att detta bör komma till uttryck i lagtexten, och har i enlighet härmed föreslagit en något ändrad avfattning av paragrafen.

26 §.

Utskottet. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall, därest ploglag underlåter att utse snöplogfogde eller ploglagets medlemmar ej kunna enas i valet av sådan, snöplogfogde utses av länsstyrelsen. Med hänsyn till att vägstyrelsen vad beträffar det egna distriktet självfallet besitter bättre personalkännedom än länsstyrelsen har utskottet funnit sig böra föreslå, att under ovan angiven förutsättning snöplogfogde skall utses av vägstyrelsen i stället för av länsstyrelsen.

28 §.

Utskottet. Vad angår frågan, i vilka fall ploglags vinterväghållning skall anses hava »eftersatts», vill utskottet framhålla, att man ej får kräva av ploglaget större

arbetsprestationer än laget kan utföra med egen arbetskraft och egna dragare. Det bör alltså icke kunna fordras av ploglagets medlemmar, att de skola leja arbetsfolk för plogningens utförande.

30—32 §§.

Dessa paragrafer motsvara 38 och 39 §§ i de vägsakkunnigas förslag.

Uti motionen nr 512 i andra kammaren hava herrar *Andersson* i Rasjön och *Andersson* i Ovanmyra hemställt, att riksdagen måtte beträffande bestämmelserna angående uppförande av byggnad utmed landsväg m. m. besluta i enlighet med 1929 års vägsakkunnigas förslag, att byggnad ej må uppföras på mindre avstånd från vägbanans mitt än 9 meter eller det större avstånd, dock högst 15 meter, som länsstyrelsen på grund av särskilda skäl må hava bestämt, samt att ifrågavarande stadganden i övrigt måtte givas samma innebörd som 38 och 39 §§ i *sakkunnigförslaget*.

Motion
II:512.

Sistnämnda förslags berörda paragrafer hava följande lydelse:

38 §. Utan länsstyrelsens tillstånd må ej utmed väg uppföras byggnad på mindre avstånd från vägbanans mitt än nio meter eller det större avstånd, dock högst femton meter, som länsstyrelsen på grund av särskilda skäl må hava bestämt. Är fråga om uppförande av byggnad å mark i annat höjdläge än vägbanans, skall avståndet ökas så mycket, som motsvarar höjdskillnaden en och en halv gång räknad.

Är fråga väckt om nyanläggning eller omläggning av väg, äger länsstyrelsen meddela förbud att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnad inom område, som kan beräknas komma att ligga inom visst i beslutet angivet avstånd, dock högst femton meter, från den tillämnade vägbanans mitt. Sådant förbud må ej meddelas för längre tid än tre år. Uppkommer behov av denna tids förlängning, äger länsstyrelsen föreskriva sådan; dock skall beslutet härom underställas Konungens prövning.

Vad i denna paragraf är stadgat äger icke tillämpning i fråga om bebyggande av område, för vilket stadsplan, stomplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser fastställts.

39 §. Utan länsstyrelsens tillstånd må ej i närheten av väg förekomma stängsel, som förorsakar snösamling på vägen. Utmed väg må ej heller på mindre avstånd än nio meter från vägbanans mitt utan länsstyrelsens tillstånd förekomma upplag eller annan anordning, som hindrar vägens avvattning, skymmer utsikten över vägbanan eller eljest innebär fara för trafiksäkerheten.

Stängsel eller annan anordning, som allenast på grund av vägs omläggning eller annan därmed jämförlig omständighet skulle komma att falla under förbud enligt denna paragraf, må förbliva orubbad, där ej vägnämnden föreskriver skyldighet för jordägaren att borttaga eller ändra anordningen eller utbyta den mot anordning, som icke medför i första stycket omförmälda olägenhet.

För skada, som tillskyndas jordägaren på grund av föreläggande enligt andra stycket, äger han av väghållaren bekomma ersättning med belopp, som vägnämnden bestämmer.

Vad angår i förevarande paragrafer upptagna förbud har i de över sakkunnigförslaget avgivna yttrandena allmänt uttalats, att de i sagda förslag angivna avstånden äro för korta, och detta framför allt vid vägkorsningar. Utskottet, som delar denna uppfattning, finner berörda avstånd icke tillräck-

Utskottet.

liga för trafiksäkerhetens tryggande och ej tilltagna med erforderligt beaktande av framtida behov av vägnarnas breddning och rätning.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag hava ifrågakomna avstånd utökats, varjämte förbuden givits en mera detaljerad utformning. Vidkommande länsstyrelsens rätt att utfärda byggnadsförbud i anledning av väckt fråga om nyanläggning eller omläggning av väg har icke fastslagits något maximimått beträffande omfattningen av det område, med avseende å vilket förbud må utfärdas. Slutligen föreligger mellan förslagen den olikheten, att enligt Kungl. Maj:ts förslag stadgandena om byggnadsförbud skola vara tillämpliga även vad angår område, för vilket utomplansbestämmelser fastställts.

Mot de av Kungl. Maj:t i nu behandlade paragrafer föreslagna bestämmelserna har utskottet icke funnit anledning till erinran, och vill utskottet särskilt understryka, att den länsstyrelsen tillerkända dispensrätten torde innebära tillräcklig garanti för att markägarens förfoganderätt icke skall bliva obehörigen inskränkt. Framhållas må, att länsstyrelsens tillstånd exempelvis till upplags anordnande kan innebära ett generellt medgivande beträffande viss väg eller vägsträcka. Vidare må påpekas, att förbudet mot upplag m. m. avser endast sådan anordning, som »hindrar vägens avvattning, skymmer utsikten över vägbanan eller eljest innebär fara för trafiksäkerheten». Ett på mindre avstånd än 12 meter från vägbanans mitt anordnat upplag å ställe, där vägen är rak och icke korsar annan trafikled, kommer alltså icke att falla under nu ifrågavarande förbud, såvida vägens avvattning icke genom upplaget hindras. Vad angår byggnadsförbudet begränsas verkningarna därav högst betydligt genom den i 32 § givna undantagsbestämmelsen, enligt vilken förbudet icke äger tillämpning i fråga om bebyggande av område, för vilket stadsplan, stomplan, byggnadsplan eller avstyckningsplan fastställts.

33 §.

Utskottet.

De vägsakkunniga hava framhållit, att röjning av träd och buskar i syfte att befordra vägs upptorkande i betraktande av vägnarnas nuvarande beskaffenhet icke kunde anses så av behovet påkallad, att tvångsförfarande borde ifrågakomma, i händelse överenskommelse med jordägaren icke kunde träffas. Enligt Kungl. Maj:ts förslag åter kan föreläggande meddelas även i sådant fall. Departementschefen har härutinnan anført, att med hänsyn till nu avsedda åtgärders betydelse för vägunderhållet man icke borde avhända sig enligt gällande lag föreliggande möjlighet att i fall av behov förordna om dylika åtgärder för befordrande av vägs upptorkande. Utskottet, som delar denna departementschefens uppfattning, vill dock icke underlåta att framhålla vikten av en varsam tillämpning av bestämmelsen i fråga. Föreläggande att för nyss angivet ändamål borthugga alléträd bör enligt utskottets åsikt icke meddelas.

36 §.

Utskottet.

Enligt gällande vägslag må annonstavla, reklamskylt eller dylikt icke utan länsstyrelsens tillstånd förekomma utmed väg på mindre avstånd än 3.5 meter

från vägens kant. I Kungl. Maj:ts förslag har detta förbud i så måtto skärpts, att minsta avståndet bestämts till 25 meter, räknat från vägbanans mitt. Även detta avstånd torde emellertid vara för knappt, och vill utskottet för sin del föreslå dess utökning till 50 meter. Av dem, som motsätta sig en radikal skärpning av nu gällande bestämmelse uti ifrågavarande avseende, göres gällande bland annat, att ökning av det tillåtna minsta avståndet kommer att medföra, att reklamordningarna göras större och därigenom bliva mera vanprydande. Utskottet vill visserligen icke bestrida, att resultatet i en del fall kan bliva det nu angivna, men hyser å andra sidan den uppfattningen, att de med anskaffande, uppsättning och underhåll av större reklamskyltar förbundna betydligt ökade kostnaderna komma att verka så avhållande, att antalet skyltar utmed vägarna mycket avsevärt minskas. I skogs- eller hagmark torde det för övrigt ofta möta hinder att på ett avstånd av 50 meter från vägen anbringa en skylt så, att den kommer att uppmärksammas av de vägfarande, därest icke särskilda åtgärder vidtagas för erhållande av fri sikt.

Anslagstavla för meddelanden rörande kommunala angelägenheter, föreningsammans träden, auktioner eller dylikt bör enligt utskottets mening icke falla under förbud enligt paragrafens första stycke. Då stadgandet, sådant det avfattats, möjligen skulle kunna givas en tolkning, som icke står i överensstämmelse med denna åsikt, har utskottet funnit sig böra föreslå en klarläggande tilläggsbestämmelse.

46—51 §§.

Herr *Reuterskiöld* har i motionen nr 287 i första kammaren hemställt, att riksdagen, därest förevarande proposition icke avslås, ville för sin del besluta, att de föreslagna bestämmelserna om vägnämnd skola utgå. I motiveringen har motionären anfört bland annat följande:

Motioner
I:287.

Några större eller viktigare uppgifter hade visserligen icke tillagts vägnämnden, men ur principiell synpunkt vore det icke riktigt, att överhuvud ersättningsfrågor i samband med intrång i jordägarens rätt avgjordes av en nämnd utan några juridiska kvalifikationer och utan självständighet och eget ansvar. Lika felaktigt vore att låta nämnden meddela föreskrifter, som innebure intrång i jordägares rätt. Dylika föreskrifter och förelägganden borde icke få meddelas av annan än ämbetsmyndighet under ämbetsansvar och kunde utan svårighet överlämnas till länsstyrelsen. Vägnämnden skulle komma att bliva uteslutande ett organ för länsstyrelsen, som skulle tillsätta hela nämnden men ändock vara besvärinstans över den. Länsstyrelsens prövning i besvärsväg av nämndens beslut bleve under sådana förhållanden värdeflös. Förhållandet vore dessutom ur allmän förvaltningssynpunkt felaktigt och rättsligt oförsvårigt. Om emellertid en vägnämnd ansåges önskvärd, borde den organiseras på annat sätt. En möjlighet vore att låta ledamöterna väljas av landstinget och låta ordföranden, som alltid borde vara rättsbildad och helst ortens domare, förordnas av häradsrätten eller måhända inom vissa valbara kategorier utses av landstinget.

I motionen nr 290 i första kammaren av herr *Pettersson, Anton, m. fl.* samt i motionen nr 515 i andra kammaren av herr *Westman m. fl.* har yrkats, att vägnämnd skall utses av häradsrätten i den domsaga, inom vilken huvud-

Motioner
I:290 och
II:515.

delen av vägdistriktet befinner sig. Motionärerna hava framhållit, att ur förvaltningsrättslig synpunkt deras förslag stode i bättre överensstämmelse med hittills tillämpade principer än vad Kungl. Maj:ts förslag gjorde, detta med hänsyn till att länsstyrelsen skulle vara besvärsmyndighet i förhållande till vägnämnden.

Motioner
I: 289 och
II: 521.

Uti motionen nr 289 i första kammaren av herr *Svensson, Martin, m. fl.* samt i motionen nr 521 i andra kammaren av herr *Skoglund m. fl.* hemställes, att 47 § måtte erhålla följande lydelse:

Ordförande och en ledamot i vägnämnden jämte två suppleanter, av vilka en skall vara suppleant för ordföranden, förordnas av länsstyrelsen för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då förordnandet skedde, varvid skall iakttagas, att ledamoten och suppleanten för honom skola vara mantalsskrivna och bosatta inom vägdistriktet. För samma tid utses av distriktets vägfullmäktige en ledamot i vägnämnden jämte suppleant för honom.

Avgår ordförande, ledamot eller suppleant före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall länsstyrelsen, respektive vägfullmäktige förordna ersättare för den tid, som för den avgångne återstår.

Till stöd för sin hemställan anföra motionärerna bland annat följande:

Med de uppgifter, som enligt förslaget skola fullgöras av vägnämnden, är det givetvis av största vikt, att sakkunskap finnes företrädd inom nämnden icke blott såsom i lagförslaget föreskrives med avseende på väghållning samt jordbruk och skogsskötsel utan även i fråga om de rent lokala förhållandena inom vederbörande vägdistrikt. Detta synes lämpligast kunna vinnas genom att distriktets representantförsamling, vilken såsom de vägsakkunniga förslagit torde böra benämnas vägfullmäktige, får utse en av vägnämndens ledamöter. Genom en dylik anordning skulle även ovan nämnda, av ett stort antal vägstyrelser och av vissa länsstyrelser framförda önskemål, vilket enligt vår mening måste anses sakligt starkt grundat, bliva tillgodosett. Emellertid torde man i här förevarande avseende böra gå ett steg längre och även föreskriva, att den ledamot av vägnämnden, som skall utses av länsstyrelsen, skall vara bosatt och mantalsskriven inom distriktet. Någon olägenhet med avseende på nämndens sammansättning och kompetens torde knappast vara att befara med anledning av ett dylikt stadgande, vilket i stället synes vara ägnat att medföra beaktansvärda fördelar, dels genom att sakkunskapen inom nämnden i fråga om de lokala förhållandena ytterligare stärkes, dels ock därutinnan att kostnaderna för nämndens verksamhet säkerligen skulle komma att ställa sig icke oväsentligt lägre än om ledamöterna äro bosatta utom distriktet med ty åtföljande högre rese- och traktamentsersättningar.

Utskottet.

Vad först angår den i motionen nr 287 i första kammaren gjorda hemställan om uteslutande av de föreslagna bestämmelserna om vägnämnd vill utskottet erinra därom, att de flesta av de uppgifter, som enligt förslaget tillagts vägnämnd, redan för närvarande ankomma på en dylik nämnd, nämligen den i 35 § gällande väglag omnämnda vägsynenämnden, bestående av landsfiskal och två nämndemän. Skulle enligt den blivande väglagen någon sådan särskild nämnd icke finnas, finge de uppgifter, som enligt förslaget skola ankomma på vägnämnden, tilläggas någon ämbetsmyndighet, därvid knappast någon

annan än länsstyrelsen kunde ifrågakomma. Då emellertid de ärenden, med vilka vägnämnden skall taga befattning, i allmänhet äro av den natur, att länsstyrelsen icke kan anses som ett särskilt lämpligt organ för deras handläggning och prövning i första instans, samt dessutom ett sådant åliggande skulle öka länsstyrelsens redan nu i allmänhet hårt tryckande arbetsböroda, finner utskottet sig icke kunna biträda motionärens förslag. Utskottet ansluter sig i stället, utom i nedan berörda avseende, till propositionsförslagets bestämmelser om vägnämnd, vilka nära nog fullständigt överensstämma med vad de sakkunniga härutinnan föreslagit och hörda myndigheter m. fl. i allmänhet tillstyrkt eller lämnat utan erinran.

I fråga om sättet för vägnämndens tillsättande kan utskottet icke förorda de i några av ovannämnda motioner framställda förslagen om att vägnämnden skall utses antingen av landstinget eller av häradsrätten i den domsaga, inom vilken huvuddelen av vägdistriktet är belägen. Landstinget har i allmänhet icke att taga någon befattning med till vägväsendet hörande ärenden. Vad angår förslaget om vägnämndens tillsättande av häradsrätten vill utskottet framhålla, att vid den tilltänkta förstoringen av de nuvarande vägdistriktet i många fall kommuner från två eller tre olika domsagor torde komma att sammanföras till ett distrikt. Under sådana förhållanden kommer häradsrätten att besitta personalkännedom endast beträffande en del och måhända icke alltid ens huvuddelen av vägdistriktet. Emellertid finner utskottet sig ej heller böra biträda Kungl. Maj:ts förslag om hela vägnämndens tillsättande av länsstyrelsen. Huvudsakligen på de skäl, som anförts i motionerna nr 289 i första kammaren och nr 521 i andra kammaren, vill utskottet föreslå den ändring i förslaget, att en av nämndens ledamöter jämte suppleant för honom skall utses på landet av vägstämman och i stad av stadsfullmäktige. Utskottet biträder även motionärernas åsikt, att länsstyrelsen må kunna till ledamot eller suppleant för sådan utse endast den, som är mantalsskriven och boende inom vägdistriktet eller staden. En bestämmelse om mantalsskrivnings- och boningsort synes böra avse även den ledamot och den suppleant, som vägstämman respektive stadsfullmäktige skola utse, ehuru föreskriften härvidlag torde komma att sakna praktisk betydelse. Beträffande ordföranden och hans suppleant bör en dylik föreskrift däremot icke gälla, detta med hänsyn till lämpligheten av att i vissa fall förordna samma person till ordförande i flera vägdistrikt. Skall vägnämnd tillsättas på sätt utskottet föreslagit, torde i Kungl. Maj:ts förslag även den ändringen böra vidtagas, att icke blott ordföranden utan även en var av de båda ledamöterna skall hava sin särskilda suppleant. I annat fall skulle det kunna hända, att den av vägdistriktet eller staden utsedda suppleanten komme att tjänstgöra i nämnden samtidigt med den av distriktet eller staden utsedda ledamoten. Att ett ärende, däri vägdistriktet respektive staden är part, i så fall skulle avgöras av en nämnd, vars flertal valts av ena parten, kan ju icke anses lämpligt. Däremot kan utskottet icke tillmäta någon större betydelse åt den i några av motionerna gjorda anmärkningen, att länsstyrelsen som besvärsinstans icke bör äga ett avgörande inflytande i fråga om nämndens sammansättning. Härvid må erinras om att

länsstyrelsen icke är sista instans, utan dess beslut i fråga, som förut prövats av vägnämnden, kan i vanlig ordning överklagas.

59 §.

Utskottet.

Bestämmelsen att vad i lagen stadgas om förbud i vissa fall mot byggnadsuppförande skall lända till efterrättelse redan från och med den 1 januari 1935 finner utskottet ägnad att väcka tillfredsställelse. I anledning av föreskriften, att stadgandena dock icke skola äga tillämpning med avseende å byggnad, som vid 1934 års utgång redan påbörjats och mot vars uppförande hinder icke förelåg enligt då gällande bestämmelser, vill utskottet — utan att framställa något ändringsförslag — likväl anmärka, att ordet »påbörjats» i detta sammanhang kan väntas giva anledning till tolkningssvårigheter. Enligt utskottets mening bör emellertid grundläggnings- eller annat mindre byggnadsarbete icke anses innebära byggnads påbörjande i här avsedd bemärkelse, därest omständigheterna giva vid handen, att vederbörande utfört arbetet icke i avsikt att inom näraliggande tid fullborda byggnaden utan endast för att hålla öppen möjligheten av framtida byggande å plats, som enligt den nya lagen icke får bebyggas.

67 §.

Utskottet.

Enligt denna paragraf i Kungl. Maj:ts förslag skola väg- och bropenningar, där de hittills av vägfärande erlagts, upphöra, då sådant kan ske utan förnärmande av någons enskilda rätt. En bestämmelse av samma innehåll återfinnes i 20 § av 1891 års väglag och har även funnits intagen i alla efter nämnda lags tillkomst framlagda väglagförslag. För städernas del saknas däremot för närvarande motsvarande stadgande. Enligt vad som framgår av den förut omnämnda, av kammarrådet Schalling verkställda utredningen (sid. 92, 93 och 142) har den i 1891 års väglag för landsbygdens del proklamerade principen om upphörande av bropenningarna vunnit tillämpning även i städerna. Blott i ett fall synas bropenningar utgå i stad, nämligen för passerande av den av städerna Stockholm och Lidingö på grund av särskilt avtal gemensamt hållna s. k. Lidingöbron över Lilla Värtan mellan Ropsten i Stockholm och Lidingö. Bruttobehållningen av dessa broavgifter har under åren 1925—29 i medeltal per år utgjort för Stockholm 267,145 kronor, motsvarande något mer än 2 öre per skattekrone, och för Lidingö samma belopp, men motsvarande 1 krona 40 öre per skattekrone. Utgifterna hava under åren 1926—29 uppgått i medeltal per år till 654,368 kronor, varav 636,542 kronor annuiteter å lån, som upptagits för bronns anläggning. Av dessa lån återstår ännu oguldet ett kapitalbelopp av cirka 9 miljoner kronor, vilket belopp enligt uppgjord amorteringsplan skall vara slutbetalat år 1966.

I betraktande av nu lämnade uppgifter anser utskottet, att det skulle verka obilligt mot de båda nämnda städerna att låta den nya väglagens ikraftträdande medföra upphörande av bropenningarna i fråga. Utskottet har därför funnit sig böra föreslå, att till 67 § i förslaget fogas en tilläggsbestämmelse,

enligt vilken Konungen för särskilt fall äger förordna om fortsatt uppbärande av bropenningar.

71 §.

Enligt denna paragraf i Kungl. Maj:ts förslag må anordning, som skulle komma att falla under förbud enligt 30 § (upplag, stängsel m. m.) eller enligt 36 § första stycket (annonstavla, reklamskylt eller dylikt), förbli orubbad, om anordningen lagligen tillkommit före 1934 års utgång. Vägnämnden skall dock äga föreskriva skyldighet för jordägaren att borttaga, ändra eller utbyta anordningen, och skall i sådant fall väghållaren gälda ersättning för skada, som uppkommer i anledning av föreläggandet. Mot dessa bestämmelser, i vad de avse upplag, stängsel eller dylik anordning, har utskottet intet att erinra.

Utskottet.

Vad däremot angår annonstavlor, reklamskyltar eller dylikt vill utskottet framhålla, att dessa till oerhört stort antal uppsatta anordningar i de flesta fall icke fylla något verkligt behov, men verka vanprydande och tilldraga sig understundom vägfaranandes uppmärksamhet i sådan grad, att trafiksäkerheten därigenom menligt påverkas. Skulle det, såsom förslaget innehåller, erfordras särskilt beslut av vägnämnd för att få dessa tätt utmed vägarna uppsatta tavlor och skyltar bortflyttade, kan det förvisso befaras, att de allra flesta av dem bliva kvarstående, detta icke minst med hänsyn till de med vägnämnds-sammanträden förbundna kostnaderna för väghållaren. Härtill kommer, att i flertalet fall det sannolikt skulle bliva ganska svårt för nämnden att uppskatta den i anledning av föreläggandet uppkommande, oftast mycket obetydliga skadan.

Med hänsyn till det nu sagda och då lagen icke skall träda i kraft förr än den 1 januari 1937 finner utskottet det tveksamt, huruvida några övergångsbestämmelser över huvud taget böra meddelas beträffande annonstavlor, reklamskyltar eller dylikt. Enär skyldighet att före år 1937 utan ersättning borttaga nu uppsatta dylika anordningar likväl, enligt vad antagas kan, i åtskilliga fall skulle komma att verka i viss mån obilligt, vill utskottet förordna, att de av Kungl. Maj:t föreslagna övergångsbestämmelserna få gälla under en kortare tid, förslagsvis ett år, efter lagens ikraftträdande.

I detta sammanhang får utskottet omnämna, att till utskottet inkommit en framställning från två bolag, vilka — under uppgift att de enligt med vederbörande annonsörer och markägare slutna kontrakt hava cirka 2,000 reklamskyltar uppsatta utmed vägarna — hemställa, att i väglagen måtte införas bestämmelser, varigenom bolagens skyltar skyddas från flyttning tills kontrakten utlupit, i vilket sammanhang meddelas, att samtliga kontrakt äro utlupna den 1 januari 1938.

Förslaget till lag om vägdistrikt.

1 §.

Uti motionen nr 524 i andra kammaren hemställer herr *Pettersson* i Hällbacken, att riksdagen måtte besluta, att landstingsområde som regel skall utgöra

Motioner
II: 524, 518
och 521 samt
I: 289.

vägdistrikt, dock med rätt för Kungl. Maj:t att, därest så befinnes av behovet påkallat, uppdelat ett landstingsområde i flera vägdistrikt. Tillika hemställas, att utskottet måtte utforma den lagtext, som är erforderlig, därest motionen bifalles.

Herrar *Johanson* i Hallagården och *Bengtsson* i Kullen hava uti den i andra kammaren väckta motionen nr 518 hemställt, att riksdagen måtte besluta, att i förevarande paragraf skall införas den bestämmelsen, att länsstyrelsen må äga bestämman indelningen av vägdistrikt inom respektive län, varvid distriktens storlek bör anpassas efter de lokala betingelser, som förefinnas, samt att vederbörande utskott måtte utforma förslag till härutinnan erforderliga lagtextändringar.

Uti motionen nr 289 i första kammaren av herr *Svensson*, *Martin*, *m. fl.* samt i motionen nr 521 i andra kammaren av herr *Skoglund* *m. fl.* hemställas, att riksdagen med avseende å vägdistriktens omfattning måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t giva sin anslutning till de synpunkter på denna fråga, som kommit till uttryck i motionernas motivering. I denna göres följande uttalande i berörda fråga:

Att de nuvarande vägdistrikten i stor utsträckning äro alltför små för att möjliggöra en rationell och effektiv väghållning och att såsom en följd härav en nybildning av vägdistrikt genom sammanslutning av förutvarande sådana måste komma till stånd torde vara allmänt erkänt. Beträffande principerna för en sådan sammanslagning hava de sakkunniga å sid. 104 och 105 i sitt betänkande anfört åtskilliga beaktansvärda synpunkter. Att med utgångspunkt från dessa fastställa vissa i vägmil uttryckta gränser för användandet av distriktens storlek synes dock — även om latituden mellan gränserna göres så vid som skett i de sakkunnigas betänkande — vara mindre lämpligt. Oberoende av väglängd synes vid distriktsindelningen avgörande vikt böra fästas vid den synpunkten, att distrikt med hänsyn tagen till trafikintensitet, vägunderhåll m. m. icke göres större än som är nödvändigt för att möjliggöra ett rationellt utnyttjande av maskinell utrustning och ej heller större än att en vägmästare medhinner att leda och öva tillsyn med arbetet inom distriktet. Då de sakkunniga kommit till det resultatet, att ett distrikt med en sammanlagd väglängd av omkring 50 mil i allmänhet kan anses till omfattningen väl avvägt, synas de sakkunniga hava i någon mån underskattat omfattningen av arbetet med väghållningen. Ett stöd för denna uppfattning torde få anses ligga bland annat i den omständigheten, att de över trehundra vägstyrelser och ungefär lika många vägstämmor, som avgivit yttrande över de sakkunnigas betänkande, ganska allmänt uttalat, att man vid en blivande omreglering av vägdistriktet bör framgå med stor varsamhet och icke sammanslå nuvarande distrikt i den stora utsträckning, som de sakkunniga förordat. Mot den av föredragande departementschefen uttalade uppfattningen, att distriktet med fördel kunna göras något större än vad de sakkunniga tänkt sig, torde en bestämd gensaga böra inläggas. Även till andra omständigheter än de nu berörda bör givetvis vid distriktsindelningen skälig hänsyn tagas, såsom till geografiska och andra lokala förhållanden. Exempelvis torde i regel icke två angränsande distrikt, som enligt vad erfarenheten visat icke ha naturlig samhörighet med varandra eller några gemensamma intressen med avseende på vägväsendet, böra sammanföras till ett distrikt.

Utskottet.

En av de viktigaste frågorna vid utformandet av den nya väglagstiftningen och den som vid de olika utredningarna på vägväsendets område tilldragit sig

den måhända största uppmärksamheten är spørsmålet om vägdistriktens omfattning. Såsom av den i propositionen lämnade redogörelsen framgår, hava sedan länge mycket delade meningar rått och råda ännu angående frågans lämpligaste lösning. Enligt vägkommissionens och 1920 års vägsakkunnigas förslag liksom även enligt 1922 års propositionsförslag och skatteutjämningsberedningens förslag skulle landstingsområdet med undantag av dithörande städer utgöra vägdistrikt. (Enligt kommissionens förslag skulle ej heller de stadsliknande samhällena ingå i landstingsdistriktet.) Skatteutjämningsberedningen anser dock lagen böra inrymma befogenhet för Konungen att förordna om större landstingsområdets uppdelning i två vägdistrikt. Majoriteten bland 1929 års vägsakkunniga har däremot avvisat tanken på landstingsdistrikt och samma ståndpunkt har intagits av det ojämförligt största antalet av de myndigheter, korporationer m. fl., vilka yttrat sig över sistnämnda sakkunnigas och skatteutjämningsberedningens förslag.

På sätt i propositionen (sid. 58—60) utvecklas, skulle bildandet av landstingsdistrikt visserligen medföra icke obetydliga fördelar i vissa hänseenden men tillika vara förenat med en hel del olägenheter i andra avseenden. Vid frågans bedömande har utskottet funnit övervägande skäl tala mot indelning i landstingsdistrikt. Såsom departementschefen yttrat, förefaller under alla förhållanden tiden icke vara mogen för frågans lösning efter nämnda linje. Utskottet finner sig alltså icke kunna tillstyrka den i motionen nr II: 524 gjorda hemställan.

Då emellertid av skäl, som i propositionen angivas, de flesta av de nuvarande distrikten hava alltför ringa omfattning för att möjliggöra en rationell och ekonomisk väghållning, måste likväl en allmän distriktsreglering företagas. Då det är av vikt, att den nya indelningen sker med tillämpande av enhetliga normer, synes det utskottet lämpligast att densamma, såsom i propositionsförslaget också stadgas, verkställas av Kungl. Maj:t. Utskottet kan således icke biträda det i motionen nr II: 518 framförda förslaget, att länsstyrelsen skall äga bestämma distriktsindelningen.

I fråga om de regler, som vid indelningen skola följas, innehåller det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget inga andra föreskrifter än att delar av samma kommun icke må förläggas till olika distrikt samt att distrikt icke må omfatta kommuner inom skilda län. Förslaget överensstämmer i denna del med de vägsakkunnigas förslag och det synes även utskottet mindre lämpligt att genom lagbestämmelser utöver de nyssnämnda inskränka Kungl. Maj:ts handlingsfrihet, enär detta säkerligen skulle bliva förenat med vissa praktiska olägenheter. Beträffande de synpunkter, som vid indelningen böra tjäna till ledning, kan utskottet i huvudsak instämma i vad de sakkunniga härutinnan yttrat och som till större delen finnes återgivet i propositionen sid. 49. Såsom i motionerna nr I: 289 och II: 521 med rätta framhållits synes det dock mindre lämpligt att fastslå vissa i vägmil uttryckta gränser för distriktens storlek, även om latituden mellan gränserna göres så vid som de sakkunniga förordat. De omständigheter, vilka inverka på omfattningen av väghållningsarbetet, exempelvis trafikens intensitet och art samt geografiska, geologiska och klima-

tiska förhållanden, äro nämligen ytterst olika i skilda delar av riket. Såsom de sakkunniga även framhållit, bör största möjliga hänsyn tagas till den bestående indelningen, så till vida att de nya större distrikten i allmänhet böra bildas genom sammanslagning av äldre distrikt. Utskottet instämmer med motionärerna därutinnan, att vid indelningen sådana distrikt i regel icke böra sammanföras, som sakna naturlig samhörighet med varandra eller gemensamma intressen med avseende å vägväsendet. Två distrikt, vilka båda hava den storlek, som erfordras för rationellt utnyttjande av erforderlig sakkunnig personal och modern maskinell utrustning, böra i regel icke sammanslås. Utskottet vill understryka vikten av att distrikten icke göras så stora, att vägstyrelsen ej kan utöva personlig tillsyn över väghållningen. Ehuru den bestämmande synpunkten vid distriktsindelningen bör vara att åstadkomma distrikt med bästa möjliga förutsättningar för utförande av en teknisk och ekonomisk väghållning, kunna dock i vissa fall särskilda skäl föreligga för bibehållande av äldre distrikt, som vid ett strängt fasthållande vid nyssnämnda synpunkt borde förenas med andra distrikt. Departementschefen har i det sammanhang, som nu berörts, nämnt sådana ödistrikt, vilkas befolkning endast i ringa mån har möjlighet till eller behov av att använda vägarna inom närbelägna fastlandsdistrikt, ävensom områden i de norrländska fjälltrakterna, där vägnätet visserligen för närvarande är synnerligen glest men föremål för snabbt utbyggande.

Utskottet, som förutsätter att vid indelningsfrågans beredning länsstyrelserna skola avgiva förslag, vill slutligen framhålla angelägenheten av att respektive vägstämmor och vägstyrelser lämnas tillfälle att yttra sig i frågan och att behörig hänsyn tages till deras mening, i den mån denna låter förena sig med de principer, som enligt det förut sagda böra vara vägledande vid indelningen.

5 §.

Motioner
I: 289 och
II: 521.

Uti motionen nr 289 i första kammaren av herr *Svensson, Martin, m. fl.* samt i motionen nr 521 i andra kammaren av herr *Skoglund m. fl.* hemställes, att förevarande paragraf måtte erhålla följande lydelse:

Vägdistriktets beslutanderätt utövas av vägfullmäktige.

Förvaltning och verkställighet tillkomma vägstyrelse.

Utskottet.

Såsom departementschefen anmärkt, saknar det praktisk betydelse, huruvida de kommunombud, som skola utgöra vägdistriktets representation, skola benämnas vägfullmäktige eller om man fortfarande skall röra sig med begreppet vägstämman. I betraktande av bland annat det förhållandet, att stadsfullmäktige, kommunalfullmäktige och övriga fullmäktige vid beslutsfattande äga en var blott en röst, medan däremot till grund för nu ifrågakomna ombuds rösttal skall ligga antalet vid ombudsvalet röstberättigade kommunmedlemmar, anser utskottet sig emellertid icke böra förorda bifall till det i motionerna framställda förslaget att i lagen införa benämningen vägfullmäktige.

7—12 §§ (7—10 §§).

Dessa paragrafer i utskottets respektive Kungl. Maj:ts förslag motsvaras av följande paragrafer i de vägsakkunnigas förslag:

De vägsakkunnigas förslag.

8 §. Vägfullmäktige jämte suppleanter utses genom val.

Rösträtt vid sådant val tillkommer en var, som jämlikt näst föregående årets taxeringslängder är skyldig att erlagga vägs katt till distriktet. En var röstberättigad äger en röst för varje påbörjat antal av fem vägs katterkronor, som påförts honom, dock högst tio röster.

Rösträtt må icke utövas av den, som med avseende å honom påförd vägs katt till distriktet, vilken förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häftar för skatt för flera än två av dessa år.

9 §. Vad em överlåtande av rösträtt å kommunalstämma är stadgat skall gälla även i fråga om val av vägfullmäktige.

10 §. Röstlängd för val av vägfullmäktige skall det år sådant val äger rum upprättas för varje kommun av häradsskrivaren mot ersättning av vägdistriktet med belopp, varom särskilt stadgas. Röstlängden skall senast den 1 juli insändas till kommunalnämnden. Nämnden skall under fjorton dagar i juli månad hava den upprättade längden offentligen utlagd till granskning i den ordning om kommunens debiterings- och uppbördslängd är stadgat.

Vill någon göra anmärkning mot röstlängden, äger han att före juli månads utgång ingiva skriftlig anmälan till kommunalnämnden, som därom skyndsamt beslutar, och skall längden därefter anses justerad. Över kommunalnämndens beslut må besvär anföras i den ordning, som stadgas i 7 kapitlet lagen om kommunalstyrelse på landet. Den justerade röstlängden skall tillställas kommunalstämmans ordförande.

11 §. Valbar till vägfullmäktig eller suppleant för sådan är en var inom vägdistriktet mantalsskriven och där boende man eller kvinna, som är röstberättigad vid val av vägfullmäktige för distriktet.

Vägfullmäktig eller suppleant kan ej den vara, som:

- a) är omyndig;
- b) är i konkurstillstånd;
- c) är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning;
- d) på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, som ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till påföljd, som nu är sagd, eller är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd; eller
- e) är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

Ej må annan avsäga sig uppdrag att vara vägfullmäktig eller suppleant än:

- a) ämbets- eller tjänsteman, som av sin befattning är hindrad att fullgöra uppdraget;
- b) den som uppnått sextio års ålder;
- c) den som eljest uppger hinder, vilket godkännes av vägfullmäktige; eller
- d) vid valet den som de fyra senaste åren, det år då valet sker inberäknat, tjänstgjort såsom vägfullmäktig.

12 §. För val av vägfullmäktige skall vägdistrikt indelas i valkretsar, bestående av en eller flera kommuner.

Vid valkretsindelning iakttages, att varje krets skall hava en folkmängd överstigande 1,000; att kommun, vars folkmängd överstiger nämnda tal, icke förenas med annan sådan kommun; samt att varje valkrets skall kunna omslutas med en sammanhängande gränslinje.

13 §. För varje valkrets utses en fullmäktig jämte en suppleant för varje påbörjat befolkningstal av 1,000 eller det lägre tal, som erfordras för att antalet fullmäktige för hela distriktet skall uppgå till minst 10.

14 §. Indelning i valkretsar samt det antal vägfullmäktige, som efter de i 13 § angivna grunderna skall utses, fastställas av länsstyrelsen i god tid före valet, sedan tillfälle beretts vägstyrelsen att avgiva yttrande i ärendet.

15 §. Val av vägfullmäktige jämte suppleanter förrättas kommunvis å kommunalstämma under tiden från och med den 1 september till och med den 15 november. I valkrets, som består av två eller flera kommuner, förrättas valet i de olika kommunerna å en och samma dag, som bestämmas av länsstyrelsen.

Valet skall vara proportionellt, därest det begäres av väljande med sammanlagt minst så många röster, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes rösttal delas med siffran för det antal personer valet avser, ökad med 1. Sker ej valet proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring. I valkrets, som består av två eller flera kommuner, skall valet alltid vara proportionellt.

Beträffande förfarandet vid sådant val skall gälla vad om annat proportionellt val å kommunalstämma är stadgat, där ej i 16 § annorlunda föreskrives eller avvikelse betingas av bestämmelsen i 8 § om röstvärdets beräkning. Sedan valsedel avlämnats, skall ordförande omedelbart å dess baksida tydligt anteckna det röstvärde, som tillkommer valsedeln.

16 §. Sammanräkning av rösterna i valkrets, som består av två eller flera kommuner, verkställas av länsstyrelsen.

Sedan i sådan valkrets omröstningen avslutats, räknas omedelbart antalet valsedlar och röster. I det protokoll, som skall föras vid förrättningen, antecknas dels antalet valsedlar och röster, dels ock antalet av de personer, som enligt anteckningarna i röstlängden deltagit i valet. Efter dessa åtgärders vidtagande inläggas valsedlarna i ett eller flera hållfasta omslag, som omsorgsfullt förseglas under minst två närvarandes sigill och förses med påskrift angivande valet. De sålunda åsatta sigillen avtryckas därefter å protokollet. Därjämte antecknas i protokollet antalet omslag, vari valsedlarna inlagts. Omslagen jämte protokollet och röstlängden insändas sedan så snart ske kan till länsstyrelsen. Sker insändandet med posten, skall försändelsen assureras.

Motioner
I: 290 och
II: 515.

Uti motionen nr 290 i första kammaren av herr *Pettersson, Anton, m. fl.* samt uti motionen nr 515 i andra kammaren av herr *Westman m. fl.* yrkas:

att 7 § efter stycket: »För utövande av vägdistriktets beslutanderätt skola ombud för de till distriktet hörande kommunerna sammanträda å vägstämma» skall erhålla en lydelse, överensstämmande med 8 § i de vägsakkunnigas förslag, men med iakttagande, att beteckningen vägfullmäktige utbytes mot vägstämмоombud samt att som villkor för rätt att utöva rösträtt skall gälla, att vederbörande gäldat honom påförd vägs katt, som förfallit till betalning under de tre senaste åren, samt

att 8—10 §§ skola utbytas mot 9—16 §§ i de sakkunnigas förslag med de formella justeringar, som erfordras på grund av de i motionerna framställda yrkandena.

Motioner
I: 291 och
II: 517.

Uti motionen nr 291 i första kammaren av herr *Gustafson, Fritiof*, samt i motionen nr 517 i andra kammaren av herr *Gustafsson* i Välsnäs *m. fl.* hemställes, att 7—10 §§ skola erhålla följande lydelse:

7 §. För utövande av vägdistriktets beslutanderätt skola ombud för de till distriktet hörande kommunerna sammanträda å vägstämman.

Ombuden jämte suppleanter för dem väljas å kommunalstämma. Valet förrättas under tiden från och med den 1 september till och med den 15 november. Rösträtt vid sådant val tillkommer envar som jämlikt näst föregående års taxeringslängder är skyldig att utgöra vägskatt till distriktet. En var röstberättigad äger en röst för varje honom påförd full skattekrona, dock må ingen, för egen del eller på grund av fullmakt, tillsammans taget tillgodoräknas röstetal överstigande $\frac{1}{20}$ av hela det antal skattekronor, för vilket vägskatt påförts inom kommunen enligt angivna taxeringslängder.

Rösträtt må icke utövas av den, som häftar för honom påförd vägskatt till distriktet, vilken förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalender-åren.

8 §. Antalet ombud bestämes i förhållande till folkmängden sålunda att en var kommun utser ett ombud för varje påbörjat befolkningstal av 2,000 eller det lägre tal, som må erfordras för att antalet ombud för hela vägdistriktet skall uppgå till minst 10. Därest kommuns befolkningstal överstiger 10,000, vare det antal ombud, som av kommunen skall utses, ändock begränsat till 5.

Det ankommer på länsstyrelsen att i god tid före valet för en var kommun fastställa antalet ombud.

Varje kommun utser suppleanter till lika antal som ombud samt därutöver ytterligare en suppleant.

9 §. Val av ombud jämte suppleanter skall i kommun, som utser två eller flera ombud, vara proportionellt, därest så begäres av minst 10 vid valet valberättigade personer.

Beträffande förfarandet vid sådant val skall gälla vad om annat proportionellt val å kommunalstämma är stadgat, där ej avvikelse betingas av bestämmelsen i § 7 om röstvärdets beräkning. Sedan valsedel avlämnats, skall ordföranden omedelbart å dess baksida tydligt anteckna det röstvärde, som tillkommer valsedeln.

Sker ej valet proportionellt skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas.

10 §. Valbar till ombud eller suppleant är en var inom kommunen boende man eller kvinna, som är röstberättigad vid sådant val.

Ombud eller suppleant kan ej den vara som:

a) — — tjänstgjort såsom ombud.

Uti motionen nr 289 i första kammaren av herr *Svensson, Martin, m. fl.* samt uti motionen nr 521 i andra kammaren av herr *Skoglund m. fl.* hemställes, att riksdagen för sin del måtte besluta följande ändringar i Kungl. Maj:ts förslag:

Motioner
I: 289 och
II: 521.

1) att 7 § skall ersättas med följande bestämmelser:

7 §. Vägfullmäktige jämte suppleanter utses genom val.

Rösträtt vid sådant val tillkommer en var, som jämlikt näst föregående årets taxeringslängder är skyldig att erlägga vägskatt till distriktet. En var röstberättigad äger en röst för varje påbörjat antal av fem vägskattekronor, som påförts honom, dock högst tio röster.

Rösträtt må icke utövas av den, som med avseende å honom påförd vägskatt till distriktet, vilken förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häftar för skatt för något av dessa år.

8 §. Vad om överlåtelse av rösträtt å kommunalstämma är stadgat skall gälla även i fråga om val av vägfullmäktige.

9 §. Röstlängd för val av vägfyllmäktige skall det år sådant val äger rum upprättas för varje kommun av häradsskrivaren mot ersättning av vägdistriktet med belopp, varom särskilt stadgas. Röstlängden skall senast den 1 juli insändas till kommunalnämnden. Nämnden skall under fjorton dagar i juli månad hava den upprättade längden offentligen utlagd till granskning i den ordning om kommunens debiterings- och uppbördslängd är stadgat.

Vill någon göra anmärkning mot röstlängden, äger han att före juli månads utgång ingiva skriftlig anmälan till kommunalnämnden, som därom skyndsamt beslutar, och skall längden därefter anses justerad. Över kommunalnämndens beslut må besvär anföras i den ordning, som stadgas i 7 kapitlet lagen om kommunalstyrelse på landet. Den justerade röstlängden skall tillställas kommunalstämmans ordförande.

2) att 9 § skall erhålla följande lydelse:

11 §. Val av vägfyllmäktige jämte suppleanter förrättas å kommunalstämma under tiden från den 1 september till den 15 november.

Valet skall i kommun, som utser två eller flera fullmäktige, vara proportionellt, därest det begäres av väljande med sammanlagt minst så många röster, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes rösttal delas med siffran för det antal personer valet avser ökad med 1. Beträffande förfarandet vid sådant val skall gälla vad om annat proportionellt val å kommunalstämma är stadgat, där ej avvikelse betingas av bestämmelsen i 7 § om röstvärdets beräkning. Sedan valsedel avlämnats, skall ordföranden omedelbart å dess baksida tydligt anteckna det röstvärde, som tillkommer valsedeln.

Sker ej valet proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas.

3) att 10 § skall erhålla följande lydelse:

12 §. Valbar till vägfyllmäktig eller suppleant är en var inom vägdistriktet mantalsskriven och där boende man eller kvinna, som är röstberättigad vid val av vägfyllmäktige för distriktet.

Vägfyllmäktig eller suppleant — — — (= 10 § i Kungl. Maj:ts förslag)
— — — tjänstgjort såsom vägfyllmäktig.

Vidare har i motionerna hemställts om sådan omredigering och omnumrering i övrigt av propositionsförslagets paragrafer, som betingas av de i motionerna föreslagna ändringarna.

Motion
II: 519.

Herr *Bäcklund m. fl.* har i motionen nr 519 i andra kammaren hemställt, att 7—9 §§ skola erhålla följande lydelse:

7 §. För — — — skola ombud för vägdistriktet sammanträda å vägstämman. Ombud jämte suppleanter för dem väljas på samma sätt som för landstingsmän och kommunalfullmäktige är föreskrivet.

Valet — — — 15 november, på dag som av Konungens befallningshavande fastställes gemensamt för hela vägdistriktet.

8 §. Antalet ombud som skola väljas av varje vägdistrikt bestämmas i förhållande till vägdistriktets folkmängd sålunda, att varje vägdistrikt utser ett ombud för varje påbörjat befolkningstal av 2,000 eller det lägre tal, som må erfordras, för att antalet ombud för hela vägdistriktet skall uppgå till minst 20.

Det — — — för varje vägdistrikt fastställa antalet ombud.

Vid valet utses suppleanter till — — — en suppleant.

9 §. Val av ombud jämte suppleanter skall vara proportionellt. Om förfarandet — — — särskilt stadgat.

Sker ej — — — inkallas.

Herr *Andersson i Höör m. fl.* yrkar uti den i andra kammaren väckta motionen nr 520, att i förslaget måtte vidtagas den ändring, att vid val av ombud till vägfullmäktige varje vägdistrikt skall bilda *en* valkrets. Enligt vad i motiveringen uttalas böra valen förrättas i samma ordning och efter samma röstgrund, som gäller för kommunalfullmäktigeval.

Motion
II: 520.

Utskottet ansluter sig till den i propositionen uttalade åsikten, att de nuvarande vägstämmorna icke kunna anses som lämpliga organ för utövändet av vägdistriktens beslutanderätt och att den naturligaste och enklaste lösningen av förevarande fråga otvivelaktigt torde stå att vinna genom att lägga beslutanderätten i händerna på för ändamålet särskilt valda representantförsamlingar.

Utskottet.

Då det synes utskottet angeläget, att de olika delarna av ett vägdistrikt bliva i någorlunda jämn proportion företrädade i distriktets representation, och detta resultat säkrast nås, om, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, varje kommun får bilda egen valkrets, finner sig utskottet icke böra förorda de vägsakkunnigas i motionerna nr I: 290 och II: 515 upptagna förslag om sammanförande i vissa fall av två eller flera kommuner till en valkrets, och än mindre kan utskottet biträda det i motionerna nr II: 519 och II: 520 framförda förslaget, att hela vägdistriktet skall utgöra en valkrets.

Utskottet, som alltså biträder Kungl. Maj:ts förslag om vägstämman bestående av kommunombud, kan däremot icke ansluta sig till förslaget, i vad det avser sättet för val av dessa ombud. Liksom de vägsakkunnigas majoritet finner utskottet nämligen bärande skäl kunna anföras mot tillämpande av de vanliga kommunala rösträttsgrunderna vid val av vägstämmoombud. De sakkunniga hava härutinnan yttrat, att landstingens samt de borgerliga och kyrkliga primärkommunernas arbetsuppgifter vore till övervägande delen av social eller kulturell art, något som icke vore fallet med väggommunens. I fråga om vägväsendet gjorde sig i främsta rummet gällande synpunkter av ekonomisk och teknisk natur. Med hänsyn till att väghållningen i så hög grad vore en ekonomisk angelägenhet, syntes det rimligt att låta endast dem öva inflytande på vägväsendet, vilka deltaga i väghållningskostnadernas bestridande, d. v. s. dels staten, företrädande såväl egna som motortrafikanternas intressen, dels ock de vägsatteskyldiga. Utskottet, som i huvudsak kan instämma i vad de sakkunniga sålunda yttrat, finner i överensstämmelse med denna sin uppfattning, att rösträtt vid val av vägstämmoombud bör tillkomma endast den, som är pliktig att erlägga vägsatt och tillika fullgjort honom åliggande skattskyldighet. Däremot anser utskottet sig icke böra förorda av de sakkunniga och i flera motioner framfört förslag om graderad röstsкала. I olikhet med de sakkunniga är utskottet vidare av den uppfatt-

ningen, att rösträtt icke bör tillerkännas bolag och andra juridiska personer. Den närmare utformningen av de av utskottet föreslagna rösträttsbestämmelserna framgår av 9 § i utskottets förslag.

Skola, på sätt utskottet sålunda föreslagit, i fråga om utseende av vägdistriktens representantförsamlingar gälla andra rösträttsgrunder än de vanliga kommunala, följer härav, att särskild röstlängd för val av vägstämмоombud måste upprättas samt att valet av ombud för kommun, där kommunalfullmäktige finnas, icke kan anförtros åt dessa. Lämpligast torde vara, att valet även i sådan kommun förrättas å kommunalstämma. Att låta valet, med tillämpning av den kommunala vallagen, äga rum distriktsvis inför vederbörande valnämnd torde icke vara erforderligt, särskilt i betraktande av att antalet röstberättigade kommer att bliva avsevärt lägre än vid övriga kommunala val. I den mån i lagen icke annorlunda stadgas, skall givetvis beträffande val av vägstämмоombud å kommunalstämma tillämpas vad om annat val å sådan stämma gäller, exempelvis i fråga om rätt att på grund av fullmakt utöva rösträtt för annan.

Den för val av vägstämмоombud erforderliga röstlängden skall enligt utskottets förslag upprättas av häradskrivaren mot ersättning av vägdistriktet. Äro i kommun flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, skall längden uppläggas i särskilda delar, en för varje valdistrikt. Vad i lagen om val till riksdagen stadgas om röstlängds framläggande till granskning och om kungörelse därom, om framställande av anmärkning mot längden och om underrättelse till den, mot vilkens rösträtt anmärkning framställts, om prövning av sådan anmärkning samt om längdens justering ävensom om klagan över valnämndens beslut skall äga motsvarande tillämpning beträffande röstlängd, som nu avses. Dessa och övriga av utskottet föreslagna bestämmelser om röstlängd äro införda i 10 § av utskottets förslag.

Vad angår antalet vägstämмоombud har utskottet ingen erinran att göra mot den i Kungl. Maj:ts förslag angivna huvudregeln, att en var kommun skall utse ett ombud för varje påbörjat befolkningstal av 2,000. Däremot finner utskottet lämplighetsskäl tala för ökning av det föreslagna minimumantalet ombud för ett vägdistrikt från 15 till 20. En sådan ökning kommer givetvis att något minska antalet av de vägdistrikt, beträffande vilka nyss angivna huvudregel kan tillämpas. Skulle av särskilda skäl en kommun, exempelvis en ö, komma att utgöra eget vägdistrikt, torde det emellertid vara tillfyllest med en betydligt fåtaligare representantförsamling än i övriga distrikt. Utskottet har därför funnit sig böra föreslå den bestämmelsen, att, om distrikt omfattar allenast en kommun, 10 ombud skola utses.

Rörande frågan, huruvida val av vägstämмоombud skall vara proportionellt, biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag och kan alltså icke förorda de i några av ovannämnda motioner härutinnan framställda ändringsförslagen.

Slutligen må anmärkas, att som en följd av den föreslagna ändringen beträffande rösträttsbestämmelserna utskottet funnit sig böra föreslå ändrad avfattning av stadgandet om valbarhet.

14 § (12 §).

Uti motionen nr 290 i första kammaren av herr *Pettersson, Anton, m. fl.* samt i motionen nr 515 i andra kammaren av herr *Westman m. fl.* yrkas, att ett tillägg måtte göras till förevarande paragraf i Kungl. Maj:ts förslag av innehåll, att ordförande och vice ordförande i vägstyrelse skola vara valbara till ordförande respektive vice ordförande i vägstämma, även om de icke utsetts till vägstämмоombud.

Motioner
I: 290 samt
II: 515 och
520.

Herr *Andersson i Höör m. fl.* har i motionen nr 520 i andra kammaren hemställt om föreskrift, att ordförandeskapet å den första vägstämman efter nya ombudsval skall interimistiskt skötas av vägstyrelsens ordförande.

Enligt gällande väglag är vägstyrelsens ordförande självskrivnen ordförande i vägstämman. Att i den nya väglagen införa bestämmelse om en sådan självskrivnenhet skulle emellertid icke stå i god överensstämmelse med nutida uppfattning och utskottet biträder därför det föreliggande förslaget, att vägstämman själv skall utse sin ordförande och vice ordförande. Understundom torde det dock av praktiska skäl vara lämpligt att anförtro ordförandeskapet i vägstämman respektive vägstyrelsen åt en och samma person. Med hänsyn härtill finner utskottet sig böra biträda det i motionerna nr I: 290 och II: 515 framförda förslaget om beredande av möjlighet för vägdistrikt, som så önskar, att till stämmans ordförande respektive vice ordförande utse vägstyrelsens ordförande respektive vice ordförande, även om de icke äro valda till vägstämмоombud. Enligt utskottets uppfattning torde man emellertid lämpligen kunna gå ett steg längre genom att stadga, att en var ledamot av vägstyrelsen, oavsett huruvida han är ombud eller ej, skall vara valbar till ordförande eller vice ordförande i stämman. En ordförande, som ej tillika är ombud, bör däremot icke äga rätt att deltaga i beslutens fattande, utom i det i 22 § andra stycket avsedda fallet att rösterna väga lika för olika meningar. I sådant fall, som dock med hänsyn till den föreslagna beräkningen av röstvärdet vid vägstämma nära nog aldrig torde komma att inträffa, bör ordföranden äga utslagsröst, även om han icke är ombud.

Utskottet.

Vad härefter angår den i motionen nr II: 520 gjorda hemställan finner utskottet sig sakna anledning att föreslå ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

15 § (13 och 14 §§).

För att begränsa de jämkningar i paragrafföljden, som föranledas av de av utskottet föreslagna ändringarna i Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet i denna paragraf sammanfört bestämmelserna i 13 och 14 §§ av Kungl. Maj:ts förslag.

16 § (15 §).

Uti motionen nr 289 i första kammaren av herr *Svensson, Martin, m. fl.* samt i motionen nr 521 i andra kammaren av herr *Skoglund m. fl.* hemställas, att förevarande paragraf måtte erhålla följande lydelse:

Motioner
I: 289 och
II: 521.

Kallelse till vägfullmäktigesammanträde utfärdas av fullmäktiges ordförande eller, vid hinder för honom, av vice ordföranden. Kallelsen, vilken skall utfärdas skriftligen och innehålla bestämd uppgift om tid, ställe och de ärenden, som skola förekomma å sammanträdet, skall senast en vecka före sammanträdet med post översändas till eller på annat sätt delgivas en var fullmäktig. Uppgift om tid och ställe för sammanträdet skall även inom samma tid införas i en eller flera ortstidningar. Den omständigheten, att sådan uppgift ej blivit införd i tidning, utgör ej hinder för sammanträdets hållande.

Länsstyrelsen samt en var ledamot av vägstyrelsen skola skriftligen underättas om sammanträdet.

I motiveringen anföra motionärerna:

I 15 § första stycket föreskrives bland annat, att kallelse till vägstämma, innehållande uppgift om tid, ställe och de ärenden, som skola förekomma å stämman, skall införas i en eller flera ortstidningar. Då samtidigt föreskrives, att personlig kallelse innehållande sagda uppgifter skall tillställas varje ombud, synes det onödigt att ålägga vederbörande att vid annonseringen i ortstidningar medtaga uppgift om de ärenden, som skola förekomma å stämman. Även om annonsering skulle ske i den utsträckning, som föreskrives i lagförslaget, torde visserligen kostnaden härför icke komma att uppgå till mera avsevärda belopp, men det synes dock lämpligen kunna överlåtas till vägstämman att själv avgöra, huruvida därvid skall medtagas även förteckning över de ärenden, som skola förekomma å stämman.

Utskottet. Då vad motionärerna sålunda anført synes värt beaktande, har utskottet funnit sig böra föreslå, att paragrafen gives en i berörda hänseende ändrad lydelse.

Även i ett annat avseende torde en ändring vara påkallad. I fråga om det sätt, på vilket kallelsen till stämma skall delgivas ombuden, anser nämligen utskottet det lämpligast med en bestämmelse, att kallelsen skall i rekommenderad försändelse med posten översändas till varje ombud. Stadgande om rekommendation lärer komma att få praktisk betydelse framför allt i bevisningshänseende, därest stämma överklagas under påstående att lagens föreskrifter om kallelses delgivning icke blivit iakttagna.

17 § (16 §).

Motioner
I: 289 och 290 samt uti motionen nr 521 i andra kammaren av herr *Skoglund m. fl.* yrkas, samt II: 515, 519, 520 och 521. att 16 § skall erhålla följande lydelse:

Vägfullmäktig för kommun, som utsett allenast en fullmäktig, röstar vid vägfullmäktigesammanträde för kommunens hela rösttal enligt den för senaste vägfullmäktigevalet upprättade röstlängden. Det rösttal, som tillkommer vägfullmäktig för annan kommun, bestämmes sålunda, att kommunens hela rösttal delas med siffran för antalet av kommunen utsedda fullmäktige. Vad som icke uppgår till hel röst bortfaller.

Uti motionen nr 290 i första kammaren av herr *Pettersson, Anton, m. fl.* samt uti motionen nr 515 i andra kammaren av herr *Westman m. fl.* hemställas om stadgande, att varje vägstämmoombud skall äga en röst. Samma hemställan har gjorts i motionen nr 520 i andra kammaren av herr *Andersson*

i Höör *m. fl.* samt i motionen nr 519 i samma kammare av herr *Bäcklund m. fl.* I anslutning härtill har i sistnämnda motion tillika föreslagits viss omredigering av 17, 20 och 22 §§ i Kungl. Maj:ts förslag.

Ett genomförande av det i sistnämnda motioner framförda förslaget, att varje vägstämooombud skall äga en röst, skulle — under förutsättning att bestämmelserna i 8 § första stycket bibehölles — uppenbarligen komma att medföra, att småkommunerna bleve starkt överrepresenterade, enär varje kommun, hur liten den än må vara, skall bilda egen valkrets vid val av ombud. Exempelvis må framhållas, att i många distrikt ett ombud för en kommun med ett par hundra invånare skulle komma att äga samma rösttal som ett ombud för en kommun med tio gånger större folkmängd. Med hänsyn härtill anser utskottet sig icke kunna biträda berörda förslag.

Utskottet.

Då emellertid enligt utskottets förslag annan röstlängd än den vanliga kommunala skall ligga till grund för valet av vägstämooombud, ansluter sig utskottet till det i motionerna nr I: 289 och II: 521 framförda ändringsförslaget, att vederbörande ombuds rösttal skall bestämmas i förhållande till antalet röstberättigade enligt den för senaste ombudsvalet upprättade röstlängden.

18 § (17 och 18 §§).

För att begränsa de jämkningar i paragrafföljden, som föranledas av de av utskottet föreslagna ändringarna i Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet i denna paragraf sammanfört bestämmelserna i 17 och 18 §§ av Kungl. Maj:ts förslag.

24 §.

Herr *Lundén* har uti motionen nr 362 i andra kammaren hemställt, att dagtraktamente till ombud vid vägstämmor måtte bestämmas till fem kronor för stämmodag.

Motion
II: 362.

De vägsakkunniga hade föreslagit ett traktamente av fem kronor. Departementschefen har emellertid, i betraktande av att ombuden i regel torde bliva nödsakade att för deltagande i vägstämman tillsätta en hel arbetsdag och intaga måltider utom hemmet, funnit traktamentet böra bestämmas till åtta kronor. Utskottet delar denna uppfattning och vill därför förorda, att paragrafen bibehålles oförändrad.

Utskottet.

25 §.

Den ändrade avfattningen av paragrafens sista stycke står i samband med den ändring i 16 § (15 §), som utskottet föreslagit.

27 §.

Herr *Andersson i Höör m. fl.* har uti motionen nr 520 i andra kammaren hemställt, att bestämmelse måtte införas i lagen om skyldighet för vägstäm-

Motion
II: 520.

mans ordförande att ombesörja protokollsutdrag till de personer, som väljas av stämman att utföra visst uppdrag.

Uti motionen framhålles som en brist i lagförslaget, att i förevarande paragraf icke säges någonting om ordförandens plikt att tillse, att utdrag av vägstämman protokoll tillställas de kommittéer eller enskilda personer, som av stämman väljas att utföra den ena eller andra förvaltningsuppgiften. I samband härmed påpekas, att i 28 § lagen om kommunalstyrelse på landet finnes en bestämmelse motsvarande den motionärerna föreslagit till intagande uti förevarande paragraf. Enligt vad motionärerna uttala torde det visserligen ligga i sakens natur, att ordföranden skall tillställa vederbörande protokollsutdrag i ifrågavarande fall, men då den föreslagna lagen om vägdistrikt i så mycket anknyter till lagen om kommunalstyrelse på landet, synes det motionärerna riktigast och säkrast, att även i vägdistriktslagen införes en bestämmelse, motsvarande den som återfinnes i 28 § av nämnda kommunallag.

Utskottet.

I anledning av motionen vill utskottet framhålla, att vägstämman beslut i regel verkställas av vägstyrelsen, som enligt vad i förslaget stadgas skall erhålla avskrift av vägstämman justerade protokoll. Endast i undantagsfall uppdrages verkställigheten åt kommittéer eller enskilda personer. På grund härav och då såsom motionärerna själva påpekat det får anses ligga i sakens natur, att i de fall verkställighetsuppgifter anförtrots annan än vägstyrelsen protokollsutdrag skall tillställas vederbörande, finner utskottet en bestämmelse av det innehåll motionärerna föreslagit icke erforderlig.

31 §.

Motioner
I: 287 samt
II: 460 och
518.

Uti den i andra kammaren väckta motionen nr 460 av herr *Hilding* har föreslagits, att maximiantalet ledamöter i vägstyrelsen måtte höjas från fem till sju.

Herr *Reuterskiöld* har uti motionen nr 287 i första kammaren hemställt, att riksdagen ville för sin del besluta, att bestämmelserna om en av länsstyrelsen utsedd ledamot av vägstyrelsen skola utgå. Yrkande med samma innebörd har framställts av herrar *Johanson* i Hallagården och *Bengtsson* i Kulen uti motionen nr 518 i andra kammaren.

Utskottet.

I fråga om antalet ledamöter i vägstyrelsen innehåller gällande väglag bestämmelse, att det skall vara minst tre. Någon maximigräns är däremot ej stadgad. I följd härav finnas också för närvarande icke så få vägstyrelser med ett ganska stort antal ledamöter. De vägsakkunniga, som funnit detta förhållande mindre lyckligt, framhålla, att vägstyrelsen för att påpassligt och ansvarsmedvetet kunna fullgöra sina arbetsuppgifter, vilka till övervägande del äro av praktisk natur och med affärsmässig betoning, icke bör vara mångtalig. De enskilda ledamöternas känsla av ansvar och intresse för sina uppgifter avtrubbas gärna i en stor styrelse. Består den åter av ett fåtal ledamöter, främjas därigenom samarbetet inom styrelsen samt befordras ansvars-

känslan och intresset för vad styrelsen har att befatta sig med. I detta de sakkunnigas yttrande anser sig utskottet kunna instämma och vill tillika erinra därom, att ju mångtaligare vägstyrelsen är, desto större bliva i allmänhet också förvaltningskostnaderna. Med hänsyn till det sagda finner utskottet sig icke kunna biträda det i motionen nr II: 460 framförda förslaget om höjning av maximiantalet ledamöter i vägstyrelse från fem till sju. Utskottet vill emellertid samtidigt giva uttryck åt den meningen, att i de flesta av de blivande omreglerade vägdistriktens styrelseledamöternas antal lämpligen torde böra bestämmas till fem, d. v. s. maximiantalet.

Med hänsyn till att den övervägande delen av väghållningskostnaderna i sista hand gäldas av statsmedel finner utskottet Kungl. Maj:ts förslag, att länsstyrelsen skall utse en ledamot i vägstyrelsen, vara väl motiverat. Utskottet kan alltså icke förorda bifall till den i motionerna nr I: 287 och II: 518 gjorda hemställan om ändring i berörda avseende.

32 §.

Uti motionen nr 289 i första kammaren av herr *Svensson, Martin, m. fl.* hemställes, att sista delen av 32 § första stycket av lydelse »dock må länsstyrelsen kunna till ledamot eller suppleant förordna även den, som icke är mantalsskriven eller boende inom vägdistriktet», skall utgå. Motioner
I: 289, 290
och 291 samt
II: 515, 517,
521 och 523.

Samma yrkande har framställts i motionen nr 290 i första kammaren av herr *Pettersson, Anton, m. fl.*, i motionen nr 291 i samma kammare av herr *Gustafson, Fritiof*, i motionen nr 515 i andra kammaren av herr *Westman m. fl.*, i motionen nr 517 i samma kammare av herr *Gustafsson* i Välsnäs *m. fl.*, i motionen nr 521 i samma kammare av herr *Skoglund m. fl.* och i motionen nr 523 i samma kammare av herr *Hällgren*.

I likhet med motionärerna hyser utskottet den uppfattningen, att ifrågavarande bestämmelse i 32 § bör utgå. Det synes icke föreligga några vägande skäl för att den vägstyrelseledamot, som skall utses av länsstyrelsen och särskilt hava till uppgift att tillgodose statens intressen inom vägförvaltningen, icke liksom de övriga styrelseledamöterna skulle behöva vara bosatt inom vägdistriktet och därstädes betala vägskatt. Det torde icke komma att möta någon svårighet för länsstyrelsen att med den storlek, som vägdistriktet kunna väntas erhålla, inom distriktet finna en för ifrågavarande uppdrag lämplig person. En bestämmelse som den föreslagna torde ej heller kunna försvaras därmed, att länsstyrelsens representant särskilt skall hava att tillse och sörja för vägfrågornas enhetliga behandling. Kravet på enhetlighet kan länsstyrelsen få tillgodosett genom vägingenjörens verksamhet. Utskottet vill alltså biträda den i motionerna gjorda hemställan om uteslutande av ifrågavarande stadgande i nu behandlade paragraf.

Utskottet.

34 §.

Såsom en anvisning om att det i många fall torde vara lämpligt, att ordförändeposten i vägstyrelsen respektive vägstämman innehaves av samma per-

Utskottet.

son, har i förevarande paragraf av Kungl. Maj:ts förslag direkt utsagts, att till befattningarna som vägstyrelsens ordförande och vice ordförande kunna vägstämman ordförande och vice ordförande väljas, såvida de äro ledamöter i styrelsen. Med hänsyn till den av utskottet föreslagna tilläggsbestämmelsen till 14 § (12 §), varigenom den anvisning, som nyssberörda förklaring är avsedd att meddela, redan får anses hava lämnats, synes det utskottet onödigt, att i 34 § införes en förklarande bestämmelse av innehåll, som ovan nämnts.

39 §.

Utskottet. I anslutning till stadgandet, att, därest någon i vägstyrelsens sammanträde deltagande ledamot eller ock vägingenjören det yrkar, avskrift av styrelsens protokoll skall insändas till länsstyrelsen, vill utskottet anmärka, att yrkande på insändande självfallet icke behöver avse hela protokollet utan kan hänföra sig till allenast viss del därav, i vilket senare fall transumt av protokollet skall tillställas länsstyrelsen.

46 §.

Motion
II: 507. Herrar *Törnkvist* i Bjuv och *Paulsen* yrka i motionen nr 507 i andra kammaren, att i 46 § efter första punkten måtte införas en så lydande bestämmelse: »Över det sålunda upprättade statförslaget skola revisorerna avgiva skriftligt yttrande.»

Utskottet. Enligt gällande väglag åligger det visserligen revisorerna att avgiva yttrande över det uppgjorda förslaget till utgifts- och inkomststat, men någon motsvarande bestämmelse återfinnes icke i kommunallagarna, till vilkas stadganden i hithörande avseende det föreliggande lagförslaget ansluter sig. Utskottet finner för sin del inga vägande skäl för bibehållande av revisorernas skyldighet att avgiva yttrande över statförslaget och kan alltså icke förorda bifall till motionärernas förslag.

55 och 56 §§.

Motioner
I: 291 samt
II: 141, 506,
514, 516 och
517. Uti motionerna nr 291 i första kammaren av herr *Gustafson*, *Fritiof*, och nr 517 i andra kammaren av herr *Gustafsson* i Välsnäs *m. fl.* hemställes, att förevarande paragrafer måtte erhålla följande ändrade lydelse:

55 §. Skyldighet att utgöra vägs katt skall med den i 56 § stadgade inskränkning åligga en var som jämlikt senast fastställda taxeringslängden är inom vägdistriktet skattskyldig till allmän kommunalskatt.

Vägs katt utgöres av skattskyldig i förhållande till det antal skatte kronor och skatteören, som enligt kommunalskattelagen påförts honom såsom underlag för allmän kommunalskatt.

56 §. Fysisk person, som för kommunal inkomstskatt i hemortskommunen påförts mindre än tre skatte kronor, vare befriad från skyldighet att för dem utgöra vägs katt. Beträffande äkta makar skall, därest de i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt icke äro att anse såsom av varandra oberoende skattskyldiga, befrielse enligt vad nyss sagts äga rum, allenast om makarna påförts sammanlagt mindre än tre skatte kronor.

Herr *Bengtsson* i Kullen hemställer uti motionen nr 506 i andra kammaren, att skattegrunden i fråga om vägskatt måtte för alla skatteobjekt bestämmas lika med vad som gäller för allmän kommunalskatt.

Uti de i andra kammaren väckta motionerna nr 141 av herr *Olsson* i Ramsta och nr 516 av herr *Pettersson* i Rosta *m. fl.* hemställes likaledes, att vägskatten skall utgå efter de grunder, som gälla i fråga om den allmänna kommunalskatten.

Herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.* yrkar i motionen nr 514 i andra kammaren, att 56 § skall erhålla följande lydelse:

Vägskattekronor och — — — följande grunder:

För varje skattekrona och — — — bilda en vägskattekrona.

För varje skattekrona — — — respektive ett vägskatteöre; dock skall i fråga om fysisk person, vars beskattningsbara inkomst uppgår till mindre än 2,000 kronor, påföring av vägskatt icke äga rum för de första sex skattekronor som påförts honom såsom underlag för kommunal inkomstskatt; om den beskattningsbara inkomsten uppgår till 2,000 men ej till 3,000 kronor, skall sådan påföring icke äga rum för de första tre skattekronor som påförts honom såsom underlag för kommunal inkomstskatt. Beträffande äkta makar skall, därest de i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt icke äro att anse såsom av varandra oberoende skattskyldiga, befrielse enligt vad nyss sagts icke äga rum för mer än *sammanlagt* sex respektive tre skattekronor.

Såsom utskottet redan i den inledande översikten omnämnt, åsyftas med Kungl. Maj:ts förslag icke att rubba nu rådande fördelning av vägskattebördan på de olika beskattningsföremålen, jordbruksfastighet, annan fastighet och inkomst, varemot förslaget innebär viktiga tekniska ändringar, som gå ut på borttagande av vägfyrktalssättningen och vägskattens närmare anknytning till den kommunala taxeringen. Dessa skattetekniska ändringar torde komma att medföra icke oväsentliga praktiska fördelar och böra därför hälsas med tillfredsställelse. I fråga om vägskattebördans fördelning på de olika beskattningsföremålen får utskottet erinra om den mycket betydelsefulla ändring, som gällande väglag härutinnan undergick enligt statsmakternas förra året fattade beslut. Då denna ändring ännu icke hunnit visa sina verkningar, synes det utskottet icke välbetänkt att redan innevarande år upptaga frågan om väghållningsbesvärets fördelning till ny prövning. Med hänsyn till det nu sagda får utskottet hemställa, att förevarande paragrafer i Kungl. Maj:ts förslag lämnas orubbade.

Utskottet.

61 §.

Stadgandet i punkt b), att underställning skall ske i fråga om beslut, som avser årsarvode till ledamot av vägstyrelse eller till revisor, bör enligt utskottets mening uppmjukas genom en bestämmelse, att underställning av dylikt beslut, som ej avser det första året efter val av vägstyrelse, icke erfordras, där beslutet innefattar allenast förnyande av dylikt för nästföregående år fattat, lagligen gällande beslut.

Utskottet.

Beträffande beslut om arvode till person, som, utan att vara ledamot av

vägstyrelsen, utsetts till styrelsens sekreterare, räkenskapsförare, kassaförvaltare eller innehavare av annan liknande befattning, innehåller förslaget icke någon föreskrift om underställning. Utan att vilja framställa förslag om någon tilläggsbestämmelse härutinnan får utskottet emellertid framhålla angelägenheten av att vederbörande ämbetsmyndigheter noggrant tillse att statsbidrag icke komma att utgå till arvodeskostnader, i den mån dessa överstiga vad som kan anses skäligt.

62 §.

Motioner I: 289, 290, 291 samt II: 515, 517, och 521.

Uti motionerna i första kammaren nr 289, 290 och 291 av respektive herr *Svensson, Martin, m. fl.*, herr *Pettersson, Anton, m. fl.* och herr *Gustafson, Fritiof* samt uti motionerna i andra kammaren nr 515, 517 och 521 av herr *Westman m. fl.*, herr *Gustafsson* i Välsnäs *m. fl.* och herr *Skoglund m. fl.* hemställes, att punkt c) skall utgå.

Utskottet. Stadgandena i denna paragraf, att vissa av vägstyrelsen fattade beslut skola underställas länsstyrelsen, därvid länsstyrelsen äger förordna i saken efter ty prövas lämpligast, höra till de mera betydelsefulla av de bestämmelser, vilka upptagits i föreliggande förslag i ändamål att stärka det statliga inflytandet över vägväsendet. Stadgandena överensstämman med vad de vägsakkunniga härutinnan föreslagit. Beslut, som avses i punkterna a) och b), äro, yttra de sakkunniga, av den synnerliga betydelse för väghållningens ekonomi, att en prövning därav hos länsstyrelsen måste anses önskvärd, även om den av länsstyrelsen utsedde ledamoten av vägstyrelsen icke haft avvikande mening i saken. Vad åter angår de fall, då nyssnämnde styrelseledamot till protokollet antecknat avvikande mening, torde man enligt de sakkunnigas uppfattning kunna utgå från att beslutet i allmänhet innefatta frågor av sådan innebörd och betydelse, att avgörandet bör läggas i länsstyrelsens hand.

Mot punkt a) har utskottet intet att erinra. Vad angår punkt b) har utskottet funnit sig böra föreslå en avfattning, som tydligt angiver att underställning skall ske, endast om beslutet avser tillsättande av *vägmästare eller annan dylik* befattningshavare för tillsyn å eller ledning av väghållningen. Stadgandet bör nämligen enligt utskottets mening icke gälla i fråga om beslut angående tillsättande av lägre befattningshavare med sådan uppgift, exempelvis arbetsförmän.

Vidkommande härefter den i punkt c) föreslagna bestämmelsen uttalas i ovannämnda motioner, att densamma icke kan anses motiverad av rådande förhållanden och de erfarenheter, som hittills föreliggande rörande vägstyrelsernas verksamhet, och framhålles vidare, att bestämmelsen, om den lagfästes, skulle i allt för hög grad förskjuta det verkliga avgörandet av vägdistriktens angelägenheter från vägstyrelsen till länsstyrelsen, i det att vägstyrelsens beslutanderätt skulle komma att de facto överflyttas på länsstyrelsen, en utveckling som icke kan anses önskvärd.

Utskottet, som i huvudsak delar de sålunda framförda anmärkningarna, hål-

ler före, att ett stadgande som det i punkt c) föreslagna skulle komma att verka bindande på den rörelse- och handlingsfrihet, varav vägstyrelserna för utövande av sin verksamhet äro i behov. Den omständigheten att den av länsstyrelsen utsedde ledamoten av vägstyrelsen låtit till protokollet anteckna från beslutet avvikande mening bör icke tilläggas en så avgörande betydelse, att därigenom vägstyrelsens beslutanderätt sättes ur spel. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att genom en hel rad andra stadganden i de nu föreliggande förslagen länsstyrelserna beretts så stora möjligheter att utöva inflytande och kontroll över vägväsendet, att ytterligare bestämmelser i sådant syfte icke torde vara av behovet påkallade. Skulle emellertid till äventyrs ett ännu längre gående statsinflytande visa sig erforderligt, bör detta åvägabringas icke genom ett stadgande som det nu ifrågavarande utan i annan ordning, exempelvis genom ändring av eller tillägg till gällande statsbidragsbestämmelser. Utskottet finner sig alltså böra förorda bifall till den i motionerna gjorda hemställan om uteslutande av punkt c) i nu behandlade paragraf.

69 §.

Den i Kungl. Maj:ts förslag angivna tid, inom vilken den nya distriktsindelingen skall hava skett, synes utskottet väl knappt tillmätt och torde lämpligen böra utsträckas med tre månader till den 1 juli 1935.

Utskottet.

71 och 72 §§.

Enligt 70 § skall första ordinarie vägstämman år 1936 hållas före mars månads utgång, och har denna stämma att utse ledamöter i vägstyrelsen. Då det synes utskottet lämpligt, att länsstyrelsen icke behöver förordna ledamot av vägstyrelsen, förrän styrelsens övriga ledamöter blivit av vägstämman valda, har utskottet funnit sig böra föreslå att den tid, inom vilken länsstyrelsen skall hava utsett sin representant i vägstyrelsen, framflyttas till april månads utgång. Som en följd härav har utskottet föreslagit en mindre ändring av den i 72 § bestämda tidpunkt, då vägstyrelsens tjänstgöring skall börja.

Utskottet.

Enär det torde vara lämpligt, att vägstyrelsen själv får yttra sig rörande innehålllet i det reglemente, som skall gälla för styrelsen, synes även den tid, inom vilken berörda reglemente skall hava utfärdats, böra framflyttas och vill utskottet föreslå utsträckning av tiden till den 1 oktober 1936.

Förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 13 juni 1919 (nr 287) om ödebygdsvägar.

Detta lagförslag föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med förklarande att förevarande proposition ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1) Lag om allmänna vägar.

Häri genom förordnas som följer:

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Allmän väg är av två slag:

a) landsväg, vartill hänföres väg, som prövas nödig för allmänna samfärdseln;

b) ödebygdsväg, varmed förstås väg, som till avsevärd längd sträcker sig över fjäll, genom skogar eller genom glest befolkade trakter och som, ehuru den icke prövas nödig för allmänna samfärdseln, likväl finnes vara till gagn för det allmänna såsom ägnad att främja landets uppodlande och bebyggande.

2 §.

Till väg höra vägbana och de områden därinvid, som stadigvarande tarvas för vägbanans bestånd och underhåll, såsom slänt, bankett, dike och upplagsplats, ävensom trumma, skyddsvärn, vägmärke och annan för vägens bestånd eller brukande utförd anordning.

Såsom väg anses bro och färja med färjläge ävensom för den allmänna samfärdseln allenast vintertiden avsedd körled, som prövas nödig (särskild vinterväg).

3 §.

Väg skall läggas där den tarvas och utan oskäligen kostnad bäst kan göras. Den skall med avseende å fasthet, bredd, lutningsförhållanden och beskaffenhet i övrigt vara lämpad efter samfärdselns behov.

4 §.

Där väg skall ledas över vatten eller eljest så, att den icke kan framdragas å marken, skall byggas bro; dock må, där bro över vatten icke kan läggas utan oskäligen kostnad eller synnerlig olägenhet, i stället hållas färja eller, när fråga är om ödebygdsväg, vidtagas annan lämplig anordning.

5 §.

Väg skall städs hållas i ett för samfärdseln tillfredsställande skick. Intill dess annat varder i vederbörlig ordning medgivet, skall väg vidmakthållas till bredd och beskaffenhet i övrigt, som genom författning eller särskilt meddelad föreskrift stadgats.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

6 §.

Bliver genom särskild vinterväg annan väg under vintertid obehöfelig, vare dess hållande i fargillt skick under samma tid ej nödigt.

Upptages, med anledning av snöfall eller av annan giltig orsak, vid sidan av väg tillfällig körled, som hålles i farbart stånd, må med vägens försäntande i laggillt skick anstå, så länge sådant till följd av det inträffade hindret finnes nödigt.

I fråga om väg, varå automobiltrafik är tillåten, ankommer det på länsstyrelsen att bestämma, huruvida vägen skall hållas fri från hinder av snö och is i den omfattning, som kräves för sådan trafik, eller allenast i den utsträckning, som erfordras för samfärdsel med åkdon framfört av dragare.

7 §.

Väghållning omfattar:
byggande av väg (8 §),
vägunderhåll (9 §),
vinterväghållning (10 §).

8 §.

Till byggande av väg räknas förutom anläggning av ny väg även omläggning och förbättring av väg.

9 §.

Till vägunderhåll räknas:

1) åtgärd för vägs vidmakthållande i ett för samfärdseln tillfredsställande skick såsom påförande av väghållningsämnen, vägbanans jämnande, dikesrensning, underhåll och iståndsättande av bro eller färja samt ombyggnad av trumma;

2) uppsättande av skyddsvärn, vägmärke eller annan dylik anordning, såvida åtgärden ej företages i samband med vägens byggande; samt

3) öppnande och stängande av rörlig bro samt drift av färja.

10 §.

Vinterväghållning omfattar arbete för att hålla vägbanan till erforderlig bredd fri från hinder av snö och is ävensom för dess utmärkande, där så tarvas, så ock åtgärd för vägbanans bättrande genom påskottning av snö, där å kortare sträckor till följd av ojämn snösamling uppstått menföre, som med hänsyn till samfärdseln art och omfattning är till avsevärd olägenhet.

11 §.

Väghållare är på landet vederbörande vägdistrikt och inom stads område staden.

Aligger någon på grund av särskilt åtagande att svara för väghållning,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

förbliver därvid intill dess, i den ordning 23 § stadgar, väghållningen övertages av vägdistriktet eller staden.

Angående vägdistrikt stadgas i lagen om vägdistrikt.

12 §.

Vad i 11 § sägs innefattar ej hinder för kommun eller landsting att lämna bidrag till byggande av väg.

13 §.

Väghållning, som åligger vägdistrikt, besörjes av en för ändamålet utsedd vägstyrelse.

Stad åliggande väghållning verkställs av den kommunala nämnd eller styrelse, som därtill utsetts.

14 §.

Inom köping eller annat samhälle på landet, för vilket stadsplanelagens bestämmelser angående stad äga tillämpning, är samhället berättigat och, om vägdistriktet därom framställer begäran, skyldigt att vara väghållare i fråga om vägsträcka, som på grund av nämnda lag skall vara upplåten för allmänt begagnande såsom gata. För denna väghållning skall samhället njuta ersättning av distriktet, dock ej med högre belopp än det vartill kostnaden för väghållningens utförande efter samfärdselns behov skäligen kan skattas. Samhället är ock berättigat att för distriktets räkning, mot enahanda ersättning, i vidare mån än nyss sagts ombesörja väghållningen inom samhället.

15 §.

Ersättning jämlikt 14 § för byggande av väg skall till beloppet bestämmas av länsstyrelsen efter parternas hörande, och ankommer det tillika på länsstyrelsen att föreskriva tid för ersättningens utbetalande.

Ersättning jämlikt 14 § för vägunderhåll och vinterväghållning skall årligen erläggas med belopp, som fastställs i den ordning nyss sagts. Sådan fastställelse skall gälla för en tid av tio år. Övertages under löpande tioårsperiod enskild trafikled inom samhället till allmänt underhåll eller bygges ny allmän väg eller övertager samhället till underhåll väg, som förut underhållits av vägdistriktet, skall den ersättning för ökning i vägunderhåll och vinterväghållning, som må tillkomma samhället, i enahanda ordning särskilt fastställas för återstående delen av tioårsperioden. Indrages under nämnda tid allmän väg, för vars hållande ersättning fastställts, skall ersättningsbeloppet i enahanda ordning jämkas. Inträda under löpande tioårsperiod väsentligen förändrade förhållanden i avseende å vägunderhåll eller vinterväghållning, må ny fastställelse av ersättningen äga rum.

16 §.

I fall, som i 15 § avses, äger länsstyrelsen utse två gode män att efter syn å marken avgiva yttrande med förslag till ersättning.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Hava parterna i fråga om ersättningen träffat överenskommelse, må länsstyrelsen icke meddela från överenskommelsen avvikande beslut, med mindre yttrande avgivits av gode män.

För sitt arbete och därmed förbundna kostnader äga gode männen bekomma gottgörelse av vägdistriktet med belopp, som bestämmes av länsstyrelsen.

17 §.

Skall i samhälle, som i 14 § avses, väg byggas inom område, för vilket stadsplan blivit fastställd, åligger det samhället att utan kostnad för vägdistriktet tillhandahålla mark, som erfordras för vägens byggande. Den inskränkning i tomtägares skyldighet att ersätta gatumark, som enligt 45 och 46 §§ stadsplanelagen eller motsvarande äldre bestämmelser äger rum, därest i gatumarken ingår allmän väg, skall ej inträda i det fall, att vägen efter den 1 januari 1928 byggts inom område, som ingår i stadsplanen.

18 §.

Vid väghållning skall iakttagas vad om fasta fornlämningar, naturminnesmärken och nationalparker är särskilt stadgat.

19 §.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

Om behandling av frågor angående byggande av väg m. m.

20 §.

Fråga om byggande av väg ankommer på länsstyrelsens prövning; dock må i stad väg, som enligt fastställd stadsplan, stomplan eller avstyckningsplan skall ingå i gata eller annan allmän plats, *omläggas eller förbättras* utan sådan prövning.

20 §.

Fråga om byggande av väg ankommer på länsstyrelsens prövning; dock må i stad väg, som enligt fastställd stadsplan, stomplan eller avstyckningsplan skall ingå i gata eller annan allmän plats, *byggas* utan sådan prövning.

21 §.

Göres hos länsstyrelsen ansökning om anläggning av ny väg på landet, skall länsstyrelsen, där ansökningen gjorts av annan än vägstyrelsen, inhämta dennas yttrande i ärendet. Länsstyrelsen äger jämväl, därest med hänsyn till frågans omfattning och betydelse eller eljest så finnes lämpligt, kalla trafikanter samt övriga, vilka saken kan angå, att vid sammanträde inför länsstyrelsen eller den länsstyrelsen förordnar yttra sig rörande ansökningen.

21 §.

Föranleder icke den verkställda utredningen avslag å ansökningen, skall Föranleder icke den verkställda utredningen avslag å ansökningen, skall

(Kungl. Maj:ts förslag.)

länsstyrelsen låta på vägdistriktets bekostnad upprätta plan och kostnadsförslag rörande företaget. Berörda plan och förslag skola under viss kort tid och i den ordning länsstyrelsen bestämmer hållas tillgängliga för allmänheten. Berör företaget område, för vilket stadsplan, stomplan, byggnadsplan eller avstyckningsplan fastställt, skall från byggnadsnämnd, där sådan finnes, inhämtas yttrande, huruvida ur plansynpunkt något är att erinra mot företaget. Efter det vägstyrelsen ånyo och jämväl vägstämman lämnats tillfälle att yttra sig samt länsstyrelsen föranstaltat om den utredning i övrigt, som kan anses erforderlig, meddelar länsstyrelsen beslut i ärendet.

Vad ovan stadgats skall äga motsvarande tillämpning i det fall, att länsstyrelsen själv eller därtill av Konungen anbefalld upptager fråga om anläggning av ny väg.

22 §.

Uppstår fråga om anläggning av ny väg i stad, skola bestämmelserna i 21 § äga motsvarande tillämpning. Plan och kostnadsförslag skola dock, där länsstyrelsen ej annorlunda beslutar, upprättas genom stadens försorg.

23 §.

I enahanda ordning, som i 21 och 22 §§ stadgas, behandlas jämväl fråga angående omläggning eller förbättring av väg, som icke enligt fastställd stadsplan, stomplan eller avstyckningsplan för stad skall ingå i gata eller annan allmän plats; dock ankommer det på länsstyrelsens prövning,

(Utskottets förslag.)

länsstyrelsen låta på vägdistriktets bekostnad upprätta plan och kostnadsförslag rörande företaget. Berörda plan och förslag skola under viss kort tid och i den ordning länsstyrelsen bestämmer hållas tillgängliga för allmänheten. Berör företaget område, för vilket stadsplan, stomplan, byggnadsplan eller avstyckningsplan fastställt, eller invid sådant område belägen mark, skall från byggnadsnämnd, där sådan finnes, inhämtas yttrande, huruvida ur plansynpunkt något är att erinra mot företaget. Efter det vägstyrelsen ånyo och jämväl vägstämman lämnats tillfälle att yttra sig samt länsstyrelsen föranstaltat om den utredning i övrigt, meddelar länsstyrelsen beslut i ärendet.

22 §.

Göres hos länsstyrelsen ansökning om anläggning av ny väg i stad eller upptager länsstyrelsen eljest fråga därom, skola bestämmelserna i 21 § äga motsvarande tillämpning. Plan och kostnadsförslag skola dock, där länsstyrelsen ej annorlunda beslutar, upprättas genom stadens försorg.

23 §.

I enahanda ordning, som i 21 och 22 §§ stadgas, behandlas jämväl fråga angående omläggning eller förbättring av väg, som icke enligt fastställd stadsplan, stomplan eller avstyckningsplan för stad skall ingå i gata eller annan allmän plats. Är frågan av mindre omfattning och betydelse

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

huruvida annan av de i nämnda lagrum omförmälda åtgärderna än hörande av vägstyrelsen eller däremot svarande styrelse eller nämnd i stad bör vidtagas.

ankommer det dock på länsstyrelsens prövning, huruvida annan av de i nämnda lagrum omförmälda åtgärderna än hörande av vägstyrelsen eller däremot svarande styrelse eller nämnd i stad bör vidtagas.

Vad nu är sagt skall i tillämpliga delar gälla angående fråga om inrättande av särskild vinterväg, om sådan ändring av vägs bredd och beskaffenhet i övrigt, som avses i 5 §, även om ändringen ej är att hänföra till byggande av väg, om förändring av ödebygdsväg eller enskild väg till landsväg, om indragning av väg ävensom angående vägdistrikts eller stads övertagande av väghållning, som ålegat någon på grund av särskilt åtagande.

Om snöploglag.

24 §.

För ordnande av vinterväghållningen å landet skola, om vägstyrelsen så finner erforderligt, till snöploglag indelas lämpligt belägna och i övrigt tjänliga jordbruksfastigheter. Varje snöploglag skall därvid tilldelas viss vägsträcka med skyldighet för ploglaget att, i den mån vägstyrelsen så fordrar, därå fullgöra vinterväghållningen mot ersättning enligt vad nedan sägs.

Indelning till snöploglag skall ske så, att de fastigheter, som för ändamålet kunna anlitas, bliva i möjligaste mån lika därtill nyttjade samt att ploglags vägsträcka förläggas så nära ploglagets fastigheter som möjligt. Besvär, som enligt vad nu är sagt vilar å fastighet, åligger den, som brukar fastigheten.

Förslag till indelning av snöploglag uppgöres av vägstyrelsen. Sedan ägare och brukare av jordbruksfastigheter blivit å kommunalstämma hörda över förslaget, verkställer länsstyrelsen indelningen. Sådan indelning skall gälla tills vidare.

25 §.

De till samma snöploglag indelade fastigheterna skola, där ej annorlunda överenskommits, taga del i ploglagets arbete i förhållande till fastigheternas taxeringsvärden.

26 §.

Inom varje snöploglag skola medlemmarna sig emellan för minst ett år i sänder utse en snöplogfogde. Om valet skall underrättelse meddelas vägstyrelsen. Underlåter ploglag att utse snöplogfogde eller kunna ploglagets

26 §.

Inom varje snöploglag skola medlemmarna sig emellan för minst ett år i sänder utse en snöplogfogde. Om valet skall underrättelse meddelas vägstyrelsen. Underlåter ploglag att utse snöplogfogde eller kunna ploglagets

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

medlemmar ej enas i valet av sådan, medlemmar ej enas i valet av sådan, skall snöplogfogde utses av *länsstyrelsen*.

medlemmar ej enas i valet av sådan, skall snöplogfogde utses av *vägstyrelsen*.

Snöplogfogde, som tjänstgjort i tre på varandra följande år, är ej skyldig att ånyo mottaga befattningen, förrän ytterligare tre år förflutit.

Snöplogfogden är pliktig att övervaka, att ploglaget åliggande vinterväghållning behörigen fullgöres, samt att för sådant ändamål vid inträffande behov utfärda uppåd till ploglaget att verkställa erforderligt arbete, vilket uppåd medlemmarna äro skyldiga att sig emellan fortskaffa.

Snöplogfogde tillkommer att uppbära och mellan ploglagets medlemmar fördela den till ploglaget för dess vinterväghållning utgående ersättningen.

27 §.

Ersättning till snöploglag skall utgå i mån av utfört arbete. Kan överenskommelse ej träffas angående ersättningens belopp, skall detta bestämmas av länsstyrelsen.

28 §.

Eftersättes snöploglags vinterväghållning, äger vägstyrelsen låta på lämpligt sätt avhjälpa bristerna. Kostnaden härför skall av den försumlige gäldas i den mån kostnaden överskjuter den ersättning, som skolat tillkomma honom för arbetets utförande.

Ordnings- och säkerhetsföreskrifter.

29 §.

Å väg må ej utan länsstyrelsens tillstånd förekomma upplag, grind eller annan anordning, som bereder olägenhet för samfärdseln eller väghållningen.

Utan hinder av vad nu sagts må ämnen, som erfordras för underhåll av väg, därå uppläggas. Å vägbana må dock sådant upplag förekomma allenast under pågående arbete med vägens underhåll. Upplag skall så anordnas, att därigenom, såvitt möjligt, varken samfärdseln beredes olägenhet eller vägens avvattning försvåras.

Tillstånd till grinds bibehållande eller uppsättande må meddelas allenast beträffande väg med ringa samfärdsel och när synnerliga skäl därtill äro. Länsstyrelsen äger när som helst återkalla tillståndet så ock meddela föreskrifter, ägnade att minska olägenheten av grinden.

Vad i denna paragraf är föreskrivet skall icke äga tillämpning beträffande grind eller bom, där väg korsas av järnväg, spårväg eller vattenväg, ej heller i fråga om dylik anordning, som erfordras för gränsbevakningens behov.

30 §.

Utmed väg må ej på mindre avstånd än tolv meter eller, vad angår ödebygds- väg, nio meter från vägbanans mitt utan länsstyrelsens tillstånd uppföras

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

byggnad eller förekomma upplag, stängsel eller dylik anordning, som hindrar vägens avvattning, skymmer utsikten över vägbanan eller eljest innebär fara för trafiksäkerheten. Föreliggande särskilda skäl att för tillgodoseende av trafiksäkerheten öka de i första punkten angivna minsta avstånden, äger länsstyrelsen föreskriva sådan ökning, dock högst till tjugu meter. Vid uppförande av byggnad å mark i annat höjdläge än vägbanans skall iakttagas, att till det eljest tillåtna minsta avståndet lägges så mycket, som motsvarar höjdskillnaden en och en halv gång räknad. Vid korsning i samma plan mellan allmänna vägar, mellan allmän väg och enskild, allmänneligen befaren väg eller mellan allmän väg och järnväg eller spårväg må icke utan länsstyrelsens tillstånd byggnad uppföras eller i denna paragraf avsedd, för trafiksäkerheten vådlig anordning förekomma inom ett område, som begränsas av räta linjer mellan punkter, belägna i vägarnas mittlinjer femtio meter från korsningen.

I närheten av väg må ej utan länsstyrelsens tillstånd förekomma stängsel, som förorsakar snösamling på vägen.

Upplag eller annan anordning, som allenast på grund av vägs omläggning eller annan därmed jämförlig omständighet skulle komma att falla under förbud enligt denna paragraf, må förbliva orubbad, där ej den i 46 § omförmälda vägnämnden föreskriver skyldighet för jordägaren att borttaga eller ändra anordningen eller utbyta den mot anordning, vilken icke medför fara eller olägenhet, som ovan sägs. För skada, som uppkommer i anledning av sådant föreläggande, skall väghållaren gälda ersättning med belopp, som bestämmes av vägnämnden.

31 §.

Är fråga väckt om anläggning eller omläggning av väg, äger länsstyrelsen meddela förbud att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnad inom visst område, som kan beräknas bliva taget i anspråk för vägen eller komma att ligga i omedelbar närhet av densamma. Sådant förbud må ej meddelas för längre tid än tre år. Vid behov äger länsstyrelsen föreskriva förlängning av tiden; dock skall beslutet härom underställas Konungens prövning. Då vägens sträckning blivit slutgiltigt bestämd, upphör förbudet att gälla och träda i stället bestämmelserna i 30 § i tillämpning.

32 §.

Vad i 30 och 31 §§ är stadgat äger icke tillämpning i fråga om bebyggande av område, för vilket stadsplan, stomplan, byggnadsplan eller avstyckningsplan fastställts.

33 §.

Är för vinnande av fri sikt, för vägs upptorkande eller för hindrande av snösamling å väg erforderligt, att träd eller buske borthugges eller att träd kvistas, eller påkallas eljest i trafiksäkerhetens intresse sådan åtgärd, må,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

därest överenskommelse med jordägaren icke kan träffas, vägnämnden föreskriva skyldighet för jordägaren att inom viss tid ombesörja den erforderliga röjningen. Nämnden äger tillika föreskriva, att det område, föreläggandet avser, skall, intill dess annorlunda bestämmes, genom jordägarens försorg hållas fritt från skymmande träd och buskar på sätt i beslutet närmare angives.

Uppkommer i anledning av föreläggande, varom nu är sagt, avsevärd skada, skall väghållaren gälda ersättning med belopp, som bestämmes av vägnämnden.

34 §.

Går väg utmed eller över vatten eller fördjupning eller eljest på sådan höjd över den angränsande marken, att därav kan uppstå våda för vägfarande, skall vid vägen finnas anbragt nödigt skyddsvärn.

Vid väg skola, till upplysning för de vägfarande, finnas uppsatta erforderliga vägmärken.

35 §.

Utmed väg må ej upptagas grop eller grav av beskaffenhet att medföra fara för vägens bestånd.

36 §.

Annonstavla, reklamskylt eller dylikt må ej utan länsstyrelsens tillstånd förekomma utmed väg på mindre avstånd än *tjugufem* meter från vägbanans mitt. Vad nu är sagt avser dock icke å byggnad inom tätbebyggt område uppsatt tavla, skylt eller dylikt samt ej heller sådan anordning, som uppsatts å annorstädes belägen byggnad till upplysning om på stället bedriven affärsrörelse eller annan verksamhet.

36 §.

Annonstavla, reklamskylt eller dylikt må ej utan länsstyrelsens tillstånd förekomma utmed väg på mindre avstånd än *femtio* meter från vägbanans mitt. Vad nu är sagt avser dock icke å byggnad inom tätbebyggt område uppsatt tavla, skylt eller dylikt samt ej heller sådan anordning, som uppsatts å annorstädes belägen byggnad till upplysning om på stället bedriven affärsrörelse eller annan verksamhet. *Stadgandet i första punkten äger ej heller tillämpning beträffande anslagstavla för meddelanden rörande kommunala angelägenheter, förningssammanträden, auktioner eller dylikt.*

Ej må i något fall inom synhåll från väg förekomma i första stycket avsedd anordning, som till form, färg eller eljest är av beskaffenhet att av vägfarande kunna förväxlas med vägmärke eller säkerhetsanordning av fastställd typ.

Anordning, som allenast på grund av vägs omläggning eller annan därmed jämförlig omständighet skulle komma att falla under förbud enligt första styc-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

ket, må förbliva orubbad, där ej vägnämnden föreskriver skyldighet för jordägaren att borttaga anordningen. För skada, som uppkommer i anledning av sådant föreläggande, skall väghållaren gälda ersättning med belopp, som bestämmes av vägnämnden.

37 §.

Om framdragande av elektriska ledningar å eller utmed väg är särskilt stadgat.

Om visst upplåtande av mark och om rätt att taga väghållningsämnen.

38 §.

Är fråga väckt om anläggning eller omläggning av väg och skall i anledning härav på offentlig myndighets föranstaltande verkställas stakning eller mätning å marken, undersökning av grund eller annan dylik förberedande åtgärd, må därför erforderligt tillträde till fastighet icke vägras.

Vid förrättningen skall tillses, att skada å växande gröda såvitt möjligt undvikas samt att skog icke onödigt nedhugges. Ej må i trädgård, annan därmed jämförlig plantering eller park utan ägarens medgivande träd skadas eller fällas.

Underrättelse om förrättningens påbörjande skall av den, som har att företaga densamma, senast en vecka förut med posten översändas till fastighetens ägare samt, där fastigheten är utarrenderad, även till arrendatorn eller ock införas i en eller flera ortstidningar.

39 §.

Kan på grund av arbete med vägs omläggning eller förbättring eller på grund av naturhändelse såsom jordras eller översvämning eller av annan orsak samfärdseln icke utan våda framgå å väg, äger länsstyrelsen på ansökning föreskriva, att nyttjanderätt till mark för tillfällig väg skall upplåtas för så lång tid, sådan väg till följd av det inträffade hindret är nödig.

40 §.

Vill väghållare, till förekommande av snösamling å väg, uppsätta snöskärm, och kan överenskommelse med jordägaren icke träffas, äger vägnämnden meddela väghållaren tillstånd därtill.

41 §.

Har genom åtgärd, som i 38 § avses, eller till följd av tillfällig vägs anordnande eller begagnande eller snöskärms uppsättande skada uppkommit, skall väghållaren härför gälda ersättning med belopp, som i brist på överenskommelse bestämmes av vägnämnden.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

42 §.

Vill väghållare å annan än kronan tillhörig mark taga sand, grus, jord eller sten till vägs underhåll, och kan överenskommelse med jordägaren icke träffas, må frågan hänskjutas till vägnämnden, som, där ej upplåtelse av rätt i nämnda avseende kan anses lända jordägaren till märkligt men, äger bestämma, att sådan upplåtelse skall ske. I ty fall ankommer tillika å nämnden att föreskriva, i vilken omfattning och huruledes rätt, som nu sagts, må utövas samt till vilket belopp eller efter vilka grunder ersättning skall gäldas.

Vad sålunda stadgats utgör icke hinder för väghållare att i den ordning, som angives i lagen om expropriation, förvärva rätt till sand-, grus-, jord- eller stentäkt.

Om tillsyn å väghållningen.

43 §.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillkommer, enligt vad därom är stadgat, att utöva den centrala tekniska och ekonomiska uppsikten över vägväsendet.

44 §.

Den närmaste uppsikten över vägväsendet utövas av länsstyrelsen, och åligger det förty länsstyrelsen att övervaka väghållningens behöriga fullgörande samt att vidtaga därför nödiga åtgärder, allt i enlighet med vad i denna lag eller särskilda författningar närmare stadgas.

45 §.

Underlåter väghållare att verkställa beslut om byggande av väg eller yppas brist i vägunderhåll eller vinterväghållning och sker ej rättelse efter tillsägelse av den myndighet eller tjänsteman i orten, som har att biträda länsstyrelsen vid tillsyn å väghållningen, skall förhållandet genast anmälas till länsstyrelsen, som förelägger väghållaren viss tid, inom vilken erforderliga åtgärder skola hava företagits vid äventyr, om den tid försittes, att åtgärderna varda genom länsstyrelsens försorg på väghållarens bekostnad vidtagna. Föreläggande må av länsstyrelsen meddelas jämväl utan särskild anmälan.

Innan föreläggande meddelas, äger länsstyrelsen, om så finnes lämpligt, inhämta vägnämndens yttrande i ärendet.

Om vägnämnd.

46 §.

För varje vägdistrikt och för varje stad, där allmän väg finnes, skall utses en vägnämnd för fullgörande av de uppgifter, som jämlikt denna lag tillhöra sådan nämnd. Vägnämnd skall bestå av ordförande och två ledamöter.

Vid tillsättande av vägnämnd iakttages, att kunskap och erfarenhet beträff-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

fande såväl väghållning som jordbruk och skogsskötsel skola finnas företrädda inom nämnden.

47 §.

Ordförande och ledamöter i vägnämnden jämte tre suppleanter, av vilka en skall vara suppleant för ordföranden, förordnas av länsstyrelsen för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då förordnandet skedde.

Avgår ordförande, ledamot eller suppleant före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall länsstyrelsen förordna ersättare för den tid, som för den avgångne återstår.

47 §.

Ordförande och en ledamot i vägnämnden jämte suppleant för en var av dem förordnas av länsstyrelsen för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då förordnandet skedde. En ledamot jämte suppleant för honom utses för samma tid på landet av vägstämman och i stad av stadsfullmäktige eller, där sådana icke finnas, å allmän rådstuga. De två ledamöterna och suppleanterna för dem skola vara mantalsskrivna och boende inom vägdistriktet eller staden.

Avgår ordförande, ledamot eller suppleant före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall ersättare utses för den tid, som för den avgångne återstår.

48 §.

Den, som vill påkalla vägnämndens prövning av något ärende, skall göra framställning därom hos länsstyrelsen, som beslutar om ärendets hänskjutande till nämnden.

49 §.

Mot ordförande eller ledamot i vägnämnd gälla samma jäv, som i lag stadgas i fråga om domare.

Kan till följd av jäv nämnden icke bliva fulltalig, skall länsstyrelsen förordna ersättare för behandling av det ärende, i fråga om vilket jäv föreligger.

50 §.

För besluts fattande inom vägnämnden fordras, att nämnden är fulltalig. Äro vid omröstning inom nämnden meningarna delade, gäller vad de flesta säga. Har en var sin särskilda mening, gäller ordförandens.

51 §.

Ordförande och ledamot i vägnämnd skola för sitt arbete och därmed förbundna kostnader njuta ersättning enligt bestämmelser, som meddelas av Ko-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

nungen. Ersättningen skall gäldas av väghållaren, men äger nämnden, om så av särskild anledning prövas skäligt, ålägga väghållarens motpart att helt eller delvis återgälda väghållaren vad denne fått utgiva.

Väghållare eller annan sakägare äger ej rätt till ersättning för sin talans bevakande inför nämnden.

Om ansvar, handräckning och fullföljd av talan.

52 §.

Eftersätter snöplogfogde vad honom enligt 26 § tredje stycket åligger eller underlåter medlem av snöploglag att fortskaffa snöplogfogdes uppåd eller att sådant uppåd hörsamma, böte från och med tio till och med ethundra kronor.

Bryter någon mot förbud, som meddelats i denna lag eller på grund av föreskrift däri, eller underlåter jordägare att ställa sig till efterrättelse föreläggande, som med stöd av 30 § tredje stycket, 33 § första stycket, 36 § tredje stycket eller 71 § meddelats, böte från och med tio till och med trehundra kronor, där ej å förseelsen följer straff enligt allmän lag.

Förseelse åtalas av allmän åklagare.

53 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

54 §.

Uppföres byggnad i strid mot förbud, som meddelats i eller med stöd av 30 eller 31 §, äger överexekutor meddela handräckning till rättelse i vad sålunda olagligen skett.

Varder förbud, som meddelats i eller med stöd av 29, 30, 35 eller 36 § och ej avser byggnads uppförande, icke iakttaget och sker ej rättelse genast efter tillsägelse av väghållaren eller utmätningssmannen i orten, eller efterkommes ej föreläggande, som med stöd av 30 § tredje stycket, 33 § första stycket, 36 § tredje stycket eller 71 § meddelats, äger utmätningssmannen föranstalta om rättelse.

55 §.

Ansökan om handräckning enligt 54 § må göras av allmän åklagare eller väghållare. Kostnaden för förrättningen skall av väghållaren förskjutas men omedelbart efter förrättningens slutförande av utmätningssmannen uttagas av den försumlige.

56 §.

Den, som ej åtnöjes med vägnämndens beslut i fråga, som omförmäles i denna lag, äger att över beslutet anföra besvär hos länsstyrelsen senast å femtonde dagen från det han erhöi del av beslutet.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

57 §.

Över länsstyrelsens beslut i fråga, som omförmäles i denna lag, må klagan hos Konungen i vederbörande statsdepartement föras i den ordning, som är stadgad för ekonomimål i allmänhet.

58 §.

Besvär över beslut jämlikt 39 § om upplåtelse av nyttjanderätt till mark för tillfällig väg eller jämlikt 40 § om uppsättande av snöskärm eller över föreläggande jämlikt 45 § må ej verka uppehåll med beslutets eller föreläggandets verkställande eller hindra uttagande av kostnad därför med mindre den myndighet, som har att pröva besvären, annorlunda förordnar.

Övergångsbestämmelser.

59 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937.

Vad i 30—32 samt 52—55 §§ är stadgat om förbud i vissa fall mot byggnads uppförande samt om ansvar och handräckning i anledning av överträdelse av nämnda förbud skall lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1935, då bestämmelsen i 25 § första stycket lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet skall upphöra att gälla. Förstnämnda stadganden skola dock icke äga tillämpning med avseende å byggnad, som vid 1934 års utgång redan påbörjats och mot vars uppförande hinder icke förelåg enligt då gällande bestämmelser.

60 §.

Med avseende å ödebygdsväg, som vid denna lags ikraftträdande är under byggande genom statens försorg, skall äldre lag fortfarande äga tillämpning, intill dess vägen blivit färdigställd och till allmänt underhåll övertagen.

61 §.

De distrikt, i vilka rikets landsbygd jämlikt lagen om vägdistrikt indelas, ävensom rikets städer skola, varje distrikt och stad inom sitt område, vid 1937 års ingång övertaga samtliga vägar, som då äro föremål för allmänt underhåll, och skola dessa därvid vara försatta i laggillt skick. Finnes brist, vars bättrande i vederbörlig ordning påkallats, icke vara avhjälpd vid vägens övertagande, äger distriktets vägstyrelse eller stadens däremot svarande styrelse eller nämnd avhjälpa bristen på den försumliges bekostnad.

62 §.

Är enligt vad om väghållningsbesvärets fullgörande gäller medlem av stadskommun skyldig att utföra väghållning eller att i stället härför erlägga sär-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

skild avgift till staden, skall skyldigheten upphöra från och med dagen för denna lags ikraftträdande, såvida icke Konungen, på framställning av staden, förordnar om skyldighetens avskrivning under en tid av tio år, räknade från nämnda dag. Sådant förordnande må icke meddelas, om skyldigheten är av ringa ekonomisk betydelse för staden.

Vad i denna paragraf stadgats skall icke äga tillämpning beträffande skyldighet, som vid denna lags ikraftträdande är föremål för avskrivning.

63 §.

Skall jämlikt 62 § första stycket successiv avskrivning av skyldighet att utföra väghållning äga rum, ersättes denna skyldighet av förpliktelse att utgiva en årlig avgift till staden. För avskrivningsperiodens första år skall avgiften utgå med belopp, svarande mot den normala årskostnaden för väghållningens utförande. Beloppet fastställs av länsstyrelsen, och skall därvid hänsyn tagas jämväl till de bidrag av automobilskattemedel och andra statsmedel, som staden åtnjuter eller kan väntas komma att åtnjuta. För avskrivningsperiodens återstående tid nedsättes avgiften årligen med en tiondel av det ursprungliga beloppet.

64 §.

Skall jämlikt 62 § första stycket avgiftsskyldighet successivt avskrivas, utgår avgiften för avskrivningsperiodens första år med det belopp, vartill avgiften under åren 1934—1936 årligen i medeltal uppgått. Har vid avgiftens bestämmande hänsyn icke tagits till bidrag, varom förmåles i 63 §, äger länsstyrelsen föreskriva skälig jämkning av beloppet. För avskrivningsperiodens återstående tid nedsättes avgiften årligen med en tiondel av det för periodens första år bestämda beloppet.

Innefattar avgift vederlag jämväl för annat än väghållning, ankommer på Konungen att efter stadens och de avgiftsskyldigas hörande förordna, huru stor del av avgiften skall anses motsvara väghållningsskyldigheten.

65 §.

Innan länsstyrelsen jämlikt 63 § fastställer avgift eller jämlikt 64 § föreskriver jämkning av avgift, skall särskild utredning förebringas angående den normala årskostnaden för fullgörande av den väghållningsskyldighet, för vilken vederlag skall utgå, samt angående övriga omständigheter av betydelse för ärendets avgörande.

Utredningen skall verkställas av en särskild nämnd, bestående av ordförande och två ledamöter. Ordföranden förordnas av länsstyrelsen, en ledamot utses av staden och en av de väghållningsskyldiga eller, där fråga är om jämkning av avgift, de avgiftsskyldiga. Sistnämnde ledamot utses å sammanträde inför magistrat eller stadsstyrelse eller, där sådan myndighet icke finnes, kommunalborgmästare.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Sedan nämnden slutfört sin utredning, skall nämndens protokoll jämte övriga till ärendet hörande handlingar insändas till länsstyrelsen.

Nämndens ordförande åtnjuter enligt länsstyrelsens beprövande ersättning av allmänna medel.

66 §.

Ersättning, som jämlikt 14 § tillkommer samhälle för byggande av väg, skall, där beslut om byggandet meddelats före den 1 januari 1937, bestämmas och utbetalas i den ordning, som för dylikt fall föreskrives i 9 § lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Överenskommelse om ersättning till samhälle för vägunderhåll eller vinterväghållning eller i brist på överenskommelse meddelad fastställelse av sådan ersättning rubbas icke genom denna lags ikraftträdande.

67 §.

Väg- och bropenningar, där de hittills av vägfarande erlagts, skola upphöra, då sådant kan ske utan förnärmande av någons enskilda rätt.

Såvida ej Konungen för särskilt fall annorlunda förordnar, skola väg- och bropenningar, där de hittills av vägfarande erlagts, upphöra, då sådant kan ske utan förnärmande av någons enskilda rätt.

68 §.

Finnes kassa samlad för byggande eller underhåll av bro eller färja, som övertages till underhåll av vägdistrikt eller stad, och har den bildats genom sammanskott av väghållningsskyldiga, äga de att däröver förfoga. I annat fall skall den överlämnas till vägdistriktet eller staden.

69 §.

Snöploglag, som vid denna lags ikraftträdande äro inrättade enligt bestämmelser i äldre lag, skola bibehållas till dess ny ploglagsindelning verkstälts eller ploglag förklaras icke vidare vara erforderliga.

70 §.

Jämlikt äldre lag av länsstyrelse meddelat tillstånd till uppsättande eller bibehållande av grind å väg eller annat dylikt särskilt tillstånd skall icke till följd av denna lags ikraftträdande upphöra att gälla.

71 §.

Upplag eller annan anordning, som skulle komma att falla under förbud enligt 30 § eller 36 § första stycket, må, om anordningen lagligen tillkom-

71 §.

Upplag eller annan anordning, som skulle komma att falla under förbud enligt 30 §, må, om anordningen lagligen tillkommit före 1934 års utgång,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

mit före 1934 års utgång, förbliva orubbad, där ej vägnämnden föreskriver skyldighet för jordägaren att borttaga, ändra eller utbyta anordningen. För skada, som uppkommer i anledning av sådant föreläggande, skall väghållaren gälda ersättning med belopp, som bestämmes av vägnämnden.

(Utskottets förslag.)

förbliva orubbad, där ej vägnämnden föreskriver skyldighet för jordägaren att borttaga, ändra eller utbyta anordningen. För skada, som uppkommer i anledning av sådant föreläggande, skall väghållaren gälda ersättning med belopp, som bestämmes av vägnämnden.

Vad i första stycket sägs skall till den 1 januari 1938 äga motsvarande tillämpning med avseende å anordning, som skulle komma att falla under förbud enligt 36 § första stycket.

72 §.

Vägnämnd skall utses i god tid före denna lags ikraftträdande.

73 §.

Såvitt icke här ovan eller i övergångsbestämmelserna till lagen om vägdistrikt annorlunda stadgas, skola dels 25 kapitlet byggningabalken, i vad samma kapitel ännu gäller, dels lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, dels lagen den 13 juni 1919 om ödebygdsvägar, dels ock alla övriga stadganden, som strida mot denna lag, upphöra att gälla från och med den 1 januari 1937.

74 §.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

2) Lag om vägdistrikt.

Härigenom förordnas som följer:

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Rikets landsbygd skall vara indelad i vägdistrikt. Indelningen bestämmes av Konungen och iakttages därvid, att delar av samma kommun icke förläggas till olika distrikt samt att distrikt icke må omfatta kommuner inom skilda län.

2 §.

Medlem av vägdistrikt är en var, som är medlem av kommun inom distriktet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3 §.

Vägdistrikt äger att självt, efter vad i denna lag närmare bestämmes, vårda sina gemensamma angelägenheter, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan.

4 §.

För anskaffande av medel till bestridande av vägdistrikts utgifter, i den mån distriktets inkomster icke förslå därtill, äger distriktet beskattningsrätt enligt vad i denna lag stadgas.

5 §.

Vägdistrikts beslutanderätt utövas å vägstämman.
Förvaltning och verkställighet tillkomma vägstyrelse.

6 §.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

Om vägstämman.

7 §.

För utövande av vägdistriktets beslutanderätt skola ombud för de till distriktet hörande kommunerna sammanträda å vägstämman.

Ombuden jämte suppleanter för dem väljas å kommunalstämma eller, i kommun där kommunalfullmäktige finnas, av dessa. Valet förrättas under tiden från och med den 1 september till och med den 15 november.

Ombuden jämte suppleanter för dem väljas å kommunalstämma. Valet förrättas under tiden från och med den 1 september till och med den 15 november.

8 §.

Antalet ombud bestämmes i förhållande till folkmängden sålunda, att en var kommun utser ett ombud för varje påbörjat befolkningstal av 2,000 eller det lägre tal, som må erfordras för att antalet ombud för hela vägdistriktet skall uppgå till *minst* 15.

8 §.

Antalet ombud bestämmes i förhållande till folkmängden sålunda, att en var kommun utser ett ombud för varje påbörjat befolkningstal av 2,000 eller det lägre tal, som må erfordras för att antalet ombud för hela vägdistriktet skall uppgå till *minst* 20. *Omfattar distriktet allenast en kommun, skola 10 ombud utses.*

Det ankommer på länsstyrelsen att i god tid före valet för en var kommun fastställa antalet ombud.

Varje kommun utser suppleanter till lika antal som ombud samt därutöver ytterligare en suppleant.

9 §.

Rösträtt vid val av ombud jämte suppleanter tillkommer en var i kom-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

munens gemensamma angelägenheter röstberättigad man eller kvinna, som jämlikt näst föregående årets taxeringslängder är skyldig att erlægga vägs katt till distriktet. Varje röstberättigad äger en röst.

Rösträtt må icke utövas av den, vilken häftar för skatt, som nys nämnts och som förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren.

10 §.

Röstlängd för val av ombud jämte suppleanter skall det år sådant val äger rum upprättas för varje kommun av häradskrivaren mot ersättning av vägdistriktet med belopp, varom särskilt stadgas. Äro i kommun flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, skall längden uppläggas i särskilda delar, en för varje valdistrikt.

Senast den 1 juli skall röstlängden vara upprättad och avsänd till ordföranden i den valnämnd, som har att förrätta val till riksdagens andra kammare för den kommun eller del av kommun, för vilken röstlängden upprättats.

En var äger att under behörig tillsyn taga del av röstlängden ävensom göra avskrift därav.

Vad i lagen om val till riksdagen stadgas om röstlängds framläggande till granskning och om kungörelse därom, om framställande av anmärkning mot längden och om underrättelse till den, mot vilkens rösträtt anmärkning framställts, om prövning av sådan anmärkning samt om längdens justering ävensom om klagan över valnämndens beslut skall äga motsvarande tillämpning beträffande röstlängd, som avses i denna paragraf.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Det åligger valnämndens ordförande att, sedan röstlängden justerats, dels tillställa kommunalstämmans ordförande densamma dels ock meddela vägstämmans ordförande uppgift å antalet röstberättigade enligt längden.

9 §.

Val av ombud jämte suppleanter skall i kommun, som utser två eller flera ombud, vara proportionellt, därest det begäres av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med siffran för det antal ombud valet avser, ökad med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat.

Sker ej valet proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas.

10 §.

Valbar till ombud eller suppleant är en var inom vägdistriktet boende man eller kvinna, som är röstberättigad i någon till vägdistriktet hörande kommuns gemensamma angelägenheter.

11 §.

12 §.

Valbar till ombud eller suppleant är en var inom vägdistriktet boende man eller kvinna, som är röstberättigad vid val av ombud.

Ombud eller suppleant kan ej den vara, som:

- a) är omyndig;
- b) är i konkurstillstånd;
- c) är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning;
- d) på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, som ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till påföljd, som nu är sagd; eller
- e) är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

Ej må annan avsäga sig uppdrag att vara ombud eller suppleant än:

- a) ämbets- eller tjänsteman, som av sin befattning är hindrad att fullgöra uppdraget;
- b) den som uppnått sextio års ålder;
- c) den som eljest uppgiver hinder, vilket godkännes av vägstämman; eller
- d) vid valet den som de fyra senaste åren, det år då valet sker inberäknat, tjänstgjort såsom ombud.

11 §.

13 §.

Ombud jämte suppleanter skola väljas för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då valet skedde.

Avgår ombud före valperiodens slut, inkallas den suppleant, som enligt den mellan suppleanterna bestämda ordningen bör inträda.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Inträffar för ombud eller behörigen kallad suppleant sådant hinder, att han ej kan inställa sig å vägstämma, åligger det honom att därom ofördröjligen underrätta stämmans ordförande, som till tjänstgöring vid stämman inkallar den närmast i ordningen varande, till sådan tjänstgöring förut ej inkallade suppleanten.

12 §.

Vägstämman utser varje år bland ombuden en ordförande och en vice ordförande för nästkommande kalenderår. Underrättelse om dessa val, med angivande av de valdas namn och postadress, skall ofördröjligen insändas till länsstyrelsen.

14 §.

Vägstämman utser varje år bland ombuden en ordförande och en vice ordförande för nästkommande kalenderår. *Till dessa befattningar må dock kunna utses ledamot av vägstyrelsen, ändå att han icke är ombud.* Underrättelse om dessa val, med angivande av de valdas namn och postadress, skall ofördröjligen insändas till länsstyrelsen.

För året näst efter det, då val av ombud ägt rum, skall ordförandevallet hållas vid första vägstämman under året och ordförandeskapet intill dess utövas av den, som å föregående års sista ordinarie stämma därtill särskilt utsetts.

13 §.

Vägstämma skall hållas å ort inom vägdistriktet eller å annat ställe, som för sådant ändamål blivit av stämman särskilt bestämt.

14 §.

Två ordinarie vägstämmor skola årligen hållas:
 en före april månads utgång för besluts fattande i anledning av berättelsen om föregående årets räkenskaper och förvaltning; samt
 en under tiden från och med den 15 till och med den 31 augusti för fastställande av vägdistriktets utgifts- och inkomststat, för val av ledamöter i vägstyrelsen, därest dylikt val under året skall äga rum, samt för val av revisorer.

15 §.

Extra vägstämma hålles, när länsstyrelsen därom förordnar eller vägstyrelsen eller ombud med sammanlagt mer än hälften av vägdistriktets rösttal sådant äska eller ordföranden finner det nödigt.

Vägstämma skall hållas å ort inom vägdistriktet eller å annat ställe, som för sådant ändamål blivit av stämman särskilt bestämt.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

15 §.

Kallelse till vägstämma utfärdas av stämmans ordförande eller, vid hinder för honom, av vice ordföranden. Kallelsen, vilken skall utfärdas skriftligen och innehålla bestämd uppgift om tid, ställe och de ärenden, som skola förekomma å stämman, skall senast en vecka före stämman *med posten översändas till eller på annat sätt delgivas varje ombud ävensom införas i en eller flera ortstidningar*. Den omständigheten, att kallelsen ej blivit införd i tidning, utgör ej hinder för stämmans hållande.

Länsstyrelsen samt en var ledamot derrättas om stämma.

16 §.

Ombud för kommun, som utsett allenast ett ombud, röstar å vägstämma för kommunens hela rösttal enligt *den under nästföregående året upprättade röstlängden för kommunalval och kommunala beslut*. Det rösttal, som tillkommer ombud för annan kommun, bestämmes sålunda, att kommunens hela rösttal delas med siffran för antalet av kommunen utsedda ombud. Vad som icke uppgår till hel röst bortfaller.

17 §.

Vägstämma må ej företaga ärende eller besluta däri, såvida icke ombud med sammanlagt mer än hälften av vägdistriktets rösttal äro tillstädes. Är tillstädesvarande ombud enligt stadgandet i 47 § andra stycket hindrat att deltaga i visst ärende, utgör ej den omständigheten, att till följd därav de deltagandes rösttal icke överstiger hälften av hela rösttalet, hinder för ärendets företagande.

Ombud eller till stämma behörigen kallad suppleant, som utan anmält, av stämman godkänt hinder avhåller sig från stämman, skall böta till vägdistriktets kassa fem kronor och dubbelt så mycket, om stämman måste i an-

16 §.

Kallelse till vägstämma utfärdas av stämmans ordförande eller, vid hinder för honom, av vice ordföranden. Kallelsen, vilken skall utfärdas skriftligen och innehålla bestämd uppgift om tid, ställe och de ärenden, som skola förekomma å stämman, skall senast en vecka före stämman *i rekommenderad försändelse med posten översändas till varje ombud*. *Tillkännagivande om tid och ställe för stämman skall inom samma tid införas i en eller flera ortstidningar*. Den omständigheten, att tillkännagivande ej blivit infört i tidning, utgör ej hinder för stämmans hållande.

av vägstyrelsen skola skriftligen underrättas om stämma.

17 §.

Ombud för kommun, som utsett allenast ett ombud, röstar å vägstämma för kommunens hela rösttal enligt *den för senaste val av ombud upprättade röstlängden*. Det rösttal, som tillkommer ombud för annan kommun, bestämmes sålunda, att kommunens hela rösttal delas med siffran för antalet av kommunen utsedda ombud. Vad som icke uppgår till hel röst bortfaller.

18 §.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

seende till det representerade rösttalets otillräcklighet inställas eller upplösas.

18 §.

Vid vägstämma äga landshövdingen eller den han i sitt ställe förordnar, vägingenjören ävensom ledamot av vägstyrelsen, ändå att de icke utsetts till ombud, att vara tillstädes och deltaga i överläggningarna men ej i beslutet. Den rätt nu är sagd tillkommer jämväl revisor vid granskning av den av honom avgivna revisionsberättelsen.

Vid vägstämma äga landshövdingen eller den han i sitt ställe förordnar, vägingenjören ävensom ledamot av vägstyrelsen, ändå att de icke utsetts till ombud, att vara tillstädes och deltaga i överläggningarna men ej i beslutet. Den rätt nu är sagd tillkommer jämväl revisor vid granskning av den av honom avgivna revisionsberättelsen.

19 §.

De ärenden, som företagas till avgörande å vägstämma, skola förut vara vederbörligen beredda av vägstyrelsen.

Val må dock av vägstämma förrättas utan föregående beredning. Det samma gäller om avgörande av ärende, som fordrar skyndsamt handläggning och icke avser utgift eller anskaffande av medel därtill eller avhändande av vägdistriktet tillhörig egendom eller efterskänkande av någon distriktets rättighet.

20 §.

Kan ärende, som handlägges å vägstämma, icke å den utsatta dagen bringas till slut, skall stämman fortsättas å annan dag. Om stämmans fortsättande skall, därest stämman så beslutar, kallelse i vanlig ordning utfärdas. Beslutes icke sådan kallelse, har ordföranden att, innan stämman upplöses, bestämman och för de närvarande tillkännagiva tid för den fortsatta stämman.

Om fortsättande och avslutande av valförrättning, när val är proportionellt, gäller vad i sådant hänseende är stadgat beträffande kommunalstämma.

Begäres vid ärendes behandling å vägstämma bordläggning av ärendet och förena sig ombud med sammanlagt minst en tredjedel av de närvarandes rösttal därom, skall ärendet uppskjutas till annan dag, som ordföranden har att bestämma och i vanlig ordning kungöra.

Bordläggning må ej, såvida icke beslut därom fattas med vanlig röstövertikt, ske i fråga om val eller mera än en gång i samma ärende.

21 §.

Ordföranden åligger att å vägstämma framställa ärendena till överläggning samt att tillse, att ej andra frågor företagas till avgörande än de, som finnas angivna i kallelsen till stämman.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Fråga, som fordrar skyndsam handläggning, må med iakttagande av vad i 19 § är stadgat, ändå att den ej angivits i kallelsen, företagas till avgörande å stämman, där samtliga närvarande ombud besluta, att den skall upptagas.

22 §.

Sedan överläggningen i ett ärende förklarats avslutad, framställer ordföranden proposition så avfattad, att den kan besvaras med ja eller nej. Ordföranden tillkännagiver därefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäster detsamma, där ej omröstning begäres, med klubbslag.

Begäres omröstning, skall den verkställas efter utrop och utom vid val ske öppet. Där ej för särskilda fall annorlunda stadgas, bestämmes utgången genom enkel pluralitet av de avgivna rösterna. Falla rösterna lika för olika meningar, skiljer vid val lotten mellan lika rösttal, men blir i övriga fall den mening beslut, som ordföranden biträder.

Val av vägstyrelse samt av revisorer och revisorssuppleanter skall vara proportionellt, därest det begäres av väljande med sammanlagt minst så många röster, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes rösttal delas med siffran för det antal personer valet avser, ökad med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val skall gälla vad om proportionellt val å kommunalstämma är stadgat, i den mån avvikelse icke betingas av bestämmelsen i 16 § om röstvärdets beräkning.

Val av vägstyrelse samt av revisorer och revisorssuppleanter skall vara proportionellt, därest det begäres av väljande med sammanlagt minst så många röster, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes rösttal delas med siffran för det antal personer valet avser, ökad med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val skall gälla vad om proportionellt val å kommunalstämma är stadgat, i den mån avvikelse icke betingas av bestämmelsen i 17 § om röstvärdets beräkning.

23 §.

För beslut erfordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster, då beslutet avser beviljande av anslag, vartill medel skola anskaffas genom upplåning, samt upptagande eller förnyande av lån, därunder inbegripet ingående av borgen, eller förlängning av tiden för erhållet låns återbetalande.

Beslut om beviljande av anslag skall tillika innefatta, huruvida anslaget skall utgå av tillgängliga medel eller erforderligt belopp skall uttaxeras eller upplånas.

24 §.

Vägstämmas ordförande är icke i denna sin egenskap berättigad att uppbära arvode eller ersättning för andra med uppdraget förenade kostnader än för skrivhjälp, skrivmaterialier, postporton och dylika utgifter, som för vägdistriktets räkning påkallas vid uppdragets fullgörande. Vägstämman må för ett år i sänder besluta, att sådan ersättning skall utgå med visst belopp,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

vilket icke må överstiga vad skäligt är med hänsyn till beräknliga utgifter av nämnda art.

Ombud åtnjuter för deltagande i vägstämma gottgörelse av vägdistriktets medel i form av dagtraktamente med åtta kronor för varje dag stämman hålles samt, där väglängden mellan ombudets hemvist och stället för stämmans hållande är större än tio kilometer, resekostnadsersättning, beräknad efter hälften av lägsta avgift för automobil eller hästskjuts, där icke järnväg eller omnibus är att tillgå eller fartygslägenhet begagnas, samt efter avgiften för tredje klass på järnväg eller plats i omnibus, där något av dessa fortskaffningsmedel finnes, eller för salongsplats på fartyg, där resan såmedelst sker.

25 §.

Ordföranden skall vid vägstämma föra eller på sitt ansvar låta föra protokoll.

Protokollet, av vilket skall framgå, vilka ombud varit närvarande, skall upptaga för varje ärende överläggningsämnet och beslutet, med angivande huruvida och i vilken ordning omröstning företagits.

Justering av protokollet verkställs senast fjorton dagar efter stämman å tid, som ordföranden bestämmer och vid stämman tillkännagiver, av ordföranden jämte minst två därtill för varje gång av stämman utsedda närvarande ombud. Justering må ock genast verkställas av stämman. Protokollet underskrives, med anteckning om justeringen, av ordföranden och de utsedda justeringsmännen eller, där justeringen verkställts av stämman, minst två vid stämman närvarande ombud.

Sedan protokollet justerats, skall tillkännagivande därom så fort ske kan införas i den eller de ortstidningar, i vilka *kallelsten till stämman varit införd*.

Sedan protokollet justerats, skall tillkännagivande därom så fort ske kan införas i den eller de ortstidningar, i vilka *tillkännagivande om tid och ställe för stämman varit införd*.

26 §.

Den, som å vägstämma deltagit i avgörandet av ärende, äger anföra reservation mot det fattade beslutet. Reservation skall anmälas innan stämman avslutas samt, om den närmare utvecklas, avfattas skriftligen och avgivas sist vid justeringen av protokollet.

27 §.

Ordföranden skall tillse, att avskrift av vägstämmans justerade protokoll tillställs länsstyrelsen och vägstyrelsen. För övrigt äger en var att taga avskrift av protokollet och att utan avgift få avskriftens riktighet bestyrkt.

28 §.

Vägstämmas förhandlingar skola vara offentliga; dock må stämman för visst ärende besluta, att överläggningen skall hållas inom stängda dörrar.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Ordföranden vakar över ordningen å vägstämman samt kan varna och, efter förutgången varning, låta utvisa en var, som förhåller sig oskickligt. Uppstår oordning, som ordföranden icke kan avstyra, äger han upplösa stämman.

Om vägstyrelse.

29 §.

Vägstyrelsen tillhör att:

- 1) ombesörja utförandet av vägdistriktet åliggande väghållning;
- 2) förvalta för distriktets vägväsende avsedda medel (vägkassan);
- 3) verkställa vederbörande myndighets och vägstämmans beslut rörande vägväsendet;
- 4) verkställa beredning av ärenden, som skola förekomma till behandling å vägstämman;
- 5) vidtaga övriga åtgärder, som jämlikt lag eller författning ankomma på styrelsen.

Med beaktande av den för vägdistriktet fastställda utgifts- och inkomststaten äger vägstyrelsen antaga och entlediga tjänste- och arbetspersonal för vägdistriktet.

30 §.

För vägstyrelsen skall finnas ett av länsstyrelsen utfärdat reglemente. Innan reglemente utfärdas, skall tillfälle beredas vägstämman att avgiva yttrande i ärendet.

31 §.

Antalet ledamöter av vägstyrelsen bestämmes av vägstämman. Antalet må dock icke vara under tre eller över fem.

En ledamot jämte suppleant för honom förordnas av länsstyrelsen. De övriga ledamöterna jämte minst lika många suppleanter väljas av vägstämman. Sker ej valet proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring.

32 §.

I avseende å valbarhet, obehörighet och rätt till avsägelse skall vad i 10 § är stadgat angående ombud å vägstämman äga motsvarande tillämpning beträffande ledamot och suppleant i vägstyrelsen; dock må länsstyrelsen kunna till ledamot eller suppleant förordna även den, som icke är mantalsskriven eller boende inom vägdistriktet.

32 §.

I avseende å valbarhet, obehörighet och rätt till avsägelse skall vad i 12 § är stadgat angående ombud å vägstämman äga motsvarande tillämpning beträffande ledamot och suppleant i vägstyrelsen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Följande personer må icke vara ledamöter eller suppleanter i vägstyrelsen: landshövding, landssekreterare, landskamrerare, länsassessor, vägingenjör, ledamot av vägnämnd, domare eller allmän åklagare i orten, ej heller den, som är anställd av styrelsen eller eljest inför denna redovisningsskyldig.

33 §.

Ledamöter och suppleanter i vägstyrelsen utses för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då förordnandet eller valet skedde. Val skall förrättas å andra ordinarie vägstämman under året näst efter det, då val ägde rum av ombud å vägstämman.

Avgår ledamot eller suppleant, som förordnats av länsstyrelsen, under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, förordnar länsstyrelsen ledamot eller suppleant i den avgångnes ställe för den återstående delen av tjänstgöringstiden.

Avgår ledamot, som utsetts vid proportionellt val, inkallas till ledamot den suppleant, som enligt den mellan suppleanterna bestämda ordningen bör inträda; den sålunda inkallade tjänstgör under den tid, som återstått för den avgångne. Avgår annan vald ledamot, anställs fyllnadsval för den återstående delen av tjänstgöringstiden.

34 §.

Vägstyrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande att tjänstgöra den tid, för vilken de blivit utsedda till ledamöter. *Till dessa befattningar kunna ordförande och vice ordförande i vägstämman väljas, såvida de äro ledamöter i styrelsen.*

Underrättelse om dessa val, med angivande av de valdas namn och postadress, skall ofördröjligen insändas till länsstyrelsen för intagande i länskungörelserna.

34 §.

Vägstyrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande att tjänstgöra den tid, för vilken de blivit utsedda till ledamöter.

35 §.

Vägstyrelsen sammanträder å det ställe och å de tider styrelsen bestämmer och dessutom så ofta ordföranden finner det nödigt, ävensom då länsstyrelsen därom förordnar eller minst halva antalet av styrelsens ledamöter för uppgivet ändamål gör framställning därom.

Vid vägstyrelsens sammanträden äger vägingenjören att vara tillstådes och deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

36 §.

Suppleanterna i vägstyrelsen böra i den mellan dem bestämda ordningen kallas till tjänstgöring, i den mån det erfordras till följd av hinder för leda-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

mot eller vid uppkommen ledighet, som ej ännu kunnat fyllas, efter ledamot, som icke utsetts vid proportionellt val.

Suppleant vare obetaget att även eljest närvara vid styrelsens sammanträden.

37 §.

Vägstyrelsen må ej handlägga ärende, såvida icke flera än hälften av ledamöterna äro tillstädes.

Ledamot eller till tjänstgöring kallad suppleant, som utan anmält, av styrelsen godkänt hinder avhåller sig från sammanträde, skall böta till väggkassan fem kronor och dubbelt så mycket, om sammanträdet måste i anseende till de närvarandes fåtalighet inställas eller upplösas.

38 §.

I fråga om sättet för besluts fattande och därför erforderlig omröstning skall vad i 22 § är stadgat om vägstämman äga motsvarande tillämpning med avseende å vägstyrelsen. Vid omröstning för tillsättande av tjänstebefattning skall förfaras såsom vid val.

39 §.

Vid vägstyrelsens sammanträde skall ordföranden föra eller på sitt ansvar låta föra protokoll.

Justering av protokollet verkställas av styrelsen antingen genast eller vid nästa sammanträde. Hava vid sammanträdet närvarit flera än tre ledamöter, må justering ock verkställas av ordföranden jämte två därtill av styrelsen utsedda närvarande ledamöter.

Därest någon i sammanträdet deltagande ledamot eller ock vägingenjören det yrkar, skall avskrift av det justerade protokollet ofördröjligen insändas till länsstyrelsen. En var äger att taga avskrift av protokollet och att utan avgift få avskriftens riktighet bestyrkt.

40 §.

Ordföranden åligger att ombesörja vägstyrelsens skriftväxling, mottaga alla till styrelsen ställda framställningar, ansvara för att räkenskaper föras i enlighet med givna föreskrifter, vårda styrelsens handlingar och hålla register över dem.

41 §.

Vägstyrelsen utser för varje kalenderår inom eller utom sig en kassaförvaltare.

42 §.

Penningar eller värdehandlingar, som för vägdistriktets räkning innehavas av vägstyrelsen, skola så förvaras, att de icke sammanblandas med andra penningar eller värdehandlingar.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Penningmedel, som ej erfordras för verkställande av nära förestående utbetalningar, skola för vägdistriktets räkning insättas hos bank eller å postgirokonto.

43 §.

En var ledamot av vägstyrelsen ansvarar gemensamt med de övriga för de medel styrelsen har under sin förvaltning ävensom för de säkerhetshandlingar, mot vilkas antaglighet han icke gjort anmärkning till protokollet.

44 §.

Ledamot av vägstyrelse äger för deltagande i sammanträde eller förrättning i vägdistriktets angelägenhet ur väggkassan åtnjuta gottgörelse i form av dagarvode med skäligt belopp, som bestämmes av vägstämman. Arvodet må icke sättas högre än till tolv kronor för sammanträdes- eller förrättningsdag. Vid resa för sammanträde eller förrättning, som nu sagts, utgår enligt av vägstämman fastställda grunder tillika resekostnads- och traktamentsersättning med högst vad som på grund av gällande bestämmelser utgår till vägingenjör vid resa inom tjänstgöringsområdet. För dag, då dagarvode åtnjutes, må likväl ej beräknas traktamentsersättning.

Jämte gottgörelse, som avses i första stycket, samt ersättning för kostnader för skrivmaterialier, postporton och dylika utgifter, som för vägdistriktets räkning påkallas vid uppdragets fullgörande, må efter vägstämmans bestämmande för med uppdraget förenat besvär utgå årsarvode till sådan ledamot av vägstyrelsen, som utsetts till ordförande, sekreterare, räkenskapsförare, kassaförvaltare eller innehavare av annan motsvarande befattning inom styrelsen. Arvodet skall till beloppet bestämmas för ett år i sänder och må icke överstiga vad på grund av göromålets omfattning och art kan anses skäligt, ej heller bestämmas med hänsyn till den inkomst av tjänst, yrke eller näring, som uppdragets innehavare genom dess fullgörande går förlustig. Ersättningen för kostnader för skrivmaterialier, postporton och dylika utgifter må bestämmas att utgå med visst belopp för år, vilket belopp icke må överstiga vad skäligt är med hänsyn till beräknliga utgifter av nämnda art.

Om utgifts- och inkomststat samt revision.

45 §.

För vägdistrikt skall årligen upprättas en utgifts- och inkomststat för det nästföljande kalenderåret.

Statens utgiftssida skall upptaga:

- a) det löpande årets beräknade brist;
- b) de belopp i kapital och ränta, varmed distriktets skulder under det nästföljande året förfalla till betalning;
- c) de anslag, som tidigare beslutats för nästföljande år, så ock de anslag,

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

som beslutats i samband med statens fastställande, däribland även ett anslag för oförutsedda behov.

Statens inkomstsida skall upptaga:

- a) det löpande årets beräknade behållning;
- b) de inkomster, som i anledning av tidigare fattade beslut eller på annan grund kunna påräknas under det nästföljande året, så ock det belopp, som ytterligare skall anskaffas, ävensom sättet för dess anskaffande.

I stället för det löpande årets beräknade brist eller behållning må upptagas det belopp, vartill nästföregående års brist eller behållning enligt avslutade räkenskaper uppgått.

46 §.

Före juli månads utgång skall vägstyrelsen uppgöra och till vägstämmans ordförande avlämna förslag till utgifts- och inkomststat. Avskrift därav skall samtidigt insändas till länsstyrelsen.

Statförslaget skall från och med dagen för tillkännagivandet av den andra ordinarie vägstämman under året vara offentligen tillgängligt på lämpligt ställe, som utsättes i tillkännagivandet. På nämnda stämman upptages statförslaget till granskning och fastställelse.

Avskrift av den fastställda utgifts- och inkomststaten skall så fort ske kan och senast den 5 september insändas till länsstyrelsen.

47 §.

För granskning av det nästföljande årets förvaltning skola årligen tre revisorer utses, två av vägstämman och en av länsstyrelsen. På enahanda sätt utses jämväl tre suppleanter.

Den, vilken såsom ledamot av vägstyrelsen eller eljest är redovisningsskyldig till vägdistriktet, må icke utses till revisor eller revisorssuppleant för granskning av förvaltning, för vilken han har att redovisa, ej heller deltaga i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av sådan förvaltning eller i beslut med anledning av granskningen.

Revisorerna äga att när som helst inventera vägkassan samt taga del av räkenskaper och andra handlingar, som beröra förvaltningen. Vägstyrelsen må ej vägra att angående förvaltningen lämna revisorerna begärd upplysning.

48 §.

Vad i 44 § är stadgat angående arvoden till ledamot av vägstyrelse, traktements- och resekostnadsersättning samt gottgörelse för skrivmaterialier med mera skall äga motsvarande tillämpning med avseende å revisor.

49 §.

Det åligger vägstyrelsen att enligt av Konungen meddelade föreskrifter föra vägdistriktets räkenskaper och avsluta dem för kalenderår. Räkenskaperna

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

skola årligen före den 15 februari tillställas vägstämmans ordförande, vilken oförtövat, med föreläggande av viss tid för revisionsberättelsens avgivande, tillhandahåller dem åt revisorerna.

50 §.

Revisionsberättelsen avlämnas till vägstämmans ordförande, som över framtillda anmärkningar inforrar vederbörandes förklaringar så tidigt, att de jämte revisionsberättelsen kunna framläggas till granskning å den första ordinarie vägstämman under året. Därjämte åligger det vägstämmans ordförande att före nämnda stämma tillställa länsstyrelsen avskrift av såväl revisionsberättelsen som de avgivna förklaringarna.

51 §.

Vägstämman äger för sin del besluta, huruvida framställd anmärkning skall förfalla och ansvarsfrihet för förvaltningen meddelas eller laga åtgärd för bevarande av vägdistriktets rätt skall vidtagas.

Finner länsstyrelsen ansvarsfrihet icke böra meddelas, äger länsstyrelsen förordna om vidtagande av därav påkallade åtgärder.

Anställes ej talan å den förvaltning revisionsberättelsen avser inom ett år från det berättelsen framlades å vägstämma, skall så anses, som om ansvarsfrihet blivit beviljad. Utan hinder av att ansvarsfrihet beviljats må talan föras på grund av brottslig handling, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handlingen.

Om medel till bestridande av vägdistriktets utgifter.

52 §.

Till bestridande av kostnaderna för väghållningen utgår bidrag av statsmedel efter ty därom är särskilt stadgat.

53 §.

På Konungens prövning ankommer, huruvida och under vilka villkor tillstånd må meddelas vägdistrikt till upptagande av avgifter för begagnande av färjinrättning.

54 §.

Vägdistriktets medelsbehov skall, i den mån det ej fylles genom andra inkomster, täckas genom uttaxering av vägs katt.

55 §.

Skyldighet att utgöra vägs katt skall, med den i 56 § tredje stycket stadgade inskränkning, åligger en var, som jämlikt senast fastställda taxeringslängder är inom vägdistriktet skattskyldig till allmän kommunals katt.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Vägskatt utgöres av skattskyldig i förhållande till det antal vägskatte-kronor och vägskatteören, som påföres honom.

56 §.

Vägskatte-kronor och vägskatteören påföras enligt följande grunder:

För varje skatte-krona och skatteöre, som enligt kommunalskattelagen påförts skattskyldig såsom underlag för fastighetsskatt, påföras honom såvitt angår jordbruksfastighets jordbruksvärde samt tomt- och industrivärde så ock annan fastighet en och en halv vägskatte-krona respektive ett och ett halvt vägskatteöre samt såvitt angår jordbruksfastighets skogsvärde en och tre fjärdedels vägskatte-krona respektive ett och tre fjärdedels vägskatteöre. Vad som icke uppgår till helt vägskatteöre bortfaller. Etthundra vägskatteören bilda en vägskatte-krona.

För varje skatte-krona och skatteöre, som enligt kommunalskattelagen påförts skattskyldig såsom underlag för kommunal inkomstskatt, påföres honom en vägskatte-krona respektive ett vägskatteöre; dock skall i fråga om fysisk person, som för kommunal inkomstskatt i hemortskommunen påförts mindre än tre skatte-kronor, sådan påföring därstädes icke äga rum. Beträffande äkta makar skall, därest de i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt icke äro att anse såsom av varandra oberoende skattskyldiga, befrielse enligt vad nyss sagts äga rum, allenast om makarna påförts sammanlagt mindre än tre skatte-kronor.

57 §.

Vad i 75 § kommunalskattelagen är stadgat om dödsbos och dödsbodelägarers ansvarighet för kommunal utskyld skall äga motsvarande tillämpning i fråga om vägskatt.

58 §.

Till ledning för vägskattens bestämmande skola häradsskrivarna varje år efter slutade taxeringsförrättningar före juni månads utgång till vägstyrelsen insända förteckning, som för varje kommun inom vägdistriktet summariskt upptager antalet vägskatte-kronor. Vägstyrelsen låter däröver upprätta sammandrag, upptagande summan för hela vägdistriktet.

59 §.

Vad om debitering, uppbörd, indrivning och redovisning av landstingsmedel är stadgat skall äga motsvarande tillämpning beträffande vägskatt.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Om underställning och besvär.

60 §.

Vägstämmas beslut angående upptagande av lån, därunder inbegripet ingående av borgen, skall, där fråga är om lån, ställt på längre återbetalningstid än två år, för att vinna bindande kraft underställas Konungens prövning och fastställelse.

Beslut, varom i första stycket sägs, skall insändas till länsstyrelsen, vilken det åligger att överlämna handlingarna, jämte eget yttrande, till Konungen.

61 §.

Vägstämmas beslut skall för att vinna bindande kraft underställas länsstyrelsens prövning och fastställelse, om beslutet avser:

a) upptagande av lån, därunder inbegripet ingående av borgen, i andra fall än i 60 § avses; dock att underställning icke erfordras, där ej i följd av beslutet sammanlagda beloppet av vägdistriktets utan underställning skedda upplåning överstiger skillnaden mellan, å ena sidan, ett belopp motsvarande tre gånger antalet av de skattekronor och skatteören, varefter vägskatt skolat utgöras för sistförflutna året, och, å andra sidan, den summa, som för nämnda år beslutits skola i vägdistriktet anskaffas genom uttaxering;

b) årsarvode till ledamot av vägstyrelse eller till revisor; eller

61 §.

b) årsarvode till ledamot av vägstyrelse eller till revisor; dock att underställning av beslut, som ej avser det första året efter val av vägstyrelse, icke erfordras, där beslutet innefattar allenast förnyande av dylikt för nästföregående år fattat, lagligen gällande beslut; eller

c) utgifter, som erfordra uttaxering under längre tid än fem år.

Vid prövning av beslut angående årsarvode äger länsstyrelsen, såframt det beslutade beloppet överstiger vad som kan anses skäligt, fastställa arvodet att utgå med visst lägre belopp.

Över vägrad fastställelse må vägdistriktet föra klagan hos Konungen.

62 §.

Underställning såsom i 61 § sägs skall ske jämväl i fråga om vägstyrelses beslut, om:

a) beslutet avser upplåtande av vägarbete på entreprenad, såframt arbetet innefattar en väsentlig del av väg-

62 §.

Underställning såsom i 61 § sägs skall ske jämväl i fråga om vägstyrelses beslut, om beslutet avser:

a) upplåtande av vägarbete på entreprenad, såframt arbetet innefattar en väsentlig del av väghållningen å

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

hållningen å den vägsträcka, som detsamma avser;
detsamma avser;

b) beslutet avser tillsättande av *befattningshavare för tillsyn å eller ledning av väghållningen*; eller

c) *den av länsstyrelsen utsedde ledamoten av vägstyrelsen låtit till protokollet anteckna från beslutet avvikande mening.*

eller

b) tillsättande av *vägmästare eller annan dylik befattningshavare för tillsyn å eller ledning av väghållningen.*

Vid prövning av sålunda underställt beslut äger länsstyrelsen förordna i saken efter ty provas lämpligast.

Över vägrad fastställelse må vägstyrelsen föra klagan hos Konungen.

63 §.

Medlem av vägdistrikt, som ej nöjes åt vägstämmans beslut, äger att söka rättelse däri genom besvär, om beslutet

icke tillkommit i laga ordning,

står i strid mot allmän lag eller författning eller annorledes överskrider vägstämmans befogenhet, eller

kränker hans enskilda rätt eller eljest vilar på orättvis grund.

Besvären skola, jämte det överklagade beslutet, ingivas till länsstyrelsen inom trettio dagar efter den dag, då vägstämmans protokoll justerades, dagen då det skedde likväl oräknad. Det åligger klaganden därjämte såväl att vid besvären foga bevis om dagen, då sådan justering ägde rum, som ock att inom fjorton dagar efter det tiden för besvärens inlämnande utgått till vägstämmans ordförande ingiva diariibevis över att han besvärat sig.

Försummar klaganden något av vad sålunda föreskrivits, må beslutet gå i verkställighet.

64 §.

Gå besvären ut därpå, att beslutet icke tillkommit i laga ordning, eller att det står i strid mot allmän lag eller författning eller annorledes överskrider vägstämmans befogenhet, äger länsstyrelsen, där besvären finnas böra godkännas, att förbjuda beslutets verkställighet.

Grundas besvären därpå, att klagandens enskilda rätt blivit genom beslutet kränkt, och bliva besvären godkända, gäller rättelsen till förmån för den som klagat, men står beslutet i övrigt fast, utan så är, att det finnes strida mot allmän lag eller författning eller eljest vila på orättvis grund, då länsstyrelsen må förordna om upphävande av beslutet i dess helhet.

65 §.

I länsstyrelsens utslag må ändring sökas hos Konungen senast före klockan tolv å trettionde dagen efter det klaganden erhöll del av beslutet, dagen

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

då det skedde likväl oräknad; dock äger menighet, som klagar, tillgodonjuta femton dagar längre besvärstid än nu sagts.

66 §.

Där medlem av vägdistrikt ej nöjes åt vägstyrelsens beslut, som icke är av rent förberedande eller verkställande art, skall vad i 63—65 §§ är stadgat äga motsvarande tillämpning. Där beslutet rör uteslutande enskild persons förhållande, skall dock tiden för talans fullföljande räknas från den dag, då beslutet genom utdrag av protokollet delgavs klaganden.

Utan hinder av förd klagan må beslutet gå i verkställighet, där icke den prövande myndigheten annorledes förordnar.

Övergångsbestämmelser.

67 §.

Denna lag skall, såvitt ej nedan annorlunda stadgas, lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1937, och skall vad i lag eller författning är däremot stridande från och med nämnda dag upphöra att gälla.

68 §.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

69 §.

Indelning i vägdistrikt skall ske före den 1 april 1935 att gälla från och med den 1 januari 1937.

69 §.

Indelning i vägdistrikt skall ske före den 1 juli 1935 att gälla från och med den 1 januari 1937.

I samband därmed skola meddelas de övergångsbestämmelser, som finnas erforderliga, och må, där särskilda skäl därför äro, föreskrivas, att å beskattningsföremålen inom område, som förenats med annat till ett vägdistrikt, skall till fullgörande av området åliggande ersättningsskyldighet påföras vägskatt utöver vad som eljest utdebiteras inom distriktet.

70 §.

I de distrikt, som bestämts vid den i 69 § föreskrivna indelningen, skall under tiden från och med den 1 september till och med den 15 november 1935 förrättas val av ombud å vägstämman ävensom suppleanter för dem.

Angående vägstämman med dessa ombud skola även för tiden före år 1937 denna lags bestämmelser tillämpas, där ej annat följer av vad nedan stadgas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Ordinarie vägstämma skall under år 1936 hållas första gången före mars månads utgång för val av ledamöter i distriktets vägstyrelse samt andra gången under tiden från och med den 15 till och med den 31 augusti för fastställande av distriktets utgifts- och inkomststat för år 1937 samt för val av revisorer för sistnämnda år.

Kallelse till den första vägstämman utfärdas av det ombud, som länsstyrelsen därtill utsett.

71 §.

Före utgången av mars 1936 skall länsstyrelsen utse en ledamot och en suppleant i vägstyrelse i distrikt, som i 70 § avses, samt utfärda reglemente för sådan vägstyrelse.

71 §.

Före utgången av april 1936 skall länsstyrelsen utse en ledamot och en suppleant i vägstyrelse i distrikt, som i 70 § avses. Reglemente för sådan vägstyrelse skall utfärdas före den 1 oktober 1936.

72 §.

Den i distrikt, som i 70 § avses, första gången utsedda vägstyrelsen skall tjänstgöra från och med den 1 april 1936 till 1940 års utgång. År 1936 ankommer det på densamma — förutom att upprätta förslag till utgifts- och inkomststat för år 1937 — att förbereda distriktets övertagande av väghållningen från och med sistnämnda år.

72 §.

Den i distrikt, som i 70 § avses, första gången utsedda vägstyrelsen skall tjänstgöra från och med den 1 maj 1936 till 1940 års utgång. År 1936 ankommer det på densamma — förutom att upprätta förslag till utgifts- och inkomtsstat för år 1937 — att förbereda distriktets övertagande av väghållningen från och med sistnämnda år.

Där ej annat följer av vad ovan stadgats, skola angående vägstyrelse i distrikt, som i 70 § avses, denna lags bestämmelser tillämpas även för tiden före år 1937.

73 §.

Denna lags bestämmelser om upprättande av utgifts- och inkomststat samt om vägskatt skola lända till efterrättelse från och med år 1936. Beträffande debitering, uppbörd, indrivning och redovisning av vägskatt på grund av tidigare fattat beslut om uttaxering skola dock förut gällande bestämmelser tillämpas.

Vägskatt skall icke utgöras för äldre lotshemman, så länge de äro underkastade lotsningsskyldighet.

74 §.

Angående utseende av revisorer år 1936 för granskning av 1937 års räkenskaper och förvaltning skola denna lags bestämmelser tillämpas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

75 §.

Den av vägstyrelse i äldre distrikt under år 1936 utövade förvaltningen skall granskas och fråga om ansvarsfrihet därför behandlas i den ordning, som stadgas i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

3) Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 13 juni 1919 (nr 287) om ödebygdsvägar.

Häri genom förordnas, *dels* att 3—11 §§ lagen den 13 juni 1919 om ödebygdsvägar skola upphöra att gälla, *dels ock* att 2 § nämnda lag skall erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet skall i tillämpliga delar gälla med avseende å ödebygdsväg som vore den allmän väg.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1934. Med avseende å ödebygdsväg, som vid denna tid är under byggande, skall dock äldre lag fortfarande äga tillämpning, intill dess vägen blivit färdigställd och till allmänt underhåll övertagen.

B) att de i anledning av förevarande proposition väckta motionerna, i den mån de ej kunna anses besvarade genom utskottets hemställan under A), icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 april 1934.

På särskilda utskottets vägnar:

G. SEDERHOLM.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Wahlmark, Johan Bernhard Johansson, Carl E. Eriksson, Jonsson, Tjällgren, Frändén, Rosén, Nylander* och *Karl Aug. Johanson*;

från andra kammaren: herrar *Eriksson* i Falun, *Johansson* i Uppmälby, *Andersson* i Prästbol, *Persson* i Falla, *Andersson* i Höör, *Jeppsson, Andersson* i Falckenberg, *Lundqvist, Lindmark* och *Persson* i Trängen*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

A) Beträffande förslaget till lag om allmänna vägar:

1) Vid 11 §

av herrar *Karl Aug. Johanson* och *Carl E. Eriksson*.

2) Vid 20 §

av herrar *Wahlmark*, *Rosén*, *Nylander* och *Andersson* i Falkenberg, vilka ansett, att utskottets yttrande beträffande denna paragraf bort hava följande lydelse:

»Från huvudregeln — — — — — må fastställas av länsstyrelsen.

Med avseende å de bestämmelser överhuvud beträffande prövningen av städernas vägbyggnadsfrågor, som föreslås i förevarande och närmast följande paragrafer, anser sig utskottet dessutom här böra framhålla, att frågor, som städerna förut faktiskt — åtminstone i stor utsträckning — avgjort på egen hand, därigenom skulle bliva beroende av länsstyrelsernas handläggning och beslut. Genom den vid vägsakkunnigas betänkande fogade särskilda utredningen angående väghållningsbesväret i städerna torde det visserligen få anses vara påvisat, att avgörandet i städernas vägbyggnadsfrågor enligt hittills gällande rätt tillkommit länsstyrelserna. Men av samma utredning framgår ock, att länsstyrelsernas befogenhet härutinnan grundas på gamla författningsbestämmelser, som i detta avseende icke på länge — annat än möjligen i undantagsfall — efterlevts, och att städerna i realiteten utövat en praktiskt taget oinskränkt självbestämmanderätt i sina vägfrågor. Det kan för den skull ifrågasättas, om tillräckliga skäl verkligen föreligga att nu frångå denna praxis och begränsa städernas befogenheter i förevarande avseende. I allt fall anser sig utskottet böra understryka vikten av att vederbörande stads särskilda förhållanden och önskemål vinna tillbörligt beaktande vid utövningen av den prövningsrätt, som genom ifrågavarande bestämmelser skulle tilläggas länsstyrelsen.»

3) Vid 30 §

av herrar *Jeppsson* och *Jonsson*, vilka ansett, att första stycket i denna paragraf bort erhålla följande lydelse:

»Utmed väg må ej på mindre avstånd än *nio meter* från vägbanans mitt utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnad eller förekomma upplag, stängsel eller dylik anordning, som hindrar vägens avvattning, skymmer utsikten över vägbanan eller eljest innebär fara för trafiksäkerheten. Föreligga särskilda skäl att för tillgodoseende av trafiksäkerheten öka det i första punkten angivna minsta avståndet, äger länsstyrelsen föreskriva sådan ökning, dock högst till *femton meter*. Vid uppförande av byggnad å mark i annat höjdläge än vägbanans skall iakttagas, att till det eljest tillåtna minsta avståndet lägges så mycket, som motsvarar höjdskillnaden en och en halv gång räknad. Vid

korsning i samma plan mellan allmänna vägar, mellan allmän väg och enskild, allmänneligen befaren väg eller mellan allmän väg och järnväg eller spårväg må icke utan länsstyrelsens tillstånd byggnad uppföras eller i denna paragraf avsedd, för trafiksäkerheten vådlig anordning förekomma inom ett område, som begränsas av räta linjer mellan punkter, belägna i vägarnas mittlinjer *fjrtio meter från korsningen.*»

4) av herr *Lindmark*, vilken biträtt den av herrar *Jeppsson* och *Jonsson* anförda reservationen, såvitt angår lydelsen av sista punkten i 30 § första stycket.

5) av herrar *Rosén*, *Nylander* och *Andersson* i Falkenberg, vilka beträffande 30 § första stycket andragit:

»I det föreliggande förslaget till lag om allmänna vägar, § 30 första stycket, stadgas bland annat, att utmed väg må ej på mindre avstånd än tolv meter från vägbanans mitt utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnad eller förekomma upplag, stängsel eller dylik anordning, som skymmer utsikten över vägbanan.

Varje bilförare vet, att höga och täta häckar äro de mycket vanliga föremål, som allra mest skymma utsikten över vägbanan. Särskilt vid vägkorsningar och plankorsningar mellan väg och järnväg innebära sådana häckar en stor fara för trafiksäkerheten och ha givit anledning till många trafikolyckor. En häck av angiven beskaffenhet innebär lika stor fara för trafiksäkerheten som en byggnad och avgjort större fara än ett 'upplag'. Det är följaktligen minst lika motiverat att i paragrafen intaga förbud mot häckar som mot hus och upplag. Intet som förekommit i den förberedande behandlingen av väglagen ger å andra sidan vid handen, att vid lagens tillämpning häckar skulle komma att anses falla under bestämmelsen rörande 'stängsel'. Och att låta undanröjandet av sådan trafikfara, som här avses, bliva beroende av särskild procedur enligt § 33 måste anses vara i hög grad otillfredsställande.

Vi ha därför ansett, att § 30, första stycket, i lag om allmänna vägar borde erhålla följande lydelse:

'Utmed väg må ej på mindre avstånd än tolv meter eller, vad angår ödebygdsväg, nio meter från vägbanans mitt utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnad eller förekomma upplag, stängsel, häck eller dylik anordning, som hindrar vägens avvattning, skymmer utsikten över vägbanan eller eljest innebär fara för trafiksäkerheten. Föreligga — — — femtio meter från korsningen.'»

B) Beträffande förslaget till lag om vägdistrikt:

1) av herr *Sederholm*.

2) av herrar *Wahlmark*, *Carl E. Eriksson*, *Rosén*, *Karl Aug. Johanson*, *Eriksson* i Falun, *Johansson* i Uppmälby, *Andersson* i Prästbol, *Andersson* i Höör och *Andersson* i Falkenberg, vilka yttrat följande:

Vid 7—12 och 17 §§:

»Enligt utskottets förslag skall rösträtt vid val av ombud till vägstämman tillkomma endast dem, som äro kommunalt röstberättigade och skyldiga att erlägga vägs-katt till distriktet samt erlagt de tre sistförflutna årens vägs-katt.

Enligt vår mening föreligga icke bärande skäl för tillämpning av andra rösträttsbestämmelser vid dessa val än vid andra kommunala val.

Såväl landstingen som primärkommunerna hava att avgöra frågor av stor ekonomisk räckvidd och även frågor av teknisk natur, och det kan ej med fog göras gällande, att de beslutande kommunala församlingarna icke varit vuxna sin uppgift. Vad vägdistriktet beträffar utgör den omständigheten, att staten tillskjuter den huvudsakliga delen av distriktets vägst-kostnader enligt vår mening ett vägande skäl för Kungl. Maj:ts förslag. Genom de indirekta skatterna lämna även de medborgare, som icke hava den inkomst, att de bliva påförda vägs-katt, sitt bidrag till vägväsendet. Ett välordnat vägnät är av stor social och kulturell betydelse, och rent lokalt råder icke sällan starka meningsmotsatser i fråga om utvecklingen på detta område. Ordnan-de av dessa frågor är en hela folkets angelägenhet, och det bör icke vara förbehållet endast dem, som direkt lämna bidrag till vägväsendet att utöva inflytande vid vägärendenas avgörande.

Synnerligt betänkligt är utskottets förslag om treårigt skattestreck. Genom detta skattestreck berövas goda medborgare och pliktrogna skattebeta-lare medborgarrätt i en betydelsefull fråga. Under arbetslöshetstider, då arbetsplatserna stängas eller driften inskränkes, bliva löneanställda, som under årtionden punktligt betalt sin vägs-katt, arbetslösa och förmå icke fullgöra sin skatteplikt. Många av de medborgare, som kommit i denna belägenhet, hava under årtionden burit en större vägs-kattebörd än närboende jordbru-kare. Om de nu, under ett år, icke förmå erlägga vägs-katten förlora de sin rösträtt, icke endast under detta år utan även under de två följande åren. Det bör även erinras om att oförmåga, att under något år betala påförd vägs-katt, icke innebär befrielse från skattebeloppet, enär detsamma senare kan indrivnas.

Då det icke, enligt vår uppfattning, föreligger bärande skäl för andra röst-rättsvillkor vid val av ombud till vägstämman än vid andra kommunala val, hemställa vi, att riksdagen måtte besluta att §§ 7—12 och § 17 i utskottets förslag måtte få den lydelse, som innefattas i Kungl. Maj:ts förslag §§ 7—10 och 16.»

Vid 14 §:

»Enligt vår mening föreligga inga behov för införande av andra bestämmel-ser angående val av ordförande och vice ordförande i vägstämman än de som gälla för val av ordförande i landsting och borgerliga primärkommuner, var-för vi hemställa om bifall till propositionen, 12 §.»

Vid 62 §:

»Enligt 43 § i de sakkunnigas förslag till lag om vägdistrikt skulle det åligga den av länsstyrelsen utsedda ledamoten i vägstyrelsen att reservera sig

till protokollet, då styrelsen fattade mot hans mening stridande beslut, och enligt 68 § skulle sådan fråga underställas länsstyrelsens prövning. I propositionen har icke upptagits det förstnämnda av dessa förslag. På de skäl de sakkunniga och departementschefen anført för stadgandet i 62 § c) hemställes om bifall till Kungl. Maj:ts förslag beträffande 62 § med den ändring utskottet föreslagit i mom. b).»
